

Tallinna Juudi Kool

Ainevaldkond “Keel ja Kirjandus”

1. Üldalused

1.1. Valdkonnapädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused:

- 1) austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
- 2) saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
- 3) loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;
- 5) mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
- 6) omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ainevaldkonna kohustuslikud õppeained on eesti/vene keel, kirjandus ja eesti keel teise keelena. Eesti/vene keelt õpitakse 1.–9. klassis, kirjandust 5.–9. klassis. Ainevaldkonna õppeainete nädalatundide maht on kooliastmete kaupa järgmine:

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Vene keel (vene õppekeele klassis)	9	4	3
Kirjandus	0	4	6
Eesti keel teise keelena	12	15	15

Ainevaldkonna õppeainete nädalatundide jaotus kooliastmete sees ja õppesisu klasside kaupa määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et eesti/vene keele ja kirjanduse õpitulemused ning kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud oleksid saavutatavad. Eesti ja vene keele tundide maht on erinev, kuna vene (või muu õppekeele klassis) koolis õpitakse alates esimesest klassist eesti keelt teise keelena. Eesti keele teise keelena ainekava alusel õpitakse muu õppekeele klassis või erandjuhul individuaalse õppekava alusel tasemeni, kus õpilane on võimeline õppima täies mahus eesti keele ainekava alusel.

2024/2025 õppeaastast alates on 1. ja 4.klassis valikaine vene keel ja kultuur vähemalt 10 lapsevanema avalduse alusel. 1.klassis on 2 ainetundi ja 4.klassis on 2 ainetundi nädalas.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Põhikooli keele- ja kirjandusõpetust ühendab eesmärk tundma õppida, osata ja vallata loomulikku keelt, mis on mõtete ja tunnete vahendaja, kultuurilise, riikliku ja iseenda identiteedi kandja ning rahvuskultuuri vundament. Keeleoskus kõnes ja kirjas on inimese mõtlemis- ja tundevoime kujunemise, intellektuaalse arengu ja sotsialiseerumise alus. Eesti keele valdamine Eestis on hariduslik vajadus, mis on eduka ja jätkusuutliku õppimise eeldus kõikides õppeainetes. Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks. Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase keele- ja kirjanduspädevuse kujunemist, identiteediloomet ning sotsiaalset ja kultuurilist arengut. Õpilane on võimeline eetilisi norme, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, motiveeritult ja teadlikult õppima ja tegutsema. Eesti keele kui teise keele õpe lähtub Euroopa keeleõppe raamdokumendi ja selle lisade põhimõtetest ning nendes kirjeldatud keeleoskustasemetest.

Eesmärk on õpilaste toimetulek eestikeelses ühiskonnas, sh suutlikkus jätkata õpinguid ja siseneda tööturule. Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on tekstikeskne keele- ja kirjandusõpetus, kus tekstikäsitlus hõlmab erinevaid tekste ja tekstitoiminguid. Tekstide kaudu õppides täieneb õpilase tekstikogemus ning kujuneb žanri- ja kontekstitunnetus. Keeleõppe tekstivalikus on eeldatavalt esindatud erinevad autentsed ühiskonnas toimimiseks vajalikud tekstitüübid ja -liigid, nii suulised kui ka kirjalikud tekstid, mis peegeldavad suhtlustavasid ja -olukordi. Oskust tekste mõista ja luua arendatakse lõimitud aine- ja tekstiõpetuse kaudu, mis seotakse ortoloogia, grammatika ja leksika õpetamisega. Kirjandusõppes soodustatakse õpilase kirjandushuvi, arendatakse tema lugejavõimeid, mõtteja tundemaailma, kujundatakse eetilisi tõekspidamisi ja esteetilisi hoiakuid, vaadeldakse sõnakunsti poeetikat ja kujundikeele olemust ning edendatakse väljendusoskust nii kõnes kui ka kirjas. Kirjandustekstide lugemise ja uurimise eesmärk on avardada õpilase kultuurikogemust, rikastada tema keeletunnetust, pakkuda inspiratsiooni ning toetada isiksuslikku arengut. Keele- ja kirjandusõpetusse lõimitakse audiovisuaalseid väljendusviise (pilt, film, video jm).

Eesti keele suhtluspädevust kujundatakse keele nelja osaoskuse – kuulamise, lugemise, rääkimise ja kirjutamise – arendamise kaudu. Neid osaoskusi õpetatakse lõimitult. Keeleõpe rikastab mõtlemist, arendab oskust end täpselt väljendada, luua tekste ning neist aru saada. Põhikooli õpilases arendatakse oskust võrrelda oma ja eesti kultuuri, leida nende sarnasusi ja erinevusi, mõista ning väärtustada teiste kultuuride ja keelte eripära, olla salliv ning vältida eelarvamuslikku suhtumist võõrapärasesse. Teiste kultuuride tundmine aitab teadlikumalt tajuda oma keele ja kultuuri spetsiifikat. Eesti keele õpe nõuab avatud ning paindlikku metoodilist käsitust, et kohandada õpet õpilase vajaduste järgi.

Õpilaskeskse eesti keele õppe tähtsamad põhimõtted on:

- 1) õpilase aktiivne osalus õppes, tema teadlik ja loov eesti keele kasutamine ning õpistrateegiate kujundamine;
- 2) eesti keele õppes kasutatava materjali sisu vastavus õpilase huvidele;
- 3) erinevate aktiivõppevormide (sh paaris- ja rühmatöö) rakendamine;
- 4) õpetaja rolli muutumine teadmiste vahendajast õpilase koostööpartneriks ning nõustajaks teadmiste omandamisel;
- 5) õppematerjalide avatus, nende kohandamine ja täiendamine õpilase eesmärkide ning vajaduste põhjal.

Kuna eesti keel on eelkõige vahend teabe hankimiseks ja selle edastamiseks suhtluses, siis on keeleõppe keskmes teemavaldkonnad, mille kaudu ja piires kujundatakse suhtluspädevust.

1.4. Valdkonnaülene lõiming, üldpädevuste arengu toetamine ja õppekava läbivate teemade käsitlemine

Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja käitumise – õpetamisel on kande roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enesekehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Eesti keele õpetuse eesmärkides ja tulemustes sisalduvad keelepädevus, kultuuridevaheline pädevus (väärtushinnangud, käitumine) ning õpioskused.

Keele ja kirjanduse valdkonna ained lõimuvad valdkonnaüleselt kõikide õppeainetega ja toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ja toimetulekuks nii isiklikus kui ka avalikus elus. Kõikide valdkondade õppeained arendavad omakorda keelekasutuse põhipädevusi:

- 1) sõnavara tundmist ja rakendamist;
- 2) tekstimõistmist ja -loomet;
- 3) pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda.

Valdkonnaülene lõiming tähendab, et kõikides õppeainetes tuleb ainekirjaoskuse saavutamiseks tegeleda tekstitoimingutega, st eri liiki tekstidega, ning tähelepanu juhtida ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele. Õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus kujuneb välja mitte üksnes eesti/vene keele, vaid kõigi õppeainete õppimise tulemusel, mis eeldab pidevat koostööd aineõpetajate vahel. Keele- ja kirjandusõpetuse eriosa on tõsta õpilaste keeleteadlikkust, st anda teadmisi keele kohta, mis tagab tõhusa suhtluspädevuse, arusaamise keele varieerumisest žanriti ning grammatikast kui tähendusloome vahendist. Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi ja läbivaid teemasid. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö kogu õpilase õppeaja vältel, kuid oluline roll on ka teistel tugivõrgustikel, sh kodusel toetusel ja lapsevanema vastutusel. Üldpädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja seda kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades. Üldpädevuste kujundamisel kasutatakse erinevaid koostöövorme, õppemeetodeid ja -keskkondi, sh digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi, analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi ja väärtuskonflikte, arvestatakse õpilaste isikupära ja andelaadi. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaüleselt

õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Läbivad teemad toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades rakendada, väärtusnorme, -hoiakuid ja -hinnanguid kujundada ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust. Läbivad teemad kui ühiskonnas tähtsustatud aineteülesed valdkonnad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vahendiks, neid on oluline arvestada emakeele ja kirjanduse õppesisu ja õpitulemuste kavandamisel, kooli õppekava koostamisel ja koolikeskkonna kujundamisel.

Läbivate teemade käsitlemist toetavad:

- 1) projekt- ja probleemõpe;
- 2) uurimis- ja loovtegevused;
- 3) lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusülesanded;
- 4) mitmekülgne info- ja digikirjaoskus.

Valdkonnasisese ja -ülese lõimingu võimalusi, kõigi üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist kirjeldatakse kooli õppekava üldosas, nende rakendamist täpsustatakse valdkonnakavas.

Eesti keelt õpetades kujundatakse kõiki üldpädevusi (väärtuspädevust, sotsiaalset pädevust, enesemääratluspädevust, õpipädevust, suhtluspädevust, matemaatikapädevust, ettevõtlikkuspädevust) seatud eesmärkide, käsitletavate teemade ning erinevate õpimeetodite ja tegevuste kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse arengut toetatakse õpitavaid keeli kõnelevate maade kultuuride tundmaõppimise kaudu. Õpitakse mõistma ja aktseptima erinevaid väärtussüsteeme, mis lähtuvad kultuurilisest eripärast.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Igapäevastes suhtlussituatsioonides toimetulekuks on sobivate keelendite valiku kõrval vaja teada Eesti, eestlaste ja eestimaalaste kultuuritausta ja sellest tulenevaid käitumisreegleid ning ühiskonnas kehtivaid tavasid. Seetõttu on sotsiaalne ja kodanikupädevus tihedalt seotud väärtuspädevusega. Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamisele aitavad kaasa erinevad õpitöövormid (nt rühmatöö, projektõpe) ning aktiivne osavõtt eesti keelega seotud kultuuriprogrammidest.

Enesemääratluspädevus areneb eesti keele õppes kasutatavate teemade kaudu. Iseenda ja inimsuhetega seonduvat saab eesti keele tunnis käsitleda arutluste, rollimängude ning muude õpitegevuste kaudu, mis aitavad õpilastel jõuda iseenda sügavama mõistmiseni. Oma tugevate ja nõrkade külgede hindamine on tihedalt seotud õpipädevuse arenguga.

Õpipädevust kujundatakse pidevalt erinevaid õpistrateegiaid rakendades (nt teabe otsimine eestikeelsetest allikatest, sõnaraamatu kasutamine). Olulisel kohal on eneserefleksioon ning õpitud teadmiste ja oskuste analüüsimine (nt Euroopa keelemapi põhimõtetest lähtuvalt). Suhtluspädevus on eesti keele õppes keskne. Eesti keele õpetuse eesmärgid lähtuvad otseselt suhtluspädevuse komponentidest ning nende sisust. Hea eneseväljendusoskus, teksti mõistmine ja tekstiloomine on eduka suhtlemise eeldused eesti keeles. Koos suhtluspädevusega arendatakse õppijas oskust võrrelda oma ning võõra kultuuri sarnasusi ja erinevusi, mõista ning väärtustada teiste kultuuride ja keelte eripära, olla salliv ning vältida eelarvamuslikku suhtumist võõrapärasesse. Teiste kultuuride tundmine aitab teadlikumalt tajuda oma keele ja kultuuri spetsiifikat.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalase pädevusega seondub eesti keel suhtluspädevuse kaudu. Esmalt õpitakse eesti keeles nt arvutama ning seejärel vastavalt keeleoskuse arengule mõistma erinevate elu- ja tegevusvaldkondade tekste, sh teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud teavet. Õpitakse kasutama tehnoloogilisi abivahendeid eri liiki tekste luues, korrigeerides ja esitades.

Ettevõtlikkuspädevus kaasneb eelkõige enesekindluse ja julgusega, mida annab inimesele eesti keele oskus. Toimetulek eestikeelses keskkonnas avardab õppija võimalusi viia ellu oma ideid ja eesmäärke ning loob eeldused koostööks teiste eesti keelt valdavate ea- ja mõttekaaslastega.

Digipädevus. Digipädevust arendatakse järjepidevalt keele ja kirjanduse tundides, hõlmates nii vene kui ka eesti kirjandust ning maailma kultuuripärandit. Uurimistööde ja referaatide koostamine aitab õpilastel õppida leidma teavet, seda analüüsima ja usaldusväärsust hindama. Projektid ja igapäevased ülesanded, mis on seotud näiteks meedia valdkonnaga, toetavad digitaalse sisuloomise oskuste arengut, sealhulgas tekstide ja visuaalsete materjalide loomist ning kasutamist. Samuti toimuvad arutelud digikeskkonna omaduste ja riskide üle, mis aitavad õpilastel mõista, et ka virtuaalses maailmas tuleb järgida samu väärtusi ja moraalinorme nagu päriselus.

Suhtluspädevus. Keele- ja kirjandusetundides kujundatakse õpilaste oskust suhelda nii suuliselt kui ka kirjalikult. Rõhku pannakse suhtluspartneri ja tema mõtete mõistmisele, samuti sobiva suhtlemisviisi valimisele. Õpilasi julgustatakse oma arvamust esitama ja põhjendama, arvestades sealjuures vestluspartneri vaatenurka. Õppetekstide ja mitmesuguste õppetegevuste kaudu saavad õpilased tugeva aluse väitlemis- ja diskussioonioskuste arendamiseks ning tänapäevase kirjaliku suhtlemise omandamiseks.

1.5. Eesti keel teise keelena lõiming teiste ainevaldkondadega

Eesti keele ainekava arvestab teadmisi, mida õpilane saab õpitava keele maa ja kultuuri kohta teiste ainevaldkondade kaudu. Eesti keele õppes kasutatavad materjalid täiendavad teadmisi, mida õpilane omandab teistes õppeainetes, andes õpilasele keelevahendid erinevate valdkondadega seonduvate teemade käsitlemiseks. Eesti keele kui teise keele omandamisel tuleks kasutada koostöös teiste ainevaldkondadega keeleoskuse integreeritud õppematerjale, s.o lõimitud aine- ja keeleõpet (LAK-õpe, keelekümbelus). Eesti keele oskus võimaldab muu hulgas õppijale ligipääsu lisateabeallikaile (teatmeteostele, eestikeelsele kirjandusele, internetile jt), toetades sel moel materjali otsimist mõne teise õppeaine jaoks.

Keel ja kirjandus. Eesti keele kui teise keele õppes on kõige otsesem seos eesti keel emakeelena ja kirjandusega, kuna keeleõppes rakendatakse emakeeles omandatud teadmisi: arendatakse kirjalikku ja suulist eneseväljendusoskust, luuakse tekste ning õpitakse neist aru saama. Kõik need teadmised ja oskused kantakse eesti keelt teise keelena õppides üle uude kultuurikonteksti.

Matemaatika. Matemaatikapädevuse arengut toetab numbrite tundmise ja arvutamise kõrval erinevates alustekstides leiduvate sümbolite, graafikute, tabelite ja diagrammide mõistmise ning tõlgendamise oskuse arendamine.

Loodus- ja sotsiaalsained. Lõiming kujundatakse erinevate teemavaldkondade ja nendes kasutatavate alustekstide ning õppe kaudu. Eesti keele õppes juhitakse õpilasi muu hulgas väärtustama looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi; ära tundma kultuurilist eripära ja järgima üldtunnustatud käitumisreegleid; kujundama oma arvamust ning olema aktiivne ja vastutustundlik kodanik.

Kunstiained. Kunstipädevusega puututakse kokku kultuuriteadlikkuse kujundamise kaudu, õppides tundma erinevate maade kultuurisaavutusi nii teemade (nt „Riigid ja nende kultuur“, „Vaba aeg“) kui ka vahetute kunstiilamuste kaudu (kino, teater, kontserdid, muusika, näitused, muuseumid jm). Õpilasi suunatakse märkama ja väärtustama erinevaid kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust.

Tehnoloogia. Erinevate teemavaldkondade ja nendes kasutatavate alustekstide ning õppe kaudu teadvustatakse tehnoloogia arengu suundi, seejuures arutletakse nt tehnoloogia kasutamisega kaasnevate võimaluste ja ohtude üle või tutvutakse eri valdkondade teadussaavutustega.

Kehaline kasvatus. Kehakultuuripädevus seostub eesti keele õppes tervisliku eluviisi ja kehalise aktiivsuse väärtustamisega. Eesti keele õppes (nii nagu kehalises kasvatuseski) tuleb sallivalt suhtuda kaaslastesse, järgida ausa mängu reegleid ning teha koostööd.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Eesti keele õppe eesmärgid ja teemad toetavad erinevais kooliastmeis õpilase algatusvõimet, mõtteaktiivsust ning läbivate teemade omandamist, kasutades selleks sobivaid eestikeelseid (autentseid) alustekste ning erinevaid pädevusi arendavaid töömeetodeid. Eelkõige on läbivad teemad seotud järgmiste teemavaldkondadega:

1) **elukestev õpe ja karjääri planeerimine:** „Igapäevaelu“, „Õppimine ja töö“. Kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mida on muu hulgas vaja tulevases tööelus. Eesti keelt õppides omandatakse eneseanalüüsiks ja enda tutvustamiseks vajalikku sõnavara, et ennast eesti keeles esitleda ja oma mõtteid arusaadavalt edasi anda. Õpe võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt käivad õpilased ettevõtteis, tutvuvad ainevaldkonnaga seotud ametite, erialade ja edasiõppimisvõimalustega. Nii kujuneb oskus koostada õpinguile ja tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente;

2) **keskkond ja jätkusuutlik areng:** „Eesti ja maailm“, „Kodu ja lähiümbrus“. Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ning keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning, väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma vastuseid keskkonna- ja inimarengu küsimustele;

3) **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus:** „Mina ja teised“, „Igapäevaelu“, „Õppimine ja töö“, „Eesti ja maailm“, „Kodu ja lähiümbrus“. Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ja toetub oma tegevuses riigi kultuuritraditsioonidele ning arengusuundadele;

4) **kultuuriline identiteet:** „Eesti ja maailm“, „Kodu ja lähiümbrus“. Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktika eripärast ning kes väärtustab oma kultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on salliv ja koostööaldis;

- 5) **teabekeskkond ja meediakasutus:** „Igapäevaelu“, „Õppimine ja töö“, „Eesti ja maailm“, „Igapäevaelu“. Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;
- 6) **tehnoloogia ja innovatsioon:** „Igapäevael“, „Õppimine ja töö“, „Igapäevaelu“. Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegset tehnoloogiat eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- 7) **tervis ja ohutus:** „Mina ja teised“, „Kodu ja lähiümbrus“, „Igapäevaelu“, „Õppimine ja töö“. Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes järgib tervislikku eluviisi, käitub turvaliselt ning aitab kaasa tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- 8) **väärtused ja kõlblus:** „Mina ja teised“, „Kodu ja lähiümbrus“, „Eesti ja maailm“, „Igapäevaelu“, „Õppimine ja töö“. Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Eesti keele õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üld- ja valdkonnapädevustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning lõimingust teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsituste ja ainevaldkonnas toimunud arenguga, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;
- 3) toetatakse lõimingut valdkonna sees, õppeainete vahel ja õppekava läbivate teemadega, arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid;
- 4) rakendatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi;
- 5) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalseid eripärasid ja -võimeid, kasutatakse diferentseeritud sisu ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad

individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpiraskustele ning pakutakse õpiabi;

6) taotletakse mõõdukat ja ühtlaselt jaotuvat õpikoormust, mis soodustab motivatsiooni ning jätab aega puhkuseks ja huvitegevuseks;

7) tegeldakse probleemikeskselt ja kogemuspõhiselt eluliste nähtuste ja olukordadega, seostatakse oskusi igapäevaelu ja jätkuõpingutega;

8) loetakse ja käsitletakse eri tüüpi ja liiki tekste ea- ja jõukohasuse, valikulisuse ja huvidele vastavuse põhimõttel ning ühise identiteedi kujundamise eesmärgil;

9) kujundatakse õpilase keeleteadlikkust, metakeele valdamist, suhtlus- ja väljendusoskust, keeleressursside ja -allikate teadliku kasutamise oskust;

10) kasutatakse digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, arendatakse info-, meedia- ja digikirjaoskust;

11) arendatakse eri liigis ning žanris ilukirjandustekstide avatud ja loovat analüüsi-, tõlgendamise- ja mõistmisoskust, ilukirjandusliku poeetika tundmist;

12) tegeldakse tekstilooma ja -esitlusega ning omaloomingulise kirjutamisega, kasutatakse selleks ka digivahendeid ja veebikeskkondi.

Õppesisu käsitlemise valiku teeb aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkonnapädevused ning ainepädevused oleksid saavutatud.

1.8. Hindamise alused

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada seda teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks ja ennastjuhtiva õppija kujundamiseks. Hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealasete teadmiste, oskuste ja hoiakutega. Hoiakute hindamisel (nt mõistab, kujundab, tähtsustab, väärtustab) antakse õpilasele suunavaid ja toetavaid sõnalisi hinnanguid. Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus. Selleks rakendatakse nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida väljendatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena.

Diagnostilise hindamise käigus selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ja spetsiifilised õpiraskused, et kavandada järgnevat õppimist ja õpetamist.

Õppeprotsessi käigus rakendatakse **kujundavat hindamist**, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta.

Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

Kolmandas kooliastmest kaasatakse õpilane hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Eesti keele õppimisel III kooliastmes hinnatakse õpilase

- 1) suulist ja kirjalikku suhtlust;
- 2) tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist;
- 3) tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamis;
- 4) keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehoolde põhimõtete rakendamist ning keelevalikute teadvustamist.

Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja. Õigekeelsust ja keeleteadlikke valikuid hinnatakse üldjuhul tekstiloomes osana tekstiliigi eripära ja kirjutamise eesmärgi kontekstis. Eesti keeles hinnatakse peamiselt eri tüüpi ja liiki kirjalikke tekste. III kooliastmes hinnatakse ka arutlevat kirjandit, selle ülesehitust, teksti vastavust teemale, asjakohaseid näiteid, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud argumentide toel. III kooliastmes hinnatakse teabetekstidest kindlal eesmärgil kirjutatud ülevaateid ja kultuuriainelisi lühiaurimusi, nende põhjal loodud esitlusi ja ettekandeid ning avaliku suhtluse žanre, nagu näiteks avaldus. Peale selle hinnatakse oskust kirjutada levinumaid meediažanre. Tekstide hindamisel seatakse hindamiskriteeriumid, mis arvestavad tekstiliigile omaseid tunnuseid ja õpilase keelelist arengut.

Hindamiskriteeriumid puudutavad

- 1) tekstide sisu ja ülesehitust,

2) konteksti sobivat lausestust ja sõnastust, õigekirja ja vormistust.

Kirjanduse õpitulemusi hinnatakse eesti keele õpitulemustest eraldi alates 5. klassist. II ja III kooliastmes hinnatakse kirjanduse õppimisel

- 1) tervikteoste ja tekstikatkendite lugemist ja tutvustamist;
- 2) tekstide jutustamist ja esitamist;
- 3) kirjandustekstide analüüsi, tõlgendamist ja mõistmist;
- 4) omaloomingulisi töid;
- 5) kirjandusteadmisi (nt kirjandusmõistete ja kirjandusloolise konteksti tundmist).

Eesti keele ja kirjanduse õpitulemuste kontrolli ja hindamise vormid peavad olema mitmekesised.

Need peavad hõlmama:

- 1) suulisi ja kirjalikke tegevusi;
- 2) ühe- ja mitmeotstarbelisi sooritusi;
- 3) individuaalsed, paaris- ja rühmatööd;
- 4) rakenduslikud testid ja harjutused;
- 5) ainealased kontrolltööd;
- 6) analüüsi- ja tõlgendusülesanded;
- 7) lugemispäeviku pidamine;
- 8) õpimapi koostamine.

Hindamiseks sobivad veel mitmesugused oskusi edendavad sooritusülesanded:

- 1) luule-, proosa- ja draamateksti esitamine;
- 2) arutleva kirjandi kirjutamine;
- 3) uurimis- või praktilise töö tegemine;
- 4) projekti koostamine ja elluviimine;
- 5) ettekande loomine ja esitlemine;
- 6) avalik esinemine.

Lugemiskontrollile, mis piirdub sisu meenutavate faktiküsimustega, tuleb eelistada arutlusele suunavaid analüüsi- ja tõlgendusküsimusi, mõttevahetust teksti väärtuste ja sõnumi üle. Kirjanduse hindamisel pole alati (nt loovtöodes ja tekstitõlgendustes) võimalik täpselt määratleda teadmiste ja oskuste standardit, mistõttu on hindamise skaala võrdlemisi paindlik. Hinnates omaloomingulisi töid, võib tunnustada idee ja teostuse originaalsust, iseseisvust, üldistavust või muud vaatenurka. Arutluste (nt arutlevate kirjandite) puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade veenvust, argumenteeritust, seostatust. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kõikides kirjalikes töödes tähistab aineõpetaja keelevead,

kuid hindamisel arvestab soorituse väärtusi vastavalt ülesande eesmärgile ja kokkulepitud hindamiskriteeriumidele. Eesti keele kui teise keele aines hinnatakse saavutatud õpitulemusi, mis põhinevad Euroopa keeleõppe raamdokumendi vastava taseme kirjeldustel. Eesti keele kui teise keele õppes käsitletakse keelevigu õppimise loomuliku osana ning neid parandatakse ja arvestatakse hindamisel vastavalt õppetegevuse eesmärgile. Keele ja kirjanduse valdkonna ainete hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest, hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrihinnamise kasutamine ja mujal õpitu arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas.

1.9. Õppekeskkond

Kool korraldab õppe:

- 1) vajaduse korral rühmades;
- 2) ruumis, kus on keeleõppe eesmärkide saavutamist toetav ruumikujundus koos vajaliku õppematerjali, sisustuse ja tehniliste abivahenditega.

Kool koostöös aineõpetajatega korraldab keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpet:

- 1) viisil, kus luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivaldavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu;
- 2) ruumis, kus saab kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, et arendada info-, meedia- ja digikirjaoskust;
- 3) ruumis, kus on võimalik liikumist eeldavateks tegevusteks inventari ümber paigutada (nt rühmatööd, õppemängud, draamaõppe ülesanded);
- 4) eesti keel teise keelena õppetunnis rühmades, mille soovitatav suurus on kuni 15 õpilast;
- 5) väljaspool kooliruumi, et rakendada õppimist toetavaid ja mitmekesistavaid õppevorme (nt projekt-, õues- ja reisiõpe) ja -tegevusi (nt õppekäik teatrisse, muuseumisse, raamatukokku, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega, osavõtt olümpiaadidest ja konkurssidest, valdkondlikud teemapäevad ja -nädalad).

Pädevuste peamiste komponentide – teadmiste, oskuste ja hoiakute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob sobiva õppekeskkonna ja toetab väärtuskasvatust, ning koolil, kus normide, väärtuste, rituaalide, sümbolite ja lugude kaudu edendatakse omanäolist koolikultuuri.

1.10. IT-vahendite kasutamine eesti keel teise keelena tundides

Õppetegevuse käigus kooskõlas läbiva teemaga “Tehnoloogia ja innovatsioon” ning vastavalt läbitavale teemale ainekava raames on õpilasel õigus ja võimalus kasutada õpetaja eelneval loal eesti keele tunnis erinevaid IT-vahendeid (mobiiltelefon, tahvel- ja sülearvuti, puutetundlik tahvel). IT-vahendite kasutamine eesti keele tunni käigus aitab saavutada ja arendada õpilastel tehnoloogiaalast pädevust.

Tallinna Juudi Kooli põhikooli ainekava.

Eesti keel teise keelena

2.1 Üldalused

2.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

9. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B2- keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta:

- 1) mõistab konkreetset ja abstraktsel teemal tekste;
- 2) suhtleb loomulikult ja ladusalt erinevatel teemadel;
- 3) väljendab, põhjendab ja kaitseb oma seisukohti;
- 4) loob sidusaid ja loogilisi eri tüüpi tekste eri teemadel;
- 5) on üldiselt kursis Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud olulisemate üritustega ja tuntud inimeste tegevusega;
- 6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;
- 7) teadvustab eesti kultuuri suhtlustavade eripära ning arvestab neid suhtluses.

2.1.2. Õppeaine kirjeldus

Eesti keele kui suhtlusvahendi omandamine on pikaajaline pingutust nõudev tegevus, mis eeldab õppija aktiivset osalust.

Eesti keele arendamise strateegia põhjal seab õppekava eesmärgi liikuda põhikooli lõpuks B2- keeleoskustaseme saavutamise poole. Põhikooli lõpetaja hea õpitulemus eesti keel teise keelena on B1.2 ja väga hea õpitulemus B2.1. Eesti keele kui teise keele õppimine põhikoolis on aluseks, et jätkata õpinguid eestikeelses gümnaasiumis.

Muu kodukeelega õpilased õpivad eesti keelt teise keelena eesmärgiga lõimuda Eesti ühiskonda ning tulla edukalt toime nii koolis kui ka väljaspool kooli. Eesti keel on paljudele muu kodukeelega

õpilastele emakeele kõrval esimene õpitav keel. Seetõttu on eriti oluline õppe huvitavus ja jõukohasus, et tekiks ja säiliks õpimotivatsioon. Õppetöös kasutatakse tänapäevaseid ja kaasahaaravaid õppematerjale ning autentseid lugemisja kuulamistekste, mis hoiavad õpilasi kursis ühiskonnas toimuvaga ja tekitavad eesti keele kasutamise soovi. Keeletundides kasutatakse inspireerivaid aktiivõppemeetodeid, mis toetavad eri õpistiiliga õpilasi, võimaldavad õpilastel keelt eesmärgipäraselt kasutada ja aitavad luua keelest süsteemse arusaamise. Õppeprotsessis arendatakse õpilaste õpioskusi, oskust teha koostööd ja töötada iseseisvalt ning kasutada tõhusaid keeleõppevõtteid. Kasutatakse keelekeskkonna võimalusi: õpilasi suunatakse jälgima eestikeelset meediat, suhtlema eesti keeles väljaspool koolitunde, osalema eestikeelsetel üritustel, kutsutakse tundidesse eestikeelseid külalisi jmt. Eesti keelt õppides väärtustatakse ka teisi keeli ja kultuure, eriti õpilaste päritolukultuuri.

Eesti keele kui teise keele õppes keskendutakse järgmistele teemavaldkondadele: mina ja teised; kodu ja lähiümbrus; Eesti ja maailm; igapäevaelu; õppimine ja töö. Eesti keele õppimisega tegeldakse korduvalt vastavalt õpilaste keeleoskustasemele, kogemustele, huvidele ning vajadustele. Eesti keele tunnis suheldakse eesti keeles. Vajaduse korral kohandab õpetaja oma keele tasemekohaseks ja/või jagab toetavaid selgitusi. Eesti keele kui teise keele õpetaja teeb koostööd teiste õppeainete õpetajatega, et toetada keeleliselt teiste ainete omandamist ning aidata õpilastel näha ainetevahelisi seoseid. Eesti keele kui teise keele õpetamisel lähtutakse ainevaldkonna üldpõhimõtetest.

III kooliastmel on tähelepanu keskmes lugemise ja kirjutamise eesmärgid ja nende realiseerimise võimalused. Õpilane õpib lisaks harjumuspärasele tööle õppevahenditega kasutama mitmesuguseid teatmeteoseid, lugema adapteerimata ilukirjandus-, teabe-, tarbe- ja meediatekste. Õpilane õpib andma suulisi ja kirjalikke hinnanguid nähtule, loetule, kuulatule, kogetule. Kirjutamisel keskendutakse eri tekstiliikide otstarbele (loovtöö, avaldus, CV, kiri, kutse, teade, reklaam jm) ja kirjutatu õigekeelsusele. Igapäevaeluks vajalikud suhtlusoskused hõlmavad peale olmesuhtluse ka suhtlust eri tüüpi asutustes. Suhtlusolukordades ja rollimängudes õpib õpilane käituma ja rääkima vastavalt sotsiaalsele rollile.

Sel kooliastmel keskendutakse Eesti eripärale: loodus, kliima, kultuurilugu. Senisest enam pakutakse õpilasele aktiivset osavõttu eesti kultuurielust: korraldatakse eestikeelseid klassiväliseid üritusi, käiakse teatris, kontserdil, muuseumis jm.

Keeleteadmisi omandab õpilane süsteemselt. Peatähelepanu on iseseisval keelekasutusel ja keele seaduspärasuste mõistmisel. Tähtis on, et selgeks saaksid tüüpilised keelenähtused. Õpilase sõnavara laieneb temaatiliselt.

Eduelamuse saavutamiseks luuakse tundides positiivne õhkkond ja väärtustatakse õpilase edusamme, õpetatakse analüüsima oma tegevusi ning saavutatud õppetulemust.

Tunnustatakse ka tulemuse saavutamiseks tehtud jõupingutusi. Vigu käsitletakse keeleõppe loomuliku osana, nende analüüsimine soodustab õpitava mõistmist ning võimaldab õpilasel oma keelekasutust korrigeerida.

2.2 I kooliaste

2.2.1. Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- 3) reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- 4) on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;
- 5) suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;
- 6) kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;
- 7) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

Keeleoskuse taotletavad tasemed I kooliastme lõpus

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Rahuldav õpitulemus	A1.2	A1.2	A1.2	A1.2
Hea õpitulemus	A2.1	A2.1	A2.1	A2.1
Väga hea õpitulemus	A2.2	A2.2	A2.2	A2.2

2.2.2. Õppesisu

Teemavaldkonnad

- 1) „**Mina ja teised**“ - Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine;
- 2) „**Kodu ja lähiümbrus**“ - Kodukoht; kodukoha loodus; kodused toimingud; perekondlikud sündmused;
- 3) „**Eesti**“ - Suuremad linnad; aastaring; rahvakalendri tähtpäevad;
- 4) „**Riigid ja nende kultuur**“ - Naaberriigid; pealinnad, põhirahvused, keel;
- 5) **Igapäevaelu. Õppimine ja töö.** Tervis; koolipäev, koolitee;
- 6) **Vaba aeg.** Lemmiktegevused, mängude käsklused ja juhendid;

2.2.3. Õppetegevus

Eesti keele õppimine algab I kooliastmes suulise kursusega. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba omandatud. Suulisele kursusele järgneb põhikursus, millega kujundatakse õpilase oskust kuulata eestikeelset kõnet, ise kõnelda, lugeda ning kirjutada. Sel kooliastmel õpitakse keelt valdavalt tegevuse ja mängu kaudu. Tunnis töötavad õpilased nii paaris

kui ka rühmas. Tähelepanu keskmes on hääldusnormide omandamine ja häälega lugemine ning loetu ja pildimaterjali põhjal küsimustele vastamine, vestlemine ning jutustamine.

Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimine (nt käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- 2) loetellu sobimatu sõna äratundmine;
- 3) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine;
- 4) häälega lugemine;
- 5) rääkimine pildi alusel;
- 6) jutustava teksti, laulu ja luuletuse kuulamine ning nende põhjal ülesande lahendamine;
- 7) ära kirja tegemine ning mudeli järgi kirjutamine;
- 8) laulu-, sõna-, laua- ja liikumismängude mängimine.

2.2.4. Hindamine

I kooliastmes hinnatakse põhiliselt õpilase kuulatud tekstist arusaamist ja suulist väljendusoskust. Hindamisel kasutatakse sõnalisi hinnanguid, hinnates põhiliselt positiivset õpitulemust. Rõhk on sisulisel tagasisidel, mis toob esile õpilase tugevad küljed ja edusammud. Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma. Õppimise ajal analüüsib õppija õpetaja juhendamisel:

- 1) oskusi ja teadmisi, mida ta on enda arvates hästi omandanud,
- 2) oskusi või teadmisi, mille omandamiseks peab ta veel tööd tegema.

2.2.5. Tundide jaotus põhikooli I kooliastmes:

- 1) 1. klass 6 tundi nädalas / 210 tundi aastas
- 2) 2. klass 4 tundi nädalas / 140 tundi aastas
- 3) 3. klass 4 tundi nädalas / 140 tundi aastas

2.2.6. Põhikooli I kooliastme ainekavad

2.2.6.1. 1. klass

1. klassi õpitulemused

1. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) teab 1. klassi eesti keele õppekavas esitatud temaatika piires sõnu, peamiselt nimetavas käändes;
- 3) loeb teksti sõna haaval, kõne tekstist aeglasemalt;
- 4) reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- 5) on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist;
- 6) suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;
- 7) oskab vastata küsimuste toel loetust;
- 8) moodustab pildi põhjal lihtlauseid;

- 9) tutvub tähestikuga;
- 10) teeb häälikuanalüüsi;
- 11) oskab määrata suuliselt häälikute olemasolu ja järjekorda sõnas(kahe kuni nelja häälikulistes sõnades);
- 12) eristab ja märgib kirjas lühikest ja pikka täishäälikut;
- 13) kasutab suurt algustähte lause alguses, tuttavate nimedes;
- 14) teeb ära kirja tahvlilt, tahvlinäidise järgi täidab õpilaspäevikut;
- 15) oskab etteütlemise järgi kirjutada lihtsamaid sõnu (2-3 tähte);
- 16) hoiab kirjutusvahendit ja istub kirjutamisel, joonistamisel õigesti;
- 17) oskab õpetaja juhendamisel töötada paaris.

1. klassi õppesisu

Õppesisu

Mina ja teised.

Tervitamine, vabandamine, enese-, pereliikmete- ja kaaslastetutvustamine ja kirjeldamine. Perekonnaliikmed. Minu klass, minu õpetaja. Värvide nimetused. Kool ja klassiruum, seal leiduvad esemed. Käitumine koolis. Õppeainete nimetused. Tegevused tunnis. Tunniplaan. Trüki- ja kirjatähtede tundmine pildis ja kirjas.

Vaba aeg.

Minu huvid. Huviringid. Muusika instrumendid. Mängud, mänguasjade nimetused, mängujuhendid. Laulu- ja ringmängud mängude käsklused ja juhendid (tuntumate mängude, sh laulumängude käsklused ja läbiviimine. Tegevused õues. Vaba aeg koos perega. Puhkepäevade ja koolivaheaja tegevused; lemmiktegevused (nt lugemine, tantsimine, sport, mängud, ühistegevused sõpradega); Kauplused: kaupade nimetused, suhtlemine müüjaga, ostmine, maksmine. Rahaühikud. Suvised tegevused.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö.

Koolitee, koolipäev (kool ja klass, õppeained ja tunniplaan, koolitarbed, õppetegevused, kell ja kellaaeg). Kellaaeg, täis-ja pooltund. Kehaosad. Riietusesemed. Emotsioonid. Tervis (nt enesetunne, arsti juures käimine). Õpime raha tundma. Rahatähed.

Eesti ja teised riigid ning nende kultuur.

Eesti sümboolika. Suuremad linnad (nt pealinn Tallinn, Tartu, Pärnu, Kuressaare, Narva, Viljandi). Rahvakalendri tähtpäevad (nt mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev), sõbrapäev, emadepäev, laulupidu. Söögikorrad, söögid, joogid, toiduainete nimetused.

Kodu ja lähiümbrus.

Kodu: asukoht (nt linn, küla, tänav, telefoninumber) mööbel, kodus olevad asjad. Koduümbrus kodukoha loodus (nt lilled, puud, põõsad, linnud, loomad). Koduloomad. Kodused tegevused (nt koristamine, söömine, pesemine, riietumine); perekondlikud sündmused (nt sünnipäevad, isadepäev). Liiklusvahendid ja koolitee. Aastaajad ja kuud, nädalapäevad, ilm

1. klassi õppetegevus

Õppetegevus

1. klassis on oluline mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse esmane sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad võõrkeele häälikuid eristama ning omandavad õige hääldusala. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest.

Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- 2) loetellu sobimatu sõna äratundmine;
- 3) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine;
- 4) häälega lugemine;
- 5) rääkimine pildi alusel;
- 6) ära kirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine.
- 7) laulu-, sõna-, laua- ja liikumismängude mängimine.

2.2.6.2. 2. klass

2. klassi õpitulemused

2. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) loeb dialoogi;
- 3) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- 4) reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- 5) on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;
- 6) suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;
- 7) töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- 8) on lugenud vähemalt ühe lasteraamatu;
- 9) esitab peast kahte luuletust;

- 10) koostab lühemat suulist juttu pildiseeria või küsimuste abil;
- 11) väljendab end arusaadavalt suhtlusolukordades: palumine, küsimine, keeldumine, vabandamine, tänamine;
- 12) loeb ladusalt ja ilmekalt päheõpitud neljarealist luuletust;
- 13) eristab täis- ja kaashäälikut, sõna, liitsõna, lauset;
- 14) kasutab suurt algustähte inimeste, loomade ja kooli nimes, tuntud kohanimedes;
- 15) oskab lause lõppu panna kas punkti või küsimärgi;
- 16) kirjutab väikesi ja suuri kirjatähti (lahuskiri või siduskiri);
- 17) kirjutab loetava käekirjaga;
- 18) oskab vihikusse paigutada tööd, kirjutada pealkirja, kuupäeva;
- 19) täidab õpilaspäevikut (kirjutab tunniplaani üks nädal ette, märgib kodused tööd õpetaja juhendamisel);
- 20) teeb ära kirja nii tahvlilt kui õpikust;
- 21) oskab eristada jutukest ja luuletust;
- 22) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

2. klassi õppesisu

Õppesisu

Mina ja teised.

Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine
 Jutustab oma perest: nimed, kes on peres. Kirjeldab pereliikmete välimust, iseloomujooni.
 Tervitab, jätab hüvasti. Kooliasjad. Riideesemed.

Vaba aeg.

Lemmiktegevused. Mängude käsklused ja juhendid. Piknik. Leiutised. Suveplaanid

Igapäevaelu. Õppimine ja töö.

Tervis; koolipäev, koolitee. Huviringid. Vaba aja veetmise kohad. Päev, nädal, kuu, kalender, kell.

Eesti ja teised riigid ning nende kultuur.

Naaberriigid, pealinnad, põhirahvused, keel. Eesti kaart, linnad. Eesti sümboolika (rahvuslill-rukkilill, rahvuskivi-paekivi, rahvuslind – suitsupääsuke, lipp, vapp, vapil on kolm sinist lõvi). Menüü

Kodu ja lähiümbrus.

Värvid. Kodukoht. Turul-puu-,juur ja köögiviljad. Liiklusvahendid. Rongisõit. Loomaaed, võõramaaloomad. Koduloomad. Ametid. Jõulu sümboolika ja talverõõmud.

2. klassi õppetegevus

Õppetegevus

I kooliastmes on oluline mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis.

Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhatakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas.

Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- 2) loetellu sobimatu sõna äratundmine;
- 3) tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine;
- 4) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine;
- 5) häälega lugemine;
- 6) rääkimine pildi alusel;
- 7) ära kirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine.

2.2.6.3. 3. klass

3. klassi õpitulemused:

3. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- 3) reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- 4) on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;
- 5) suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;
- 6) koostab suulist ja kirjalikku juttu pildiseeria, tugisõnade, küsimuste abil;
- 7) töötab tekstiga juhiste alusel;
- 8) tunneb ära, mis on jutustus, luuletus, näidend, muinasjutt;
- 9) kasutab suurt algustähte lause algul, inimese- ja loomanimedes ning tuntumates kohanimedes;
- 10) oskab tähestikku, teab ja tunneb eesti keele häälikuid;
- 11) oskab nimetada vastandtähendusega sõnu;
- 12) teab komaga ja komata sidesõnu;
- 13) tunneb ära sõnaliikidest nimi-, omadus- ja tegusõnu ning liitsõnu;
- 14) oskab märkida mitmuse lõppu ja tegusõna pöördelõppe;
- 15) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas;
- 16) kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud teemadel;

17) on lugenud vähemalt kaks lasteraamatut.

3. klassi õppesisu

Õppesisu

Mina ja teised.

Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Tunniplaan. Kooliruumid. Järgarvud. Kuupäevad. Sport. Spordipäev- spordialad. Transport. Matk. Mets ja sellega kaasnevad ohud.

Vaba aeg.

Lemmiktegevused, mängude käsklused ja juhendid. Ootan suve.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö.

Tervis; haigused, arsti juures. Kodumasinad. Sõbrad

Eesti ja teised riigid ning nende kultuur.

Suuremad linnad; aastaring; rahvakalendri tähtpäevad. Riigid ja nende kultuur. Naaberriigid; pealinnad, põhirahvused, keel. Sünnipäev/kutse.

Kodu ja lähiümbrus.

Kodukoht; kodukoha loodus; kodused toimingud; perekondlikud sündmused. Mängud. Raamatukogu ja raamatud. Tüdrukute ja poiste tegevused. Toidud

3. klassi õppetegevus

Õppetegevus

I kooliastmes on oluline mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Rõhk on kuulamisel ning rääkimisel. Omandatakse vajalik sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad võõrkeele häälikuid eristama ning omandavad õige hääldusaluse. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba õpitud. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhitakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas.

Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest. Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- 1) loetellu sobimatu sõna äratundmine;
- 2) kuuldu põhjal pildi täiendamine;

- 3) tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine (nt bingo);
- 4) laulude ja luuletuste kuulamine ning nende põhjal ülesande täitmine (nt ridade järjestamine, riimuvate sõnade leidmine);
- 5) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine;
- 6) häälega lugemine;
- 7) rääkimine pildi alusel;
- 8) ära kirja tegemine ja mudeli järgi kirjutamine.

2.3 II kooliaste

2.3. II kooliaste – eesti keel teise keelena

2.3.1. II kooliastme õpitulemused

Õpilane:

- 1) Tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
- 2) Saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest;
- 3) Saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
- 4) Saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisist;
- 5) Leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt;
- 6) Loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu;
- 7) Leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- 8) Räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
- 9) Vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
- 10) Jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
- 11) Kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
- 12) Väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
- 13) Vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid;
- 14) Avaldab arvamust tuttavatel teemadel ja põhjendab oma seisukohta;
- 15) Kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, avaldus, ankeet;
- 16) Kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel;
- 17) Valdab põhisõnavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;
- 18) Tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;
- 19) Kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
- 20) Hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

II kooliastme lõpuks taotletavad keeleoskuse tasemed

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
--	-----------	----------	-----------	-------------

Rahuldav õpitulemus	A2.2.	A2.2.	A2.2.	A2.2.
Hea õpitulemus	B1.1.	B1.1.	B1.1.	B1.1.
Väga hea õpitulemus	B1.2.	B1.2.	B1.2.	B1.2.

2.3.2. Õppesisu

I kooliastmes alustatud alateemad jätkuvad osaoskuste arengu põhjal. Neile lisanduvad järgmised alateemad:

1. „**Mina ja teised**“ – suhtlemine pereliikmete ja kaaslastega; viisakusväljendid;
2. „**Kodu ja lähiümbrus**“ – elu linnas ja maal; kodu kirjeldamine; avalikud kohad; lemmikloomad; töövahendid ning kohustused kodus; rõõmsad ja kurvad sündmused peres;
3. „**Kodukoht Eesti**“– Eesti geograafiline asukoht; ilm; riigi- ja rahvussümboolika; riigipühad ja riiklikud tähtpäevad; üldrahvalikud sündmused;
4. „**Riigid ja nende kultuur**“– Euroopa riigid; pealinnad, põhirahvused, keel, kultuuritavad, huvipakkuvad paigad, muuseumid; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad;
5. „**Igapäevaelu. Õppimine ja töö**“ – avalikud asutused; turvaline liiklemine; tee küsimine ja juhatamine; päeva plaanimine; ametid ja tökohad;
6. „**Vaba aeg**“ – kooliväline tegevus; huvid; laagrid; lugemiseelistused; perepuhkus; aastaajad ja puhkus; spordialad ning sportlikud tegevused.

2.3.3. Õppetegevus

II kooliastmes suureneb kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval lugemise ning kirjutamise osakaal. Sõnatundmine laieneb märgatavalt. Suureneb loovülesannete osa. Taotlus on, et õpilane loeks ja kuulaks ka õppest vabal ajal eesti lastekirjanduse tekstikatkeid ning jõukohaseid teabe-, tarbe- ja meediatekste. Teemasid erinevate osaoskuste kaudu käsitledes pööratakse tähelepanu teiste kultuuride tundmaõppimisele ja kõrvutamisele oma kultuuriga. Õpilasi harjutatakse kasutama sõnaraamatuid ning eestikeelset internetti.

Osaoskuste arendamiseks sobivad:

- 1) Eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine;
- 2) Adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine;
- 3) Ülesande täitmine kuuldu ja loetu põhjal (nt küsimustele vastamine, tabeli täitmine, joonise täiendamine jm);
- 4) Järjestusülesanded (nt sõnad lauseks, laused/ lõigud tekstiks);
- 5) Eri liiki etteütlused;
- 6) Ümberjutustused;
- 7) Mudelkirjutamine (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad);
- 8) Projektitööd;
- 9) Lühiettekanded (nt projektitööde kokkuvõtted, huvialade tutvustamine);
- 10) Rollimängud.

2.3.4. Hindamine

II kooliastmes hinnatakse saavutatud õpitulemusi, mis lähtuvad iga teema jaoks kirjeldatud õpitulemustest ja valitud meetoditest (osaoskustest). Eesti keele kui teise keele õppes käsitletakse keelevigu õppimise loomuliku osana ning neid parandatakse ja arvestatakse hindamisel vastavalt õppetegevuse eesmärgile.

2.3.5. Tundide jaotus põhikooli II kooliastmes:

- 1) 4. klass 5 tundi nädalas / 175 tundi aastas
- 2) 5. klass 5 tundi nädalas / 175 tundi aastas
- 3) 6. klass 5 tundi nädalas / 175 tundi aastas

2.3.6. Põhikooli II kooliastme ainekavad

2.3.6.1. 4. klass

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) Tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades õpitud sõnavara ulatuses (nt poes, apteegis, ühistranspordis);
- 2) Saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest (kuulutus, küsitlus, tööjuhised, päevaplaanid);
- 3) Saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisistust;
- 4) Leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt;
- 5) Loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu;
- 6) Leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- 7) Räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
- 8) Vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
- 9) Jagab lihtsamaid juhiseid (käskiv kõneviis);
- 10) Kirjeldab kohti, tegevusi ja inimesi;
- 11) Väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone;
- 12) Kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, ankeet, e-kiri;
- 13) Valdab põhisõnavara;
- 14) Kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
- 15) Hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

4. klassi õppesisu

1. „Mina ja teised“ – suhtlemine pereliikmetega, sõprade ja koolikaaslastega. Viisakusväljendid positiivsete ja negatiivsete tunnete, kahtluse, veendumuse, oma arvamuse väljendamine.

2. „Kodu ja lähiümbrus“ – erinevad kodud, elu linnas ja maal; kodu kirjeldamine; koduümbrus; loodushoid; lemmikloomad; peretraditsioonid, tähtsad päevad; rõõmsad ja kurvad sündmused peres.

3. „Eesti ja maailm“ – Eesti geograafiline asukoht; ilm; riigi- ja rahvussümboolika; riigipühad ja riiklikud tähtpäevad; naaberriigid; pealinnad; muuseumid.

4. „Igapäevaelu“ – aja planeerimine; avalikud kohad (poes, apteegis, ühistranspordis, haiglas/polikliinikus jm); turvaline liiklemine; tee küsimine ja juhatamine; igapäevased tegevused ja olukorrad.

5. „Õppimine ja töö“ – koolielu (tunni tegevused, koolitoit, koolitarbed, tunniplaan); ametid, töökohad, tegevused tööl.

6. „Vaba aeg“ – kooliväline tegevus; huvid; laagrid; lugemiseelistused; perepuhkus; spordialad ning sportlikud tegevused.

7. „Tervis ja tervislik eluviis“ – tervis (haigused, põhjused, ravimine), sport, tervislik toitumine.

Õppetegevus

4. klassis jätkub kõigi nelja osaoskuse võrdne arendamine.

Tunnis suheldakse eesti keeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama eesti keelt aktiivselt ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund).

Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid nii kohandatud kui ka autentseid eakohaseid ilukirjandus, teabe-, ja meediatekste.

Kirjutamisoskuse arendamiseks kasutatakse erinevat liiki lühemaid loovtöid.

Õpilane õpib mõistma kultuurierinevusi, neid teadvustama ning nendega arvestama..

Õpilane õpib avaldama oma arvamust ja arvestama erinevate seisukohtadega.

Osaoskuste arendamiseks on soovitatav:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine, sh iseseisev lugemine;
- 2) loovtööd (nt isiklikud kirjad, kuulutused, lühiülevaated);
- 3) suulised ettekanded (nt iseseisva lugemise kokkuvõtted);
- 4) rolli- ja suhtlusmängud;
- 5) info otsimine eestikeelsetest teatmeallikatest (nt käsiraamatud, internet).

2.3.7. 5.klass

2.3.7.1. 5. klassi õpitulemused

Õpilane:

- 1) tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;

- 2) saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest (kuulutused, saatekavad, küsitlused, reeglid, ilmateated, tööjuhised/soovitused, sõiduplaanid, blogid, postitused, päevaplaanid, reklaamid, tänukirjad);
- 3) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
- 4) saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust;
- 5) loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu
- 6) vahendab raamatu või filmi põhisisu;
- 7) leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- 8) räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
- 9) vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
- 10) jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
- 11) kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
- 12) väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
- 13) avaldab arvamust tuttavatel teemadel;
- 14) kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, ankeet;
- 15) kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste lihtsamatel tuttavatel teemadel;
- 16) valdab põhisõnavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit.
- 17) kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
- 18) hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

Edasijõudnutele (aluseks on Euroopa raamdokumendi sõsarväljaanne)

- 1) mõistab fraase ja väljendeid, mis seostuvad esmatahtsate valdkondadega (nt põhiline isiku- ja pereteave, sisseostud, kodukoht, töö), kui esitus on selge ja aeglane;
- 2) suudab üldiselt tabada mõttevahetuse teemat, kui vesteldakse aeglaselt ja selgelt.
- 3) suudab jälgida lihtsat, selge ülesehitusega ettekannet või esitlust, kui seda toetatakse slaidide, konkreetsete näidete või diagrammidega.
- 4) suudab üldjoontes mõista lihtsat teavet, mida esitatakse ootuspärasel olukorras (nt giidiga ekskursioonil);
- 5) mõistab olulist infot ajalehe või ajakirja lihtsates otsesõnalistes reklaamides;
- 6) mõistab üldjoontes uudislugu, mis kajastab tuttavat tüüpi sündmust, kui loo sisu on tuttav ja ootuspärane.
- 7) oskab leida peamist infot lühikesest uudisloost või lihtsast artiklist, milles arvudel, nimedel, illustratsioonidel ja pealkirjadel on oluline roll ja nad toetavad teksti mõistmist;

- 8) mõistab nõudeid (nt ohutusnõuded), kui need on lihtsas keeles;
- 9) oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi, elutingimusi ning igapäevatoiminguid;
- 10) oskab kirjeldada plaane ja kokkuleppeid, harjumusi ja tavapäraseid toiminguid, toimunud tegevusi ja isiklikke kogemusi;
- 11) oskab ootuspärastel õpitud teemadel edastada lühikesi ettevalmistatud teateid;
- 12) oskab esitada lühikese selgeks õpitud ettekande endale tuttavalt igapäevateemal ning lühidalt põhjendada ja selgitada arvamusi, plaane ja toiminguid;
- 13) oskab kirjutada lihtsamaid fraase ja lauseid, ühendades neid lihtsate sidesõnadega nagu ja, aga ning sest;
- 14) suudab üsna vabalt suhelda selgelt piiritletud olukordades ja tuleb toime lühivestlustes, kui vestluskaaslane teda vajaduse korral aitab;
- 15) suudab osaleda igapäevases lühivestluses, kui kõneaine pakub talle huvi;
- 16) oskab arutada, mida õhtul või nädalavahetusel ette võtta;
- 17) oskab telekommunikatsioonivahendite kaudu vahetada sõpradega lihtsaid uudiseid, teha plaane ja leppida kokku kohtumisi;
- 18) oskab kirjeldada postitustes igapäevaasju, sündmusi ja tundeid, piirdudes lihtsate peamiste üksikasjadega. Oskab kommenteerida teiste postitusi, kui need on lihtsas keeles kirjutatud/viibeldud, reageerib lisatud meediafailidele, väljendades lihtsal viisil üllatust, huvi ja ükskõiksust.

5.klassi õppesisu

1. **“Mina ja teised”** - suhted peres ja koolis, emotsioonid ja tuju, ootused ja hirmud, unistused ja pettumused .
2. **“Kodu ja lähiümbus”** - erinevad kodud, elu linnas ja maal, koduümbus, kodutööd, aia- ja õuetööd, unistuste kodu, liiklus, tee juhatamine, õnnetused teel.
3. **“Eesti ja maailm”** - ilm ja kliima; Eesti looduslikud kohad (metsad, sood, looduskaitsealad, jõed, järved), Eesti meedia (ajakirjandus, televisioon, raadio, internetiallikad), Eesti ja teiste riikide traditsioonid ja tähtpäevad.
4. **“Igapäevaelu”** - meedia (ajakirjandus, televisioon, internet, sotsiaalsõrgustikud, interneti ohud ja võimalused).
5. **“Õppimine ja töö”** - koolielu, lemmiktegevused koolis/tunnis; koolimeedia (kooliraadio/TV/ajaleht), vahetundide tegevused; koolimaja/ruumide kirjeldamine, kooliraamatukogu; korrapidamine, koolimaja hoidmine; koolivorm (selle eeldused ja puudused), huviharidus (spordi-, kunstiringid); kooli traditsioonid ja tähtpäevad; e-õpe, koolitoit, õpilasvahetused, koolivahetused, unistuste kool.
6. **“Vaba aeg”** - koolivaheaegade tegemised.
7. **“Tervis ja tervislik eluviis”** - terviseprobleemid (õnnetusjuhtumid, haigused: ennetamine, ravimine).

Õppetegevus

5. klassis jätkub kõigi nelja osaoskuse võrdne arendamine.

Tunnis suheldakse eesti keeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama eesti keelt aktiivselt ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund).

Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid nii kohandatud kui ka autentseid eakohaseid ilukirjandus, teabe-, ja meediatekste.

Kirjutamisoskuse arendamiseks kasutatakse erinevat liiki lühemaid loovtöid.

Õpilane õpib mõistma kultuurierinevusi, neid teadvustama ning nendega arvestama..

Õpilane õpib avaldama oma arvamust ja arvestama erinevate seisukohtadega.

Osaoskuste arendamiseks on soovitatav:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine, sh iseseisev lugemine;
- 2) loovtööd (nt isiklikud kirjad, kuulutused, lühiülevaated);
- 3) suulised ettekanded (nt iseseisva lugemise kokkuvõtted);
- 4) rolli- ja suhtlusmängud;
- 5) info otsimine eestikeelsetest teatmeallikatest (nt käsiraamatud, internet).

2.3.8. 6.klass

2.3.8.1. Õpitulemused

6. klassi õpitulemused

Õpilane:

- 1) tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
- 2) saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest;
- 3) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
- 4) saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisist;
- 5) loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid;
- 6) leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- 7) räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
- 8) vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
- 9) jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;

- 10) kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
- 11) väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
- 12) avaldab arvamust tuttavatel teemadel ja põhjendab oma seisukohta;
- 13) kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, teade, kiri, avaldus, ankeet, kuulutus, sõbrapäevik, suvekaart, motivatsioonikiri, päevik;
- 14) kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel;
- 15) valdab põhisojavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;
- 16) tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;
- 17) kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
- 18) hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.

Edasijõudnutele (aluseks on Euroopa raamdokumendi sõsarväljaanne)

- 1) Mõistab otsesõnalist faktiteavet või lühikesi lugusid ning esituse põhipunkte igapäevaelu või kooliga seotud teemadel, tabades nii üldist sõnumit kui ka spetsiifilisi üksikasju, kui see esitatakse selgelt ja üldiselt;
- 2) Suudab jälgida suurt osa igapäevavestlusest ja arutlusest või pikema mõttevahetuse põhipunkte, kui esitus on selge ning ühiskeelne;
- 3) Mõistab otsesõnalise monoloogi (nt giidiga ekskursioon) põhipunkte, kui esitus on selge ja üsna aeglane;
- 4) Mõistab teadaandeid lennu-, bussi- ja rongijaamas ning lennukis, bussis ja rongis, kui esitus on selge ja taustamüra minimaalne;
- 5) Suudab tabada tuttavatel teemadel telesaadete (nt intervjuud, lühiloengud ja reportaažid) põhipunkte, kui esitus on suhteliselt aeglane ja selge;
- 6) Mõistab otsesõnalisi faktipõhiseid tekste, e-kirju või postitusi rahuldaval tasemel, kui teema kuulub tema huvivaldkonda;
- 8) Mõistab olulist infot ajalehe või ajakirja lihtsates otsesõnalistes reklaamides, kui neis ei ole liiga palju lühendeid.
- 9) Oskab hinnata, kas artikkel või arvustus on vajalikul teemal.
- 10) Tabab selge arutluskäiguga tekstide põhijäreldusi ning suudab jälgida käsitletava teema arutluskäiku, kuid ei pruugi aru saada üksikasjadest;
- 11) Mõistab seadmete selgeid otsesõnalisi kasutusjuhendeid;
- 12) Loeb laiale lugejaskonnale mõeldud ajalehe- või ajakirjaartikleid, mis käsitlevad filme, raamatuid, kontserte jm, ja mõistab nende põhipunkte;

- 13) Mõistab lihtsaid luuletusi ja laulusõnu, kui need on otsesõnalised ja lihtsas stiilis;
- 14) Mõistab reisikirju, milles peamiselt kirjeldatakse toimunud sündmusi ja kirjutaja kogemusi või avastusi;
- 15) Vaadates või kuulates lühikest lugu suudab ennustada, mis edasi saab;
- 16) Oskab esitada võrdlemisi ladusaid, kuid üldsõnalisi kirjeldusi mõnel oma huvivaldkonna teemal, väljendades mõtteid lihtsa järjendina.
- 17) Oskab vahetada, üle küsida ja kinnitada infot; tuleb toime harvaesinevas olukorras ja oskab selgitada, milles seisneb probleem. Oskab väljendada mõtteid abstraktsemal või kultuuriteemal (nt filmid, raamatud, muusika).
- 18) Tuleb lihtsat keelt kasutades toime enamikus reisiolukordades.
- 19) Oskab ettevalmistuseta vestlusse astuda, kui kõneaine on tuttav, ning avaldada isiklikku arvamust, vahetada infot teda huvitavate või igapäevaelu puudutavate teemade kohta (nt perekond, harrastused, kool, reisimine, päevasündmused);
- 20) Oskab edasi anda ootamatute sündmuste (nt õnnetusjuhtumid) üksikasju, samuti raamatu või filmi sisu;
- 21) Oskab kirjeldada unistusi, soove ja püüdlusi, tegelikke või kujutlevaid sündmusi ning lugu jutustada;
- 22) Oskab koostada isiklikke kirju ja teateid, küsides või edastades lihtsat hädavajalikku teavet, tuues välja enda jaoks olulised aspektid;
- 23) Oskab kirjalikult vahendada kogemusi, kirjeldades tundeid ja reaktsioone lihtsa seotud tekstina;
- 24) Oskab objekte kirjeldada tunnuste kaudu, kuid vajalik sõna ei meenu;

6.klassi õppesisu

1. **“Mina ja teised”** – suhtlemine kaaslastega, tunded ja emotsioonid, teistega arvestamine, toimetulek rasketes olukordades, abi ja toetamine, heategevus, suhted koolis ja peres, kiusamine ja vägivald.
2. **“Kodu ja lähiümbrus”** – elu linnas ja maal (tegevused erinevatel aastaaegadel); lemmikloomad (hoolitsemine ja tähtsus), keskkonnahoid ja looduskaitse.
3. **“Eesti ja maailm”** – ilm ja kliima; kultuur ja traditsioonid, riiklikud tähtpäevad; meedia (teater, ilukirjandus, ajakirjandus, televisioon, filmikunst, muusika, raadio), Euroopa riigid ja nende kultuur; vaatamisväärsused, muuseumid, sambad; maailmaimed.
4. **“Igapäevaelu”** – rahatarkus, taaskasutus, raha teenimine, suveks tööle, õpilasmalev, vabatahtlikud; liiklusvahendid; tehnika (nutiseadmed); käitumine avalikes kohtades (toidu- ja riidepoes, kohvikus, restoranis).
5. **“Õppimine ja töö”** – ametid ja töökohad (elukutse valik, elukestev õpe); huvid ja fännlus.

6. **“Vaba aeg”** – meelelahutus (kinos, teatris, kontserdil), reisimine Eestis ja maailmas.

7. **“Tervis ja tervislik eluviis”** – tervisest hoolitsemine; toitumine; füüsiline, sotsiaalne ja vaimne tervis; sõltuvused.

Õppetegevus

6. klassis jätkub kõigi nelja osaoskuse võrdne arendamine.

Tunnis suheldakse eesti keeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama eesti keelt aktiivselt ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund).

Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid nii kohandatud kui ka autentseid eakohaseid ilukirjandus, teabe-, ja meediatekste.

Kirjutamisoskuse arendamiseks kasutatakse erinevat liiki lühemaid loovtöid.

Õpilane õpib mõistma kultuurierinevusi, neid teadvustama ning nendega arvestama..

Õpilane õpib avaldama oma arvamust ja arvestama erinevate seisukohtadega.

Osaoskuste arendamiseks on soovitatav:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine, sh iseseisev lugemine;
- 2) loovtööd (nt isiklikud kirjad, koomiksid, kahoot, kuulutused, lühiülevaated);
- 3) suulised ettekanded (nt esitlused, iseseisva lugemise kokkuvõtted);
- 4) rolli- ja suhtlusmängud;
- 5) info otsimine eestikeelsetest teatmeallikatest (nt käsiraamatud, internet).

2.4 III kooliaste

2.4.1. Õpitulemused

Põhikooli õpilane:

- 1) kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks keelekeskkonna võimalusi;
- 2) saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisistust;
- 3) jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;
- 4) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte;
- 5) saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest;
- 6) jälgib ja mõistab eakohaste arvamusi- ja probleemartiklite arutluskäiku;
- 7) loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;

- 8) suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;
- 9) osaleb arutelus, väljendub selgelt ja üksikasjalikult mitmesugustel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;
- 10) peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid;
- 11) kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt;
- 12) kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
- 13) kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte;
- 14) kirjutab raamatu-, filmi- või teatriarvustuse;
- 15) valdab üldsõnavara, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
- 16) valdab grammatika tarindeid;
- 17) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- 18) arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda;
- 19) ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
- 20) järgib õigekirjareegleid.

Keeleoskuse taotletavad tasemed põhikooli lõpus

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Rahuldav õpitulemus	B1.2	B1.2	B1.2	B1.2
Hea õpitulemus	B2.1	B2.1	B2.1	B2.1
Väga hea õpitulemus	B2.2	B2.2	B2.2	B2.2

Lisa 1. Keeleoskustasemed A1.1. B2.2

2.4.2. Õppesisu

Varasemates kooliastmetes alustatud alateemad jätkuvad osaoskuste arengu põhjal. Neile lisanduvad järgmised alateemad:

- 1), „Mina ja teised“ – võimed; inimestevahelised suhted; virtuaalne suhtlemine;

2), „**Kodu ja lähiümbrus**“ – kodu ja lähiümbruse korrashoid; käitumine koduümbruses ja looduses, keskkonnasäästlikkus, turvalisus; peretraditsioonid;

3), „**Eesti ja maailm**“ – Eesti geograafiline kaart; haldusjaotus; looduskaitse; Eesti vaatamisväärsused; maailmajaod, maailma riigid, nende looduslik ja kultuuriline eripära, looduskaunid kohad, loodusnähtused; reisid teistesse maadesse;

4), „**Igapäevaelu**” – tervislik eluviis; raha; hädaolukorrad; arstiabi; meedia ja reklaam; ettevalmistus reisiks ja reisimise viisid;

5) „**Õppimine ja töö**“ – õppimisvõimalused, haridussüsteem, koolid ja nende eripära, edasiõppimine; õpilasvahetus; haridusteemalised projektid, huvirühmad koolis; tööhõive; töövarjupäev; vaba aja veetmise viisid.

2.4.3. Õppetegevus

III kooliastmes jätkub kõigi nelja osaoskuse võrdne arendamine. Tunnis suheldakse peaaesjalikult eesti keeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama eesti keelt aktiivselt ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund, õppereis, õpilasvahetus). Senisest enam osalevad õpilased Eesti kultuurielus (nt teatris, kontserdil ja muuseumis ühiselt käimine). Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid nii kohandatud kui ka autentseid eakohaseid ilukirjandus-, teabe-, tarbe- ja meediatekste. Kirjutamisoskuse arendamiseks kirjutatakse eri liiki lühemaid ja pikemaid loovtöid. Õpilased hakkavad keeleõpet käsitlema analüüsivalt, õppides nägema eri keelte sarnasusi ja erinevusi ning märkama enda ja teiste keelekasutusvigu. Õpilane õpib mõistma kultuurierinevusi, neid teadvustama ning arvestama. Õpetaja ergutab õpilast huvi tundma eesti kultuuris ja Eesti ühiskonnas toimuva vastu ning selles ka osalema. Õpilane õpib väärtustama mõtteviiside mitmekesisust, avaldama oma arvamust ja arvestama erinevaid seisukohti.

Osaoskuste arendamiseks kasutatakse:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine, sh iseseisev lugemine;
- 2) meedia- ja autentsete audiovisuaalsete materjalide kasutamine (ajaleheartiklid, uudised, filmid);
- 3) loovtööd (nt lühikirjandid, isiklikud kirjad, teadaanded, kuulutused, lühiülevaated);
- 4) projektitööd;
- 5) referaat, lihtsam uurimistöö;

6) suulised ettekanded (nt projektitööde, referaatide, iseseisva lugemise kokkuvõtted);

7) rolli- ja suhtlusmängud;

8) info otsimine eestikeelsetest teatmeallikatest (nt käsiraamatud, meediaväljaanded, internet).

2.4.4. Hindamine

III kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult. Igal õppetrimestril saab õpilane tagasisidet kas sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi osaoskuste kohta. Soovitatav on kasutada ülesandeid, mis hõlmavad erinevaid osaoskusi (nt projektitööd, iseseisev lugemine). Töid, mis sisaldavad kõigi osaoskuste kontrolli, on soovitatav III kooliastmes teha mitte rohkem kui kolm õppeaastas. Õpilane seab koostöös õpetajaga endale õpieesmärged ning annab oma teadmiste ja oskustele hinnangu. Õpilane annab õpetaja juhendamisel hinnangu õppele ning oma tööle eesti keeles.

2.4.5. Tundide jaotus põhikooli III kooliastmes:

- 1) 7. klass 5 tundi nädalas / 175 tundi aastas
- 2) 8. klass 5 tundi nädalas / 175 tundi aastas
- 3) 9. klass 5 tundi nädalas / 175 tundi aastas

2.4.6 Õppetöö diferentseerimine ja individualiseerimine

Õpilased omandavad kooli ainekavas esitatud oskused ja teadmised õppetöö käigus eesti keele tundide raames. Töös andekamate õpilastega kasutab iga õpetaja lisamaterjali, milleks on autentsed tekstid. Eesti keele tundides diferentseerib õpetaja osaoskuste õpetamisel ülesandeid kahes raskusastmes: nõutavad miinimumteadmised ja lisaülesanded andekamatele õpilastele.

Konsultatsioonitundides teeb õpetaja tööd vähemvõimekate õpilastega, kus seletatakse eesti keele tunnis läbitav materjal veel kord ning kinnistatakse konkreetsete näidete varal.

Õpitud teadmiste kinnistamiseks ja õpilaste silmaringi laiendamiseks vastavalt võimalustele korraldatakse väljasõite Eesti linnadesse ning võetakse osa linna eesti keele ainesektsiooni poolt korraldatavatest üritustest.

Haiguse või mõne muu põhjuse tõttu puudunud õpilane on kohustatud arvestuslikud tööd järgi vastama, mitte hiljem kui 10 päeva jooksul.

Haiguse või mõne muu põhjuse tõttu puudunud õpilasel on võimalus käia konsultatsioonidel ja saada seletusi omandamata materjali kohta. Konsultatsioonidel teostatakse individuaalne lähenemine ja diferentseerimine ning kasutatakse meetodeid vastavalt õpilase keeleoskuse tasemele ja võimekusele.

Õppetegevus on korraldatud diferentseeritult vastavalt eelnevale õppeedukusele. Tundide jaotus ühe teema raames võib kõikuda sõltuvalt õpilaste keeleoskuse tasemest.

2.4.7 LAK-õpe põhikoolis

Põhikooli eesti keel teise keelena tundide käigus rakendatakse LAK-õppe metoodikat loovtööde läbiviimisel, suulise ja kirjaliku väljendusoskuse õpetamisel, milleks ettevalmistumisel lähtutakse ainetevahelisest lõimingust ning läbivate teemade loetelust. Eesti keel teise keelena ainekavad arvestavad teadmisi, mida õpilane saab õpitava keele maa ja kultuuri kohta teiste ainevaldkondade kaudu. Eesti keel teise keelena õppes kasutatavad materjalid täiendavad teadmisi, mida õpilane omandab teistes õppeainetes, andes õpilasele keelevahendid erinevate valdkondadega seonduvate teemade käsitlemiseks. Eesti keel teise keelena omandamisel tuleks kasutada koostöös teiste ainevaldkondadega (keel ja kirjandus, matemaatika, loodus- ja sotsiaalsed, kunstiained, tehnoloogia, kehaline kasvatus) keeleoskuse integreeritud õppematerjale.

2.4.8 Töö HEV- ja õpiraskustega lastega

HEV-lastete õppimisvõimaluste arendamiseks ja toetamiseks on ette nähtud aineõpetaja poolt koostatud individuaalne õppekava, mis on kinnitatud kooli administratsiooni poolt. Enne trimestri lõppu HEV-lapsele on määratud lisatöö (e. õpiabi) konsultatsioonide ajal, et vähendada mittejätmise riski. HEV-lastetele on määratud lihtsustatud teadmiste kontrollid ja arvestuslikud tööd.

2.4.9. Funktsionaalne lugemine

Põhikoolis kohaldatakse üldteemale vastavat adapteerimata lisalugemist, mis aitab õpilastel mõista igapäevaelus ettetulevaid tekste, kinnistada funktsionaalse lugemise oskust ning oskust leida olulisemat ja vähemolulisemat teavet. Soovituslikult on välja toodud kodulugemise kaasaegne kirjandusteos, mis on vastavuses õpitulemuste ja teatud klassis käsitletavate teemadega.

2.4.10 7. klassi ainekava

7. klassi õpitulemused.

Õpilane:

- oskab koostada lihtsat teksti tuttavatel teemadel;
- töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas;
- oskab teha kirjalikke märkmeid loetud või kuulatud teksti kohta;
- oskab suhelda igapäevastes suhtlusolukordades, arvestades adressaati, vestlusteemat ja kohta;
- oskab koostada ja esitada kõnet;
- oskab jutustada paikkonna ja Eesti eluolust ning huviväärsustest;
- mõistab dialoogi või monoloogi vormis esitatud kõnet;
- teeb kokkuvõtet kuulatust, loetust, nähtust;
- kasutab põhilisi eesti keele grammatilisi struktuure;
- edastab kirjaliku ja suulise teksti sisu;
- kasutab omandatud sõnavara keeleliselt õigesti;
- kasutab ainekava temaatikaga seonduvat sõnavara;
- järgib valjusti lugemisel hääldusnõudeid;
- loeb eesmärgipäraselt, mõistab loetu sisu;
- loeb tundmatut teksti ja saab sellest sõnaraamatu abil aru;
- eristab muutevorme ja sõnadevahelisi seoseid;
- oskab lugeda ja kuulata eestikeelset teabe-, tarbe-, meedia- ja ilukirjandusteksti.

7. klassi õppesisu

Mina ja teised.

Inimestevahelised suhted (sõprus, armastus, koostöö, heategevus, sallivus, virtuaalne suhtlemine.). Viisakusväljendid Positiivsete ja negatiivsete tunnete, kahtluse, veendumuse, oma arvamuse väljendamine. Nõu andmine, lahenduse pakkumine. Oma seisukoha põhjendamine, arvamuse avalamine, olulisema info väljatoomine. Rekordid .Probleemkirjad

Läbivad teemad: “Tervis ja ohutus”; „Väärtused ja kõlblus”; „Kultuuriline identiteet”; „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”.

Kodu ja lähiümbrus.

Kodu ja lähiümbruse korrashoid (trepikoja, aia, suvekodu, pargi, kooliümbruse korrashoid). Käitumine koduümbruses ja looduses (käitumistavade järgimine koduümbruses, naabritega suheldes; looduses viibimise kombed, loodusoid), keskkonnasäästlikkus, turvalisus. Peretraditsioonid. Küllakutsed, sünnipäevaõnnitlused. Kodustest tööd ja töövahendid. Ankeetandmete kogumine ja analüüs. Elu linnas ja maal. Lemmikloomad. Loomaarsti juures.

Läbivad teemad: „Tervis ja ohutus”; „Kultuuriline identiteet”; „Keskkond ja jätkusuutlik areng”; „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Väärtused ja kõlblus”.

Eesti ja maailm.

Eesti geograafiline asukoht. Ilm. Riigi- ja rahvussümboolika. Riigipühad ja riiklikud tähtpäevad. Üldrahvalikud sündmused. Eesti vaatamisväärsused. Loodusnähtused. Muistendid ja legendid. Euroopa riigid; pealinnad, põhirahvused, keel, kultuuritavad, huvipakkuvad paigad, muuseumid. Eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad.

Läbivad teemad: “Kultuuriline identiteet”; „Väärtused ja kõlblus”; „Teabekeskkond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”.

Õppimine ja töö

Õppimisvõimalused ja õppetegevuse korraldamine, õpilasvahetus, CV-ga tutvumine, töövõimalused, vanemate elukutsed, töökogemus malevas, kogetust arvamuse avaldamine, eakaaslasele kirja ja teate kirjutamine.

Läbivad teemad: „Teabekeskkond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Väärtused ja kõlblus”; „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”; „Kultuuriline identiteet”;

„Tervis ja ohutus”.

Igapäevaelu.

Tervislik eluviis (toitumine, ravimid ja ravimine, vitamiinid, haigused, esmaabi, sportimine). Raha (isiklikud kulutused, taskuraha). Hädalukorrad (suhtlemine päästeteenistusega: politsei, tuletõrje, kiirabi). Arstiabi. Meedia ja reklaam. Elulookirjeldus. Lühendid. Teenindusasutused. Kooliväline tegevus. Huvid ja harrastused. Laagrid. Lugemiseelistused. Perepuhkus (ühised ettevõtmised, sündmuste tähistamine). Aastaajad ja puhkus. Spordialad ja sportlikud tegevused, lemmiksportlased. Ettevalmistus reisiks ja reisimise viisid, reisid teistesse maadesse, vaba aja veetmise viisid. Sõiduinfo

Läbivad teemad: „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Väärtused ja kõlblus”; „Tervis ja ohutus”; „Keskond ja jätkusuutlik areng”; „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”.

7.klassi õppetegevus

7. klassis kooliastmes jätkub kõigi nelja osaoskuse võrdne arendamine.

Tunnis suheldakse eesti keeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama eesti keelt aktiivselt ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund, õppereis, -käik).

Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid nii kohandatud kui ka autentseid eakohaseid ilukirjandus, teabe-, tarbe- ja meediatekste.

Kirjutamisoskuse arendamiseks kasutatakse erinevat liiki lühemaid ja pikemaid loovtöid.

Õpilane õpib mõistma kultuurierinevusi, neid teadvustama ning nendega arvestama..

Õpilane õpib väärtustama mõtteviiside mitmekesisust, avaldama oma arvamust ja arvestama erinevate seisukohtadega.

Osaoskuste arendamiseks on soovitatav:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine, sh iseseisev lugemine;
- 2) loovtööd (nt lühikirjandid, isiklikud kirjad, teadaanded, kuulutused, lühiülevaated);

- 3) referaat, lihtsam uurimistöö;
- 4) suulised ettekanded (nt projektitööde, referaatide, iseseisva lugemise kokkuvõtted);
- 5) rolli- ja suhtlusmängud; 6) info otsimine eestikeelsetest teatmeallikatest (nt käsiraamatud, meediaväljaanded, internet).

2.4.11 8.klassi ainekava

8.klassi õpitulemused

Õpilane:

- oskab lugeda ja kuulata eestikeelset teabe-, tarbe-, meedia- ja ilukirjandusteksti;
- oskab kirjutada tarbeteksti, loovtööd, kirja, kasutades õpitud sõnavara ja rakendades teadlikult õigekirjajuhiseid;
- oskab teha kirjalikke märkmeid loetud või kuulatud teksti kohta;
- oskab suhelda igapäevastes suhtlusolukordades, arvestades adressaati, vestlusteemat ja kohta;
- oskab koostada ja esitada kõnet;
- mõistab kõike olulist endale tuttavalt teemal;
- oskab jutustada paikkonna ja Eesti eluolust ning huviväärsustest;
- oskab leida vajalikku teavet teatmeteosest ja keelekäsiraamatust;
- töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas;
- teeb kokkuvõtet kuulatust, loetust, nähtust;
- kasutab põhilisi eesti keele grammatilisi struktuure;
- edastab kirjaliku ja suulise teksti sisu;
- kasutab omandatud sõnavara keeleliselt õigesti;
- kasutab ainekava temaatikaga seonduvat sõnavara, fraseologisme;
- jutustab teksti ja süžeeilise pildi(seeria) järgi;

- järgib valjusti lugemisel hääldusnõudeid;
- loeb tundmatut teksti ja saab sellest sõnaraamatu abil aru;
- eristab muutevorme ja sõnadevahelisi seoseid.

8.klassi õppesisu

Mina ja teised. Võimed (välimus, iseloomujooned, inimeste nõrgad ja tugevad küljed, anded, võimete arendamine, riietus ja mood). Inimestevahelised suhted (koostöö, sallivus, noorte mured, käitumisreeglid, ufod). Virtuaalne suhtlemine (suhtluskeskkonnad ja – portaalid, eelised ja puudused). Viisakusväljendid (tänu avaldamine, tee küsimine ja juhatamine, luba küsimine ja andmine, tänusõnadele vastamine).

Läbivad teemad: „Kultuuriline identiteet”; „Tervis ja ohutus”; „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Väärtused ja kõlblus”

Kodu ja lähiümbrus.

Kodu ja lähiümbruse korrashoid (kooliõue, spordiplatsi korrashoid). Käitumine koduümbruses ja looduses (käitumistavade järgimine koduümbruses; looduses viibimise kombed, jäätmed), keskkonnasäästlikkus, turvalisus koolis ning koduümbruses). Peretraditsioonid (ühised ettevõtmised, sündmuste tähistamine, pere tähtsus, väärtused). Avalikud kohad (hotell, piletikassa jms). Avaldame soovi

Läbivad teemad: „Keskond ja jätkusuutlik areng”; „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Tervis ja ohutus”; „Väärtused ja kõlblus”.

Eesti ja maailm

Eesti geograafiline kaart, Eesti saared. Haldusjaotus (Eesti maakonnad). Looduskaitse. Eesti vaatamisväärsused, looduskaunimad kohad. Maailmajaod. Maailma riigid, nende looduslik ja kultuuriline eripära, tavad, muusika, olulised tegelased. Looduskaunid kohad. Loodusnähtused (nt äike, virmalised, üleujutused, maavärinad). Artiklid õppereisidest

Läbivad teemad: „Kultuuriline identiteet”; „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”; „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Väärtused ja kõlblus” **Igapäevaelu.**

Kooliväline tegevus. Ettevalmistus reisiks ja reisimise viisid (matkavarustus, reisiks vajalik raha, reisiks vajalikud esemed; bussi-, lennuki- või suusareisid, erinevad matkad, nt suusa-, jalgsimatki, jalgrattamatki). Sportimisvõimalused ja spordiüritused kodukohas, ekstreemsport

Vaba aja veetmise viisid (matkamine, reisimine, ekskursioonid, muuseumid). Erinevate maade ajaveetmise traditsioonid.

Tervislik eluviis, arstiabi, huvirühmad koolis, meedia ja reklaam. Kodutehnika. Teenindusasutused. Kultuuriharrastused (filmid, konserdid, diskod). Kuulutused, sildid, kasutusjuhendid.

Läbivad teemad: „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Tervis ja ohutus”; „Keskkond ja jätkusuutlik areng”; „Väärtused ja kõlblus”.

Õppimine ja töö.

Avalikud asutused (hotell, piletikassa, apteek, kauplused jms). Turvaline liiklemine (liiklusmärgid, turvavöö, helkur). Tee küsimine ja juhatamine. Tervislik eluviis (esmaabi). Raha. Hädaolukorrad (suhtlemine päästeteenistusega). Arstiabi (kaebused, ravimid, apteegis). Rlukutsed, elukutsevalik, töö sisu. Kool ja kohustused, traditsioonid. Õpilasvahetus, noorte projektid, töö suvel. Kokkuvõtte tegemine.

Läbivad teemad: „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”; „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”; „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Väärtused ja kõlblus”

8.klassi õppetegevus

8. klassis jätkub kõigi nelja osaoskuse võrdne arendamine. Tunnis suheldakse eesti keeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama eesti keelt aktiivselt ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund, õppereis, õpilasvahetus). Senisest enam osalevad õpilased eesti kultuurielus (nt teatri, kontserdi ja muuseumi ühiskülastus). Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid nii kohandatud kui ka autentseid eakohaseid ilukirjandus, teabe-, tarbe- ja meediatekste. Kirjutamisoskuse arendamiseks kasutatakse erinevat liiki lühemaid ja pikemaid loovtöid. Õpilased hakkavad lähenema keeleõppele analüüsivalt, õppides nägema eri keelte sarnasusi ja erinevusi ning märkama enda ja teiste keelekasutusvigu. Õpilane õpib mõistma kultuurierinevusi, neid teadvustama ning nendega arvestama. Õpetaja ergutab õpilast huvi tundma eesti kultuuri ja ühiskonnas toimuva vastu ning selles ka osalema. Õpilane õpib väärtustama mõtteviiside mitmekesisust, avaldama oma arvamust ja arvestama erinevate seisukohtadega.

Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine, sh iseseisev lugemine;
- 2) meedia- ja autentsete audiovisuaalsete materjalide kasutamine (ajaleheartiklid, uudised, filmid);
- 3) loovtööd (nt lühikirjandid, isiklikud kirjad, teadaanded, kuulutused, lühiülevaated);
- 4) projektitööd;
- 5) referaat, lihtsam uurimistöö;

- 6) suulised ettekanded (nt projektitööde, referaatide, iseseisva lugemise kokkuvõtted);
- 7) rolli- ja suhtlusmängud;
- 8) õppereis;
- 9) õppekäik Kadrioru parki;
- 10) muuseumitund A. H. Tammsaare majamuuseumis;
- 11) info otsimine eestikeelsetest teatmeallikatest (nt käsiraamatud, meediaväljaanded, internet).

2.4.12 9.klassi ainekava

9.klassi õpitulemused

Õpilane:

- oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane;
- on omandanud eesmased teadmised eesti kultuuriloost, loeb eestikeelset eakohast kirjandust, vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid;
- oskab lauseehitust muutes mõtet ümber sõnastada;
- töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas;
- hindab õpetaja abiga oma tugevaid ja nõrku külgi seatud eesmärkide järgi ning kohandab oma õpistrateegiaid;
- oskab suhelda igapäevastes suhtlusolukordades, arvestades adressaati, vestlusteemat ja kohta;
- oskab koostada ja esitada kõnet;
- mõistab dialoogi või monoloogi vormis esitatud kõnet;
- kirjeldab nähtut, loetut, kogetut;
- teeb kokkuvõtet kuulatust, loetust, nähtust;
- kasutab põhilisi eesti keele grammatilisi struktuure;
- jutustab teksti ja süžeeilise pildi(seeria) järgi;

- loeb eesmärgipäraselt, mõistab loetu sisu;
- tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades, kasutades sobivat stiili;
- eristab muutevorme ja sõnadevahelisi seoseid.

9. klassi õppesisu:

1.1 Kõnearendus-, lugemis-, kuulamis- ja kirjutamisteemad

Kodu ja lähiümbrus

Kodukoha vaatamisväärsused ja nende tutvustamine. Kodu ja lähiümbruse korrashoid; käitumine koduümbruses ja looduses, turvalisus; peretraditsioonid. Perekonna argipäevael, eelarve. Ankeedi täitmine. Mets- ja koduloomad. Eelised, puudused, seisukoht, oluline info, arvamus.

Läbivad teemad: „Tervis ja ohutus”; „Väärtused ja kõlblus”; „Kultuuriline identiteet”; „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”; „Keskkond ja jätkusuutlik areng”.

Igapäevaelu

Edasiõppimine, tervislik eluviis, raha, õpilasvahetus, huvirühmad koolis, meedia ja reklaam. Ettevalmistus reisiks ja reisimise viisid, reisirahastamine, vaba aja veetmise viisid. Spordialad, huvid, harrastused, muusika, tants. Kodukorraldus, mobiiltelefon, arvuti. Tervislik eluviis, terise eest hoolitsemine, kuumumine ja päikesepiste. Teenindusasutused. Instruksioonid. Arvamuse avaldamine ja põhjendamine, eelistuste väljendamine.

Läbivad teemad: „Kultuuriline identiteet”; „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Väärtused ja kõlblus”; „Tervis ja ohutus”; „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”.

Õppimine ja töö

Õpioskused ja harjumused, edasiõppimine ja kutsevalik; töökohad, karjäär. Tulevikuplaanid, õppimise roll, kutsesobivustest. Haridusteemalised projektid. Elulookirjeldus. Eksami sooritaja meelepea. Koolivaheaeg. Õppimisvõimalusi tutvustav reklaam. Reklaami tegemine. Valikute tegemine.

Läbivad teemad: „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”; „Kultuuriline identiteet”; „Tervis ja ohutus”; „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Väärtused ja kõlblus”; „Keskkond ja jätkusuutlik areng”.

Mina ja teised

Võimed, tugevused ja nõrkused; koostöö ja teistega arvestamine, virtuaalne suhtlemine. Inimestevahelised suhted (vanematega, sõpradega, koolis asuvate inimestega). Konfliktid. Ajaveetmine sõprade, tuttavate ja klassikaaslastega. Kirja kirjutamine.

Läbivad teemad: „Kultuuriline identiteet”; „Keskkond ja jätkusuutlik areng”; „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”; „Tervis ja ohutus”; „Väärtused ja kõlblus”; „Teabekeskond ja meediakasutus”.

Eesti ja maailm

Eesti geograafiline kaart; haldusjaotus; looduskaitse. Keskkonnahoidlik ja -säästlik käitumine; Eesti vaatamisväärsused, naaberriigid, euroopa riigid. Maailmajaod, maailma riigid, nende looduslik ja kultuuriline eripära, looduskaunid kohad, loodusnähtused. Eesti kultuuriloo olulisemad tegelased. Tuntud isikud maailmas ja Eestis. Kliima, ilmateade. Riigikogu, seadused. Käitumisreeglid.

Läbivad teemad: „Keskkond ja jätkusuutlik areng”; „Kultuuriline identiteet”; „Teabekeskond ja meediakasutus”; „Tehnoloogia ja innovatsioon”; „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”; „Väärtused ja kõlblus”.

Lisa 2. Keeleoskustasemed A2.2 – B2.2

Osaoskuste õpitulemused

tase	kuulamine	lugemine	rääkimine	kirjutamine	grammatika korrektsus
A 2.2	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuulatud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis,	Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost. Suudab mõnikord aimata	Oskab rääkida oma huvidest ja tegevustest. Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega. Oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttavatel teemal, kuid võib	Oskab kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesti oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklikke kirju. Oskab kasutada	Kasutab küll õigesti mõningaid lihtsaid tarindeid, kuid teeb sageli vigu grammatika põhivaras (nt ajab segi ajavormid või eksib aluse ja öeldise

	hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist.	sõnade tähendust konteksti toel.	vajada abi. Kasutab õpitud põhisõnavara ja lausemalle valdavalt õigesti; spontaanses kõnes on vigu. Kõne on arusaadav, kuigi esineb hääldusvigu ja sõnade otsimist.	sidesõnu aga, sest, et jt. Rakendab õpitud õigekirjareegleid (nt algustähe ortograafia, kirjavahemärkid).	ühildumisel); siiski on enamasti selge, mida ta väljendada tahab.
B 1.1	Saab aru vahetus suhtlussituatsioonis kuuldust, kui vestlus on tuttavalt igapäevaeluga seotud teemal. Mõistab tele- ja raadiosaadete ning filmide sisu, kui teema on tuttav ja pakub huvi ning pilt toetab heliteksti. Saab aru loomuliku tempoga kõnest, kui hääldus on selge ja tuttav.	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi lihtsa sõnastusega faktipõhiseid tekste (nt kirjad, veebiväljaanded, infovoldikud, kasutusjuhendid) Mõistab jutustavat laadi teksti põhiideed ning suudab jälgida sündmuste arengut. Suudab leida vajalikku infot teatmeteostest ja internetist. Oskab kasutada kakskeelseid tõlkesõnastikke.	Oskab lihtsate seostatud lausetega rääkida oma kogemustest ja kavatsustest. Suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti. On võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust, kui kõneaine on tuttav. Kasutab õpitud väljendeid ja lausemalle õigesti; spontaanses kõnes esineb vigu. Hääldus on selge ja kõne ladus, kuid suhtlust võib häirida ebaõige intonatsioon.	Oskab kirjutada õpitud teemadel lühikesi jutustavat laadi tekste, milles väljendab oma tundeid, mõtteid ja arvamusi (nt isiklik kiri, e-kiri, blogi). Koostab erinevaid tarbetekste (nt teadaanne, kuulutus). Suhtleb online-vestluses (nt MSN). Oskab kasutada piiratud hulgal teksti sidumise võtteid (sidesõnad, asesõnaline kordus).	Oskab üsna õigesti kasutada tüüpkeelendeid ja moodustumalle. Kasutab tuttavat olukorras grammatiliselt üsna õiget keelt, ehkki on märgata emakeele mõju. Tuleb ette vigu, kuid need ei takista mõistmist.
B 1.2	Saab kuuldust aru, taipab nii peamist sõnumit kui ka üksikasju, kui räägitakse üldlevinud teemadel (nt	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi selge arutluskäiguga tekste erinevatel teemadel (nt noortele mõeldud	Oskab edasi anda raamatu, filmi, etenduse jms sisu ning kirjeldada oma muljeid. Tuleb enamasti toime vähem	Oskab koostada eri allikatest pärineva info põhjal kokkuvõtte (nt lühiülevaade	Oskab üsna õigesti kasutada tüüpkeelendeid ja moodustumalle. Kasutab

	uudistes, spordireportaažides, intervjuudes, ettekannetes, loengutes) ning kõne on selge ja üldkeelne.	meediatekstdid, mugandatud ilukirjandustekstid). Suudab leida vajalikkude infot pikemast arutlevast laadi tekstist. Kogub teemakohast infot mitmest tekstist. Kasutab erinevaid lugemisstrateegiaid (nt üldlugemine, valiklugemine). Tekstides esitatud detailid ja nüansid võivad jääda selgusetuks.	tüüpilistes suhtlusolukordades. Kasutab põhisojavara ja sagedamini esinevaid väljendeid õigesti; keerukamate lausestruktuuride kasutamisel tuleb ette vigu. Väljendab ennast üsna vabalt, vajaduse korral küsib abi. Hääldus on selge, intonatsiooni- ja rõhuvead ei häiri suhtlust.	sündmustest, isikutest). Oskab kirjeldada tegelikku või kujuteldavat sündmust. Oskab isiklikus kirjas vahendada kogemusi, tundeid ja sündmusi. Oskab kirjutada õpitud teemal oma arvamust väljendava lühikirjandi. Oma mõtete või arvamuste esitamisel võib olla keelelisi ebatäpsusi, mis ei takista kirjutatu mõistmist.	tuttavas olukorras grammatiliselt üsna õiget keelt, ehkki on märgata emakeele mõju. Tuleb ette vigu, kuid need ei takista mõistmist.
B 2.1	Saab aru nii elavast suulisest kõnest kui ka helisalvestistest konkreetsetel ja abstraktsetel teemadel, kui kuuldu on üldkeelne ja suhtlejaid on rohkem kui kaks. Saab aru loomuliku tempoga kõnest.	Loeb ja mõistab mitmeleheküljeli si tekste (nt artiklid, ülevaated, juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Loeb ladusalt, lugemissojavara on ulatuslik, kuid raskusi võib olla idioomide mõistmisega. Oskab kasutada ükskeelset seletavat sõnaraamatut.	Esitab selgeid üksikasjalikke kirjeldusi üldhuvitavatel teemadel. Oskab põhjendada ja kaitsta oma seisukohti. Oskab osaleda arutelus ja kõnevooru üle võtta. Kasutab mitmekesisest sõnavara ja väljendeid. Kasutab keerukamaid lausestruktuure, kuid neis võib esineda vigu. Kõne tempo on ka pikemate	Kirjutab seotud tekste konkreetsetel ja üldisematel teemadel (nt seletuskiri, uudis, kommentaar). Põhjendab oma seisukohti ja eesmäärke. Oskab kirjutada kirju, mis on seotud õpingute või tööga. Eristab isikliku ja ametliku kirja stiili. Oskab	Valdab grammatikat küllaltki hästi. Ei tee väärtimõistmist põhjustavaid vigu. Aegajalt ettetulevaid väärtusi, juhuslikke vigu ning lauseehituse lapsusi suudab enamasti ise parandada.

			kõnelõikude puhul üsna ühtlane; sõna- ja vormivalikuga seotud pause on vähe ning need ei sega suhtlust. Intonatsioon on enamasti loomulik	korduste vältimiseks väljendust varieerida (nt sünonüümid). Võib esineda ebatäpsusi lausestuses, eriti kui teema on võõras, kuid need ei sega kirjutatu mõistmist.	
B 2.2	Suudab jälgida abstraktset teemakäsitlust (nt vestlus, loeng, ettekanne) ja saab aru keeruka sisuga mõttevahetusest (nt väitlus), milles kõnelejad väljendavad erinevaid seisukohti. Mõistmist võivad takistada tugev taustamüra, keelenaljad, idioomid ja keerukad tarindid.	Suudab lugeda pikki ja keerukaid, sh abstraktseid, tekste, leiab neist asjakohase teabe (valiklugemine) ning oskab selle põhjal teha üldistusi teksti mõtte ja autori arvamuse kohta. Loeb iseseisvalt, kohandades lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist. Raskusi võib olla idioomide ja kultuurisidusate vihjete mõistmisega.	Väljendab ennast selgelt, suudab esineda pikemate monoloogidega. Suhtleb erinevatel teemadel, oskab vestlust juhtida ja anda tagasisidet. On võimeline jälgima oma keelekasutust, vajaduse korral sõnastab öeldu ümber ja suudab parandada enamiku vigadest. Oskab valida sobiva keeleregistri. Kõnerütmis ja -tempo on tunda emakeele mõju.	Oskab kirjutada esseed: arutluskäik on loogiline, tekst sidus ja teemakohane. Oskab refereerida nii kirjalikust kui ka suulisest allikast saadud infot. Kasutab erinevaid keeleregistreid sõltuvalt adressaadist (nt eristades isikliku, poolametliku ja ametliku kirja stiili). Lausesiseseid kirjavahemärke kasutab enamasti reeglipäraselt.	Valdab grammatikat küllaltki hästi. Ei tee vääritimõistmist põhjustavaid vigu. Aegajalt ettetulevaid vääratusi, juhuslikke vigu ning lauseehituse lapsusi suudab enamasti ise parandada.

Lisa 3. Eesti keele kui teise keele kirjaliku väljendusoskuse hindamisjuhend

Hinne	Ülesande täitmine ja teksti sisu	Keelekasutus
-------	----------------------------------	--------------

5	Ülesandest saadakse aru ja see täidetakse täpselt ja laitmatult. Kirjutis on õige pikkusega (teade u 45-50 sõna, kiri 100 sõna) ja sidus. Sellest arusaamine ei nõua lugejapoolset pingutust. Kasutab kõiki etteantud sisupunkte ja annab vajaliku info edasi selgelt ja täpselt, põhjendab, kus vaja.	- Sõnavara ulatuslik ja mitmekesine. - Kontekstile vastav keelekasutus ja loogiline lausestus, kasutatakse liitlauseid. - Kirjutaja valdab tarbekeele struktuure. - Esineb üksikuid grammatikaja õigekirjavigu.
4	Ülesandest saadakse aru ja see täidetakse asjakohaselt. Kirjutis on õige pikkusega (teade u 45-50 sõna, kiri 100 sõna) ja üsna sidus. Sellest arusaamisel tekivad minimaalsed lugejapoolsed takerdused. Kasutab kõiki sisupunkte, mõne sisupunkti avamine võib jääda ebatäpseks.	-Sõnavara ülesande täitmiseks piisav. - Hea keelekasutus ja loogiline lausestus, kasutatakse ka liitlauseid. - Kirjutaja valdab tarbekeele struktuure. - Esineb grammatika- ja õigekirjavigu, mis ei sega mõttest arusaamist.
3	Ülesandest saadakse üldjoontes aru ja see täidetakse rahuldavalt. Kirjutis on õige pikkusega (teade u 45-50 sõna, kiri 100 sõna) ja piisavalt sidus, et selle mõttest aru saada. Vaja on mõningast lugejapoolset pingutust. Sisupunktid on avatud pealiskaudselt või jäänud osaliselt avamata.	- Sõnavara küllaltki piiratud. - Rahuldav keelekasutus, esineb ebaloogilist lausestust, kasutatakse enamasti lihtlauseid. - Kirjutaja valdab tarbekeele struktuure osaliselt. - Esineb grammatika- ja õigekirjavigu, mis häirivad kohati mõttest arusaamist.
2	Ülesandest saadakse aru osaliselt, selle täitmises on olulisi puudujääke. Kirjutis on õige pikkusega (teade u 45-50 sõna, kiri 100 sõna), kuid katkendlik ja halvasti struktureeritud, mistõttu sellest arusaamine nõuab märkimisväärset lugejapoolset pingutust, või kirjutis on nõutust pisut – umbes kolmandiku – lühem. Kõiki sisupunkte ei kasuta. Tekst täidab eesmärgi vaid osaliselt.	-Sõnavara piiratud. - Halb keelekasutus, lausestus ebaloogiline, kasutatakse lihtlauseid. - Kirjutaja valdab algelisi tarindeid. - Grammatika- ja õigekirjavead takistavad mõttest arusaamist.
1	Ülesandest saadakse küll suurte raskustega aru, kuid see jääb suures osas täitmata. Kirjutis on õige pikkusega (teade u 45-50 sõna, kiri 100 sõna), kuid seosetu, või kirjutis on liiga lühike (alla poole nõutust). Ei suuda sisupunkte avada. Ülesandest ei saada aru ja seda ei suudeta täita. Kirjutise sisul pole ülesandega midagi ühist.	- Sõnavara ebapiisav. - Väga halb keelekasutus, laused seosetud ja neist ei ole võimalik aru saada. - Grammatika tundmine puudulik. - Keelest pole võimalik aru saada. - Kirjutaja ei valda eesti kirja.

Lisa 4. Eesti keele kui teise keele suulise väljendusoskuse hindamisjuhend

Hinne	Hinde selgitused
5	Ülesannetest saadakse aru, need täidetakse täielikult ja laitmatult

	• Kõne on piisavalt sujuv ja hästi mõistetav. Esinevad suulisele kõnele omased tavalised takerdused. Hääldus hea, kui ka emakeele aktsent on tajutav. • Sõnavara ülesande täitmiseks piisav, parafraseerimisoskus olemas. • Grammatika piisavalt korrektne, et teemat laitmatult käsitleda. Öeldu arusaadav.
4	Ülesannetest saadakse aru, nende täitmisega saadakse üsna hästi hakkama • Kõne pole küll päris sujuv, kuid on siiski täiesti mõistetav. Hääldus väga ei häiri, kui ka tekitab väikesi vääritimõistmisi. • Sõnavaras esineb ülesannete täitmisel mõningaid lünki, parafraseerimine ei õnnestu alati. Tajub ja suudab selgelt edasi anda üldist mõtet. • On märgatavaid grammatikavigu, mis aga enamasti ei sega öeldust arusaamist.
3	Ülesannetest saadakse üldjoontes aru, nende täitmisega saadakse hakkama • Kõne pole sujuv ja see segab kohati arusaamist, samuti võib öeldust arusaamist segada kohatine halb hääldus (seevastu baassõnade hääldus on hea). • Sõnavara ülesande täitmise jaoks piiratud, parafraseerimisega raskusi. Sõnavara kesisusest hoolimata suudetakse mõtet üldjoontes moonutusteta edasi anda, kuigi kuulajal on arusaamise nimel vahel vaja pingutada. • Esineb häirivaid grammatikavigu (nt võõrapärane aegade kasutus, sõnajärg ja vormikasutus), kuid öeldu üldmõte on arusaadav.
2	Ülesannetest saadakse aru osaliselt, nende täitmisel on puudujääke • Kõne on aeglane ja kõhklev, appi võetakse mitteverbaalsed vahendid. Hääldus erineb selgesti eesti keele normist. Arusaamine nõuab kuulajalt erilist tähelepanu. • Sõnavara on ülesande täitmise jaoks liiga väike. Sagedad tähendusvead teevad kõneleja mõistmise raskeks. • Ebakorrektnen grammatika takistab sageli öeldu mõttest arusaamist.
1	Ülesannetest saadakse aru suurte raskustega, neid ei suudeta täita, kuigi üritatakse • Kõne on seosetu, kuulaja saab jutust aru vaid üksikuid sõnu ja fraase. Hääldus on halb. • Sõnavara praktiliselt puudub, mistõttu öeldu mõttest on väga raske aru saada. • Grammatika tundmine puudulik. Ülesannetest ei saada aru, neid ei suudeta ega üritata täita Hindamiseks ebaadekvaatne vastus (näiteks mitte-eestikeelne jutt, seosetud eestikeelsed sõnad, grammatika puudub vms).

Tallinna Juudi Kool põhikooli ainekava.

Kirjandus

Kooliastmete lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Valdkonnapädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Õppeaine kirjeldus

Kirjandus on alates 5. klassist eraldi õppeaine, milles õpilane arendab oma lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ja verbaalset loomevõimet. Ilukirjanduse ja rahvaluule lugemise, analüüsi ja tõlgendamise kaudu kujundab õpilane oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, arendab enda mõtte- ja tundemaailma. Kirjandusõpetus toetab õpilase isiksuse kujunemist, individuaalse ja kogukondliku identiteedi määratlemist, laiemalt aga kultuuri eripära ja mitmekülgsuse teadvustamist.

Lugemis- ja tekstitoimingud on kirjandusõpetuse loomulik ja vajalik alus, sest kirjandust saab õppida vaid lugedes. Eesmärgistatud lugemine, eri lugemisviiside ja -mudelite kasutamine, lugemisülesannete täitmine, oma lugemisoskuse hindamine ja lugemiskogemuse jagamine toetab õpilase kujunemist oskuslikuks lugejaks. Põhikooli kirjandusõpetuses loetakse õpilastele lähedasi ja olulisi teemasid käsitlevaid ilukirjandusteoseid, mis aitavad mõista inimestevahelisi suhteid ja arendada empaatiavõimet, kujundada õpilase lugemisharjumusi ning tugevdada tema sisemist motivatsiooni lugeda. Tehnoloogiliselt laienenud lugemisvõimaluste hulgast valib õpilane endale sobivad, tundes paberraamatu kui peamise trükise kõrval ka audio- ja e-raamatute kasutamise ning sisu omandamise spetsiifikat. Järk-järgult kirjanduse väljendusvahendeid tundma õppides ja muid tekstist arusaamist toetavaid oskusi omandades jõuab õpilane teose kui terviku tähendusvälja mõistmiseni ja selle väärtustamiseni. Eri liiki ilukirjandustekste, nii tervikteoseid kui ka tekstikatkendeid lugedes saab õpilane erinevaid lugemis- ja analüüsikogemusi, arendab oma interpreteerimis- ja sünteesivõimet, täiendab oma keelepädevust, sh sõnavara ja õigekeelsust, suhestab ennast aktuaalsete eluliste teemade ja probleemidega, kujundades seeläbi mina- ja maailmapilti. Tekstianalüüsi ja -tõlgendamise oskus on põhikooli kirjandusõpetuse põhieesmärk, mis on lahutamatu kirjanduse poeetika tundmisest, sealhulgas kujundlikkuse mõistmisest selle mitmetähenduslikkuses ja terviklikkuses. Ilukirjandusteose eritlemiseks peab õpilane valdama metakeelt kui tööriistakasti, mis avaks talle poeetilise teksti väljenduslikud võtted ja tähenduste paljususe.

Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kunstiväärtus, humanistlik suunitlus ning positiivne mõju õpilastele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbelisel kasvatamisel ning sallivuse kujundamisel. Samuti peetakse teoste valikul silmas õpilaste eakohaseid psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid ning huvisid. Lugemisvara valikul arvestatakse eesti ja maailmakirjanduse, klassikalise ja tänapäeva kirjanduse ning eri žanre esindavate luule-, proosa ja draamateoste põhjendatud proportsioone, nais- ja meesautorite esindatust ning kooliastmele kohaseid teemavaldkondi.

Tervikteoste valikul võib õpetaja jagada soovitusi, arvestades nii õpilaste eelistusi, huvisid kui ka lugemisvõimet. Põhikoolis on kohustuslik lugeda igas klassis vähemalt neli tervikteost, kuid soovitus on lektüükiraamatute arvu võimaluse korral suurendada ja õpilasi valikutesse kaasata. Et toetada paikkondlikku identiteeti ja teadvustada rahvapärismuse rolli kultuuris, pööratakse kirjandusõpetuses tähelepanu regionaalsele kirjandusele ja folklooripärandile. Traditsioonilist folkloorikäsitlust tuleb tänapäevastada, et õpilane mõistaks paremini pärimuskultuuri olemust ja funktsioone, suudaks õpituga paremini suhestuda ning tajuks, et folkloor on elav ja ajas muutuv nähtus. Pärimuskultuuri tundmine õpetab õpilast väärtustama ja hoidma rahvus- ja omakultuuri.

Kirjandustundides tegeleb õpilane ka aimetekstidega, mis on seotud kirjanike ja teiste kultuurilooliselt tähenduslike isikutega (nt elulugu, intervjuu autoriga), ja meediatekstidega, mis vahendavad kirjandusteoste kohta arvustavaid seisukohti (nt raamatututvustus, arvustus, blogi). Kultuuriloolised tekstid avavad identiteeti kujundavaid asjaolusid, aitavad mõista minevikku ja olevikku, kujundavad ajaloo- ja kultuuriteadvust. Ühtlasi õpib õpilane tundma teose kirjanduslikku ja ajaloolist konteksti ning autorist lugejani kulgevat kirjandusprotsessi. Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peab õpilane tundma kirjandusteaduslikku mõistestikku ja kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Eelkõige on tähtis, et säiliks lugemishuvi ja areneksid tõlgenduoskused, kuid selleks on tarvis ka faktiteadmisi ja mõistevaramut.

Õppeprotsessis pakutakse õpilasele rohkesti omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteoste, teiste tekstide ja oma elamuste tuginevaid kirjutamiskogemusi, et ergutada ja väärtustada loovust ning tuua esile oma isikupära ja anne. Eneseväljendusoskuse igakülgse arendamise huvides analüüsib õpilane tekste ja katsetab omaloomingut nii kirjalikult kui ka suuliselt. Suulised sooritusülesanded, sh jutustamine ja esitamine on olulised just jagamis- ja tagasisidekogemuse saamiseks. Loominguline eneseväljendus kirjanduse õppimisel hõlmab muu hulgas suhtlemist veebikeskkondades, info hankimist ja kriitilist hindamist, digitaalse sisu loomist, selle muutmist ja taasesitamist. Kirjandusõpetuse kaudu suunatakse õpilast mõistma kunsti liikide vahelisi seoseid, avastama viise, kuidas kirjanduslikud süžeed, karakterid, teemad ja motiivid leiavad kasutamist ning edasiarendamist teatris, filmis, muusikas ja kujutavas kunstis. Kirjandus lõimub eeskätt keeleõpetusega, aga ka kõikide teiste õppeainetega ning toetab õppesisu ja õpitulemuste kaudu õppekava üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist. Läbivate teemade käsitlemise iseloom, sügavus ja raskuspunkt on klassiti erinev ning paljuski seotud kirjandustekstide valikuga.

Hindamise põhimõtted

Kirjandiku esse hindamine

Vene keele ja kirjanduse õpitulemuste kontrolli ja hindamise vormid peavad olema mitmekesised. Need peavad hõlmama suulisi ja kirjalikke tegevusi, ühe- ja mitmeotstarbelisi sooritusi, nagu individuaalsed, paaris- ja rühmatööd, rakenduslikud testid ja harjutused, ainealased kontrolltööd, analüüsi- ja tõlgendusülesanded, lugemispäeviku pidamine ja õpimapi koostamine.

Hindamiseks sobivad veel mitmesugused oskusi edendavad sooritusülesanded, nagu luule-, proosa- ja draamateksti esitamine, arutleva kirjandi kirjutamine, uurimis- või praktilise töö tegemine, projekti koostamine ja elluviimine, ettekande loomine ja esitlemine, avalik esinemine. Lugemiskontrollile, mis piirdub sisu meenutavate faktiküsimustega, tuleb eelistada arutlusele suunavaid analüüsi- ja tõlgendusküsimusi, mõttevahetust teksti väärtuste ja sõnumi üle.

Kirjanduse hindamisel pole alati (nt loovtöodes ja tekstitõlgendustes) võimalik täpselt määratleda teadmiste ja oskuste standardit, mistõttu on hindamise skaala võrdlemisi paindlik. Hinnates omaloomingulisi töid, võib tunnustada idee ja teostuse originaalsust, iseseisvust, üldistavust või muud vaatenurka. Arutluste (nt arutlevate kirjandite) puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade veenvust, argumenteeritust, seostatust. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kõikides kirjalikes töodes tähistab aineõpetaja keelevead, kuid hindamisel arvestab soorituse väärtusi vastavalt ülesande eesmärgile ja kokkulepitud hindamiskriteeriumidele.

Hindamine on õppeprotsessi lahutamatu osa ning sama keerukas kui õpetamine ja õppimine. Hinnatakse eelkõige selleks, et soodustada teadmiste ja oskuste omandamist, pädevuste kujunemist. Ühtlasi annab hindamine tagasiside võimaluse nii õpetajale kui ka õpilasele – see on teatud etapi kokkuvõte, teave tasemest, millele uut teadmist ehitada. Eeldatavalt peab hindamine olema kooskõlas õppeprotsessi eesmärkide ning nende saavutamiseks kavandatud ja toimunud tegevustega, eelkõige aga ainekavas sätestatud õpitulemustega.

Kirjandus on iseenesest isiksuse arengu tugi, kuna aitab luua õigeid eetilisi hoiakuid, kujundada väärtushinnanguid ja maailmapilti. Seepärast tähtsustub kirjandusõpetuse puhul sõnalise hinnangu andmise vajadus.

Tagasiside kirjalikule tööle (essee, omaloominguline töö, analüüsiülesanded) peaks olema kirjalik: õpetaja sõnastab selle sidusa kommenteeriva tekstina või üksikute tähelepanekute kaupa. Kujundava hindamise puhul on tähtis, et tagasiside sooritusele on konstruktiivne: osutab konkreetselt nii õnnestumistele, mis vääriavad tunnustamist, kui ka puudustele, mida tuleb kas kohe parandada või millele tuleks edaspidi tähelepanu pöörata.

Kirjanduse õpetamisel võib rakendada mitmesuguseid kontrolli ja hindamise meetodeid ning võtteid:

- suuline küsitlus, vestlus;
- viktoriin, valikvastustega test või lünktekst;
- lugemiskontroll (fakti- ehk mäluksimused teose kohta);
- analüüsi- ja tõlgendusülesanded (nõuavad arutlemist, argumenteerimist, võrdlemist);
- kirjanduslik essee;
- raamatuarvustus;
- omaloominguline töö (kirjeldus, jutt, luuletus, dialoog); • teemamapp, õpimapp (portfolio).

Samuti võib hinnata sooritusülesanded, mis võimaldavad teada saada, mida õpilased reaalselt teavad ja oskavad:

- raamatututvustuse esitamine;
- väitlus kirjandusteose üle;
- veenmiskõne koostamine ja esitamine;
- kirjandusliku projekti koostamine;
- kirjandusliku uurimistöö teostamine;
- luuletuse, proosateksti või dialoogi esitamine;
- avalik esinemine konkurssidel või mujal.

Vestlus ja arutelu on kirjandusõpetuses äärmiselt olulised aktiivõppemeetodid: küsimusi esitades suunab õpetaja õpilasi mõtlema, oma seisukohti ja arvamusi väljendama, mis omakorda mõjutab hoiakute ja hinnangute kujunemist. Osalemine vestlustes ja aruteludes pakub õpilastele rohkesti vahetut tagasisidet, toob välja nende tugevad ja nõrgad küljed, toetab eneseregulatsiooni ning tekitab huvi õppimise vastu. Ka paaris- ja rühmatöö kaudu saab õpilane tagasisidet oma teadmiste ja oskuste kohta, kuna tekib otsene võrdlusvõimalus teiste õppijatega. Aktiivõppemeetodid võimaldavad õppida üksteiselt, võtmesõnaks on siin koostöö.

Viktoriini, testi või lünkteksti hindamine

Õpilane on test sooritanud, kui ta on kogunud kõigi ülesannete peale kokku vähemalt 50% punktidest.

100 – 90 punkti hinne „5”;

89 – 75 punkti hinne „4”;

74 – 50 punkti hinne „3”;

49 – 20 punkti hinne „2”;

19 – 0 punkti hinne „1”.

Analüüsi- ja tõlgendusülesanded hindamine

Kirjandusõpetuses pole sageli võimalik täpselt määratleda teadmiste standardit, järelikult ka eduka soorituse skaalat ja piire. Kuna kirjandusõpetuse keskmes on kirjandusteos – sisulisest ja vormilisest aspektist käsitletav tekst, tekib probleem, kuidas kirjandusteose analüüsi ja tõlgendust hinnata. Siin võivad hindamiskriteeriumid, mida kas valikuliselt või komplekselt arvestada.

Kirjutamisosa hindamine

Kirjandusteksti analüüsi ja tõlgendusega võib tegeleda näiteks küsimustele vastamise vormis, kuid selle võib välja arendada ka kirjanduslikuks esseeks. Selgi puhul on käsitlemise keskmes kas kodus või tunnis loetud teos (nt romaan, novell, luulekogu, näidend). Kirjandusliku essee hindamisel võib silmas pidada üldisi essee kirjutamise nõudeid, kuid võib keskenduda ka ainult teose analüüsi, tõlgendamise ja mõistmisega seotud asjaoludele. Kirjandusliku essee hindamiskriteeriumid võib kokku võtta järgmiselt:

- sisu: teema avatus ja arendus, probleemi ja põhiidee sõnastamine, teose lugejapoolne tõlgendus, seostamine tänapäeva või iseenda eluga;
- arutlemise võtted: analüüsimine, näitlikustamine, võrdlemine, defineerimine, klassifitseerimine;
- kompositsioon: sissejuhatuse, teema arenduse, lõppsõna; üleminekud, detailid, üksik ja üldine, loomulikkus ja sujuvus;
- stiil: sõnavara, lausestus, mõtete vahelised seosed, kujundlikkus;
- keelekasutus: õigekiri;
- vormistus: käekiri, arvutitruki nõuded, paigutus jms.

Kirjanduslik essee annab õpilastele vabaduse käsitleda teose sisu- ja vormiaspekte: nimetada teksti teemad, avada probleemistik, keskenduda süžee või miljöo vaatlusele, võrrelda iseennast mõne tegelasega, valida näiteargumente ja tsitaate, toetuda faktidele, detailidele või kujunditele jne. Essee võimaldab kontrollida komplekssete õpitulemuste saavutamist, kuna eeldab põhjendamist, kirjeldamist, võrdlemist, seostamist, vastandamist, analüüsimist, hindamist.

Kirjandusliku essee kujundavaks hindamiseks on soovitatav välja töötada vastavad kriteeriumid. Arvestada tuleks ka asjaolu, et hindamine on siin aega ja süvenemist nõudev töö, mida paratamatult kimbutab subjektiivsus. Kirjandusliku essee hindamisel ei pea arvestama õigekirja- ja stiilivigu, kuigi nendele tuleb õpetajal mõistagi tähelepanu juhtida. Alati võib kirjanduslike esseede puhul esile tõsta käsitlemise originaalsust ja sügavust. Ka mis tahes muude omaloominguliste tööde puhul tuleb võimaluse korral tunnustavalt hinnata ideelisi ja esteetilisi õnnestumisi.

Mõttearenduste puhul ei tuleks hinnata maailmavaatelisi erisusi (skaalal hea–halb), vaid arvamuste ja seisukohtade sügavust, argumenteeritust ning iseseisvust. Väärtõlgenduste, kergetähelepanu ja pealiskaudsete arutluste puhul on parem jätta numbriline hinne panemata

ning suunata õpilane antava hinnangu kaudu oma tööd parandama või täiendama. Mis tahes loomevargused ei võimalda õpilasel saada positiivset hinnet.

Sisu		Õigekiri		Sõnavara ja stiil		Ülesehitus	
20	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline ja isikupärane, mõtted on esitatud selgelt ja veenvalt.	10	Tekstis on 0–2 õigekirjaviga.	5	Sõnavara on ulatuslik ja lausestus mitmekülgne, tekstis on 0–1 stiiliviga.	5	Tekst on liigendatud tervik, ülesehitus on loogiline ja sidus.
15	Tekst vastab teemale, on üldistusjõuline, mõtted on esitatud selgelt.	8	Tekstis on 3–5 õigekirjaviga.	4	Sõnavara ja lausestus on kohati ühekülgsed, tekstis on 2–3 stiiliviga.	4	Tekst on tervik, ülesehitus on loogiline, kuid lõigu piiridel esineb liigendusvigu.
10	Tekst vastab teemale, kuid on üldsõnaline, mõtted on esitatud arusaadavalt.	6	Tekstis on 6–8 õigekirjaviga.	3	Sõnavara on ühekülgne, esineb lausestusraskusi, tekstis on 4–5 stiiliviga.	3	Teksti ülesehituses on vastuolud, teksti osades esineb liigendusvigu.
5	Tekst vastab üldjoontes teemale, kuid mõtted on kohati seotud ebaselged.	3	Tekstis on 9–11 õigekirjaviga.	2	Sõnavara ja lausestus on algelised, tekstis on 5–6 stiiliviga.	2	Teksti ülesehituses on vastuolud, mõni tekstiosa puudub.
1	Tekst vastab üldjoontes teemale, kuid on raskesti mõistetav.	1	Tekstis on üle 11 õigekirjavea.	1	Sõnavara on kohati sobimatu, lausestus algeline, tekstis on rohkem kui 6 stiiliviga.	1	Tekst on vormitu, ülesehitus ebaloogiline.

Kujundava hindamise üheks oluliseks võimaluseks on ainealane arenguestlus, kus aineõpetaja analüüsib õpilase arengut ja toimetulekut antud õppeaines. Kirjandusõpetaja vestleb õpilasega individuaalselt: annab talle tagasisidet tema teadmiste ja oskuste kohta, motiveerib ja tekitab huvi aine vastu ning aitab seada eesmäärke edaspidiseks õppimiseks. Ainealases arenguestluses on oluline osa ka õpilase enesehindamisel.

II kooliaste

6. klassi lõpetaja:

Õpilane:

- 1) õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
- 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet;
- 4) õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeed ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
- 5) loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
- 6) rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

Õpitulemused

II kooliaste (5.–6. klass)

Õpilane:

- 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost;
- 2) loeb latusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
- 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;

- 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

Soovituslik õppesisu

Kirjandustekstide valik ja lugemine

Loeb vähemalt kaheksa laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Eesti kirjanike muuseumidega tutvumine ja külastamine. Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegevustega tutvumine.

Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.

Kirjandusteose dramatiseering. Lühilavastuse loomine. Dialoogi ja tegelaskuju loomine. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega.

Mõisted: ajalooline jutustus, epiteet, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena.

Teose teema ja kesksete mõtete leidmine ning sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Koomika leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika tundmaõppimine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Epiteedi, metafoori ja võrdluse tundmine ning kasutamine. Luuletuse teema määratlemine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu sõnastamine. Luuletuse vorm, riim, rütm ja kõla.

Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused. Päevikuvormis ilukirjandus. Valmi tunnused.

Tekstiloom

Oma kogemuste ja mõtete väljendamine. Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloomes paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.

Teksti esitamine ja kuulamine

Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktatsiooni jälgimine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Autoreid ja teoseid

Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.

Tüvitekste: E. Raud, „Kalevipoeg“; E. Bornhöhe, „Tasuja“; J. Kross, „Mardileib“; F. R. Kreutzwald, „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ vm eesti muinasjutu- või muistendikogumikud.

Luule: O. Arderi, Contra, A. Ehini, L. Koidula, Juhan Liivi, V. Luige, K. Merilaasi, H. Männi, E. Niidu, P.-E. Rummo, H. Runneli, J. Sanga, I. Trulli, L. Tungla, J. Vaiksoo, A. Valliku, H. Vilepi, Wimbergi jt luulet; valik valme.

Proosa:

Eesti kirjandus: A. Feldmanis, L. Ulman, „Erik Kivisüda“; K. Hinrikus, „Kui emad olid väikesed“, „Elevant“; J. Jaik, „Kaarnakivi“; H. Jõgisalu, „Nõiutud allikas“, „Suutäis soolast“; K. Kaldmaa,

„Halb tüdruk on jumala hea olla”, „Lydia”; K. Kass, „Nõianeiu nõbinina”; M. Keränen, „Varastatud oranž jalgratas” jt krimilood; A. Kivirähk, „Sirli, Siim ja saladused”; M. Loper, „Inglite linn”; J. Parijõgi, „Teraspoiss”; A. Pervik, „Arabella, mereröövli tütar”, P. Päär, „Õnneliku inimese särk”; „Kallis härra Q”; S. Rannamaa, „Kadri”; J. Rannap, „Koolilood”; E. Raud, „Lugu lendavate taldrikutega”, „Roostevaba mõõk”; P. Raud, „Printsess Lulu ja härra Kere”, „Sanna ja salakütid”; R. Reinaus, „Kuidas mu isa endale uue naise sai”, „Nõidkapteni needus”, „Maarius, maagia ja libahunt Liisi”; R. Roht, „Mäger Urask”; A. Saar, „Kuidas meil asjad käivad”, „Kuidas minust ei saanud kirjanikku”, „Õudne lugu”; J. Smuul, „Meremees Murka”; I. Soopan, „Kõik poisid ei saa suureks”; I. Tomusk, „Volli” sari, „Ajaränduri” sari; T. Toomet, „Vana aja koolilood”; A. Turovski, „Minu loomad”; J. Tuulik, „Vares”; M. Ulman, „Nukkude teater”, J. Vaiksoo, „King nr 39” jt sarja raamatud; jm.

Maailmakirjandus: J. M. Barrie, „Peeter Paan”; J. Barrowman, C. Barrowman, „Õõnsa Maa saladus”; L. F. Baum, „Võlur Oz”; H. Burnett, „Väike printsess”, „Väike lord Fauntleroy”; C. Cassidy, „Pöörane”; C. Dickens, „Oliver Twisti seiklused”; G. Durrell, „Minu pere ja muud loomad”; N. R. Gaiman, „Kalmisturaamat”; A. Gavalda, „35 kilo lootust”; E. Ibbotson „Reis Merejõe”; L. St John, „Valge kaelkirjak”, „Delfini laul”; S. Kolu, „Rööbelite” sari; J. Krüss, „Timm Thaler ehk Müüdnud naer”; E. Kästner, „Veel üks Lotte”; A. Lindgren, „Kalle Blomkvist”, „Hulkur Rasmus”, „Röövlitütar Ronja”; U. K. Le Guin, „Meremaa võlur”; C. S. Lewis, „Lõvi, nõid ja riidekapp” jm „Narnia” sari; H. Lofting, „Doktor Dolittle”; C. Nöstlinger, „Vahetuslaps”; K. May, „Winnetou”; F. Molnár, „Pál-tänavä poisid”; J.-C. Mourlevat, „Ookeani kutse”; K. Ohlsson, „Klaaslapsed”, „Hõbedapoiss”, „Kiviinglid”; S. Olsson, A. Jacobsson, „Berti päevik”; R. J. Palacio, „Ime”; M. Parr, „Vilgukivioru Tonje”; E. H. Porter, „Pollyanna”; T. Pratchett, „Kettamaailma” sari; O. Preussler, „Krabat”; G. Rodari, „Cipollino seiklused”; J. K. Rowling, „Harry Potteri” sari; A. M. G. Schmidt, „A nagu Aabel” ja „Miisu”; V. Schwab, „Kummituste linn” jt sarja raamatud; J. Spinelli, „Tähetüdruk”; R. L. Stevenson, „Aarete saar”; C. R. Zafon, „Uduprints”; J. Till, „Charlie” sari; J. R. R. Tolkien, „Kääbik”; Maria Turtschaninoff, „Maresi. Punase kloostri kroonikad”; M. Twain, „Tom Sawyeri seiklused”; J. Vilè, „Siberi haiku”; jm.

Näitekirjandus: O. Luts „Kapsapea”; M. Ulman, „Kohkumatud lapsehoidjad” jm.

Pärimus: valik eesti ja teiste rahvaste muistendeid ja muinasjutte; mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu; valik vanakreeka müüte; E. Raud, „Kalevipoeg”; M. Haavio, „Kalevala”; jm.

5. klass - kirjandus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost;
- 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;

- 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
- 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
- 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

5. klass õppesisu

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Eesti kirjanike muuseumidega tutvumine ja külastamine. Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegevustega tutvumine.

Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.

Kirjandusteose dramatiseering. Lühilavastuse loomine. Dialoogi ja tegelaskuju loomine. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega.

Mõisted: ajalooline jutustus, epiteet, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena.

Teose teema ja kesksete mõtete leidmine mingi sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Koomika leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika tundmaõppimine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Epiteedi, metafoori ja võrdluse tundmine ning kasutamine. Luuletuse teema määramine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu sõnastamine. Luuletuse vorm, riim, rütm ja kõla.

Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused. Päevikuvormis ilukirjandus. Valmi tunnused.

Tekstiloomine

Oma kogemuste ja mõtete väljendamine. Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloomine paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.

Teksti esitamine ja kuulamine

Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Erinevate rahvaste müüdid ja legendid. Vana-Kreeka müüdid, legendid eesti rahvast, legendid ja müüdid Euroopa riikidest, vanasõnad ja kõnekäänud.				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
1. väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 2.nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 3.rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta.	Vana-Kreeka müüdid. Eesti legendid: Vana Tallinna legendid; Skandinaavia legendid. Erinevate rahvaste vanasõnad ja kõnekäänud.	1.Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja	Ajalugu ja kunst	<i>ümbertjutustamine, teksti analüüs, oma teksti koostamine</i>

		tüüptegelased. Eri liiki muistendid. 3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.		
--	--	---	--	--

Maailma rahvaste lood

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
1.õpib tundma kultuuri eri ilminguid 2. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 6.väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri	A. Kivirähk, “Sirli, Siim ja saladused” L. F. Baum, “Võlur Oz” A.S.Puskin “Lugu surnud printsessist ja 7 kangelasest” K.Kangur “Ekslik kuningas”	Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.	Ajalugu ja kunst	ümberjutustamine, teksti analüüs, oma teksti koostamine

		3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.		
--	--	---	--	--

Loodus meie ümber				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
1.õpib tundma kultuuri eri ilminguid 2. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta; 6.väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri	J. Smuul, “Meremees Murka” E.Seton-Tomson - proosa J.-C. Mourlevat, “Ookeani kutse” J. Tuulik, “Vares” L.Andreev “Kusaka”	1.Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.	Loodusõpetus	üंबरjutustamine, teksti analüüs, loomaaja külastamine

	H.Jõgisalu “Hõbedane kaelake”	3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e- raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.		
--	-------------------------------------	--	--	--

Kirjanduse žanrid

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
1.tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 2.eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 3) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 4) iseloomustab ja võrdleb tegelasi,	E. Raud, “Lugu lendavate taldrikutega”, “Roostevaba mõök” F.Tuglas “Sill” F. Molnár, “Pál-tänava poisid”	1.Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlauseste ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.	<i>Inimeseõpetus</i>	<i>ümbertjutustamine, teksti analüüs, loomaaja külastamine</i>

kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 5) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;		3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e- raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.		
--	--	--	--	--

Õpime luule aru saama

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
1. nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 2) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 3) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;	J.Liiv E.Niit Leelo Tungal Kersti Merilaas M.J.Lermontov	1.Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlauseste ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine.	<i>Inimeseõpetus,</i> <i>loodusõpetus,</i> <i>kunst, muusika</i>	Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Esituse eesmärgistam ine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevus e ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine.

		Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid. 3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.		
--	--	--	--	--

Hindamine 5. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesanded hindamine

Hinne 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 4

- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetut või õpetajalt kuuldut ümberjutustav.

- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitlus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Hinne 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuulnud ümberjutustav.
- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei näitud on muu tekstiga sobimatult seostatud.
- Töös esineb palju õigekirjavigudega, stiili- ja sõnastusvigudega.

6. klass - kirjandus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost;
- 2) loeb latusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
- 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
- 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;

- 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

6. klassi õppesisu

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Eesti kirjanike muuseumidega tutvumine ja külastamine. Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegevustega tutvumine.

Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.

Kirjandusteose dramatiseering. Lühilavastuse loomine. Dialoogi ja tegelaskuju loomine. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega.

Mõisted: ajalooline jutustus, epiteet, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena.

Teose teema ja kesksete mõtete leidmine ning sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Koomika leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelasvaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika tundmaõppimine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Epiteedi, metafoori ja võrdluse tundmine ning kasutamine. Luuletuse teema määramine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu sõnastamine. Luuletuse vorm, riim, rütm ja kõla.

Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused. Päevikuvormis ilukirjandus. Valmi tunnused.

Tekstiloomed

Oma kogemuste ja mõtete väljendamine. Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloomed paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.

Teksti esitamine ja kuulamine

Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Maailma maagia				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad	Kontroll ja hindamine

Maailma maagia

			teemad, teised õppeained.	
1.väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 2.nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 3.osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 4.jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale	A. Lindgren, „Hulkur Rasmus“ O.Uaild “Õnnelik prints”, “Poiss-täht” A. Pervik, “Arabella, mereröövli tütar”	1.Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüpidega. Eri liiki muistendid. 3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.	Kunst, muusika, kinno	<i>ümberjutustamine, teksti analüüs, kinno külastamine, kinno muuseumi külastamine</i>

Loodus ümber mind				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovituselised, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
1.väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 2.nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 3.osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 4.jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale 5.tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;	H.Jõgisalu “Rästiku madu” L.Turovski “Minu loomad”; D.London “Valge kihv”	1.Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlauseste ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid. 3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.	loodusõpetus	<i>ümberjutustamine, teksti analüüs, zoo külastamine, kohtumine L.Turovskiga</i>

Huumor ja satiir				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
1.tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 2.nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 3.iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 4.mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele	O.Henri - Jutud A. Saar, "Kuidas meil asjad käivad" J.Kinny "Wimpi lapse päevik A. Tšehhov "Kameeleon".	1.Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüpidega. Eri liiki muistendid. 3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.	Filmikunst	<i>Kirjandusteo se ekraniseering . Kirjandusteo se põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega a.</i>

Õpime luule aru saama

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
1. nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 2) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 3) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;	J.Liiv Deborah Vaarandi L.Koidula M.J.Lermontov	1.Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlauseste ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid. 3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.	<i>Inimeseõpetus, loodusõpetus, kunst, muusika</i>	Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevus ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine.

Kirjanduse zaanrid

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
1.tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 2.eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 3) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 4) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist; 5) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;	J. Rannap, “Koolilood” D.Oldridz “Viimane tolli” R.Bredbery “Vaheaeg” K.Paustovski “Vana kokk”	1.Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetel ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjuttu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid. 3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.	<i>Inimeseõpetus; filmikunst</i>	<i>ümbertjutustamine, teksti analüüs, küsimustele vastamine</i>

Hindamine 6. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesanded hindamine

Hinne 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 4

- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetud või õpetajalt kuulnud ümberjutustav.
- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Hinne 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuulnud ümberjutustav.
- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei näitud on muu tekstiga sobimatult seostatud.
- Töös esineb palju õigekirjavigudega, stiili- ja sõnastusvigudega.

Õppetegevus

Nõuded õppetegevusele

Kirjandusteose käsitus on suunatud õpilase lugejaoskuste ning eneseväljenduse arendamisele. Tähelepanu keskmes on töö tekstiga. Kirjandustekstide analüüsi protsessis kujuneb õpilastel kirjanduse kontekstilise vastuvõtu kultuur, sündmuste elulise loogika ning keeleliste kujutus- ja väljendusvahendite mõistmine. Tähelepanu keskendub sõnale, aegamööda toimub üleminek kirjanduse kui sõnakunsti käsitlusele.

Kirjanduse õppimine II kooliastmes hõlmab mitmesuguseid õppetegevuse liike, neist olulisemad on järgmised:

- 1) eri žanris kirjandusteoste teadlik loominguline lugemine;
- 2) teoste ilmekas lugemine;
- 3) loetu ümberjutustamine erineval viisil: üksikasjaliselt, lühidalt, valikuliselt, elementaarsete kommentaaridega ning loomingulise ülesandega;
- 4) luuletekstide päheõppimine ning nende ilmekas esitamine;
- 5) vastamine küsimustele, mis avavad kirjandusteose tundmist ja mõistmist;
- 6) loetu kohta lühikese ja üksikasjalikuma plaani koostamine;
- 7) kirjandite kirjutamine käsitletud kirjandusteose alusel loetut oma isikliku elukogemusega seostades;
- 8) sihipärane info otsimine, teades allikaid ja osates nendega töötada.

Õpitulemuste saavutamist soodustab ka õppetegevuse teiste liikide ning vormide kasutamine: raamatukogutunnid, projektitegevus, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjanduslikesse paikadesse, kohtumine kirjanike ja tõlkijatega.

Kirjandustekstide valik ja lugemine

Loeb vähemalt kaheksa laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide eraamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.

Lugemine

Lugemisprotsess on õppeaine tähtsaim koostisosa. Tundides kasutatakse lugemise erinevaid meetodeid: eesmärgilise hoiakuga lugemine; esialgne (ettevalmistav) lugemine, ositi lugemine; uuesti üle lugemine teatud eesmärgilise hoiakuga jt. Jätkub töö häälega ning endamisi lugemise tehnika arendamine. Pööratakse tähelepanu õigele intoneerimisele, pauside tegemisele, lugemistempo valikule.

Teoste iseseisev lugemine omal valikul.

Loetu ümberjutustamine

Tundides kasutatakse ümberjutustamist erineval arendatuse astmel: üksikasjaliselt, lühidalt, koostatud plaani järgi, kommenteerimiselementidega, tegelase vaatepunktist jutustamine; kunstniku või õpilaste endi loodud illustratsioonide alusel jutustamine. Praktiseeritakse iseseisvalt loetud teoste tutvustamist klassikaaslastele.

Teksti mõtestamine ja analüüs

Kirjandustekstiga töötamise keskmes on loetu mõistmine. Jätkub selliste oskuste arendamine, mis on vajalikud kirjandusteose mõistmiseks ja tõlgendamiseks:

- 1) selliste küsimuste koostamine, mis kontrollivad teksti sisu faktilist teadmist ja arendavad kujutlusvõimet;
- 2) küsimustele vastamine omas sõnastuses ning toetudes tekstile (tsiteerimine);
- 3) teksti plaani koostamine; plaani punktide pealkirjastamine ühe sõna, väite, küsimuse või tsitaadiga;
- 4) teose põhiteema ja idee määramine; arutlemine asjaomase teema kajastamise üle teistes varem käsitletud teostes;
- 5) isikliku arvamuse sõnastamine, väljendades suhtumist teose teemasse ja ideesse; põhjenduseks näidete toomine tekstist ja isiklikust elukogemusest;
- 6) tegelaste või tegelaskirjelduste vahelise põhikonflikti väljatoomine, selle tekkepõhjuse ja lahendusvõimaluste selgitamine; kirjeldatud sündmuste koha ja aja ning nende põhjusetagajärje seose väljatoomine.

Võetakse kasutusele mõisted *faabula* ja *süžee*, *pea- ja kõrvaltegelased*, *jutustamine 1. ja 3. isikus*. Pööratakse erilist tähelepanu kunstilisele detailile. Jätkub töö tundmatute sõnade ja väljenditega, et rikastada sõnavara.

Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keele ilmekusega

Töö on suunatud epiteetide, võrdluste, isikustamise mõistmisele kirjandustekstides ja kasutamisele oma isiklikus kõnes. Tuuakse sisse mõiste *metafoor* esialgses tähenduses, vaadeldakse selle tekstides kasutamise juhte. Tehakse tööd allegooria ning sümboolika ja allteksti lihtsamate näidete mõistmiseks.

Õpilased selgitavad vanasõnade ja kõnekäändude tähendust ja kasutavad neid oma tekstides.

Õpitakse tekstidest koomilise elemente leidma, tutvutakse iroonia mõistega.

Pööratakse tähelepanu oskusele leida riime, omandatakse omaloominguliste luuletuste kirjutamise kogemus. Tuuakse sisse mõisted *riim*, *värsimõõt*, vaadeldakse kahesilbilist värsijalga. Arendatakse oskust oma mõtteid kujundlikult väljendada.

Loominguline tegevus ja esinemine kuulajaskonna ees

Kirjutatakse omaloomingulisi töid proosavormis (muinasjutt, lühikesed jutustava iseloomuga jutud, õpitud vanasõnadele ja kõnekäändudele põhinevad jutud jt) ning luulevormis (luuletus etteantud riimidega jt).

Kirjutatakse töid loetud teoste alusel (tegelaste dialoog; uus erinev lõpp jutule; kiri kirjandusteose tegelasele; lühike hinnang või arvustus loetud teosele).

Kirjutatakse loodus- ja interjöörikirjeldusi, tehakse intervjuusid.

Arendatakse oskust kuulajate ees esineda: esitatakse peast luuletusi, katkendeid proosa- ja draamateostest; esitatakse klassikaaslastele omaloodud tekste. Kujunevad oponendi ja kuulajaskonnaga dialoogi pidamise oskused.

Kooliastmete lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

III kooliaste

Õpilane:

- 1) süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust;
- 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat, analüüsib teose süžeed, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
- 5) loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
- 6) rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

III kooliastme õpitulemused

Õpilane:

- 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost;
- 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
- 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
- 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
- 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
- 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- 11) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
- 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;

16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;

17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;

18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;

19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;

20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;

21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

Soovituslik õppesisu

Kirjandustekstide valik ja lugemine

Loeb vähemalt kaksteist tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Pärimuskultuur. Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegendid. Kohanimed folklooris. Eesti kirjanike muuseumid.

Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluule põhiliigid ja žanrid. Regilaul ja riimiline rahvalaul. Muinasjutu liigid ja tunnused. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Naljandi ja anekdoodi tunnused. Tänapäeva folkloor, selle kogumine ja kogemine. Rahvaluule veebilehed.

Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeediaaluule. Kirjandus ja fotograafia.

Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja draamatika tunnused. Lüroepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat. Lüürilise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule. Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.

Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, draamatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlause ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.

Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määramine ja analüüsimine (põhjused, tagajärjed, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.

Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonialemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.

Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega.

Tekstiloomed

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloomed paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loomine. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Suuline väljendusoskus

Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Autoreid ja teoseid

Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.

Tüvitekste: A. Kitzberg, „Libahunt“; A. Kivirähk, „Rehepapp“; F. R. Kreutzwald, „Kalevipoeg“ (katkendeid); O. Luts, „Kevade“; A. H. Tammsaare, „Kõrboja peremees“; E. Vilde, „Pisuhänd“.

Luule: A. Alliksaar, B. Alver, Contra, A. Ehin, K. Ehin, E. Enno, D. Kareva, L. Koidula, J. Kolk, M. Kompus, K. Lepik, Kivisildnik, Juhan Liiv, L. Ojamaa, K. J. Peterson, C. Pihelgas, A. Puškin, M. Pärtna, K. Riismaa, J. Rooste, P.-E. Rummo, H. Runnel, I. Severjanin, W. Shakespeare, G. Suits, T. Tasuja, A. Teede, L. Tungal, M. Under, J. Viiding, H. Visnapuu, T. Önnepalu, J. Vesselov jt; valik sonette, ballaade ja oode; ühismeedia- ja räppuulet; luule lauludes.

Proosa:

Eesti kirjandus: K. Aareleid, „Linnade põletamine“; J. Ashilevi, „Kehade mets“; K. Ehin, „Paleontoloogi päevaraamat“; I. Hargla, „Apteeker Melchiori“ sari; M. Heinsaare novelle, „Artur Sandmani lugu“; S. Henno, „Mina olin siin“; A. Hvostov, „Sillamäe passioon“; J. Jaik, „Kaarnakivi“; M. Järve, „Esimene aasta“; M. Karu, „Nullpunkt“; A. Kivikas, „Nimed marmortahvil“ (I osa); A. Kivirähk, „Ivan Orava mälestused“, „Sinine sarvedega loom“; K. Kivirüüt, „Okultismiklubi“; J. Kross, „Wikmani poisid“, „Väike Vipper“; M. Laurik, „Mina olen

surm”; J. Liiv, “Vari”; J. Maasik, “Enne lõppu”; H. Nõu, “Pea suu”; K. Piiper, „Tõde või tegu“; K. Raudsepp, “Lihtsalt ära jää üksi”; R. Reinaus, “Must vares”, “Verikambi”, “Vaevatud”; L. Roomets, “Üks väike valge tuvi”; O. Ruitlane, “Vee peal”; A. Tšehhovi novelle; F. Tuglase novelle; V. Uibopuu, “Janu”; P. Vallaku novelle; A. Vallik “Kuidas elad, Ann?”; vm.

Maailmakirjandus: D. Almond, “Skellig”; M. Atwood, “Orüks ja Ruik”; C. Brontë, „Jane Eyre“; S. Chbosky „Müünililleks olemise iseärasused“; A. Christie romaan; P. Coelho, “Alkeemik”; S. Collins, „Näljamängud“; B. Conaghan „Kui härra koer hammustab“; A. Conan Doyle, „Baskerville’ide koer“; S. Crossan, „Üks“; C. Crowley, „Sõnad sügavas sinises“; J. Dashner, „Labürindi jooksa“; D. Defoe, “Robinson Crusoe”; A. Dumas, „Kolm musketäri“, “Krahv Monte-Cristo”; G. Forman, „Kui ma jään“; A. Frank, “Anne Franki päevik”; J. Gaarder „Apelsinitdruk“; N. Gaiman, “Tähetolm”; W. Golding, „Kärbeste jumal“; J. M. Green, „Süü on tähtedel“; M. Haddon, „Kentsakas juhtum koeraga öisel ajal“; D. Harms, “Väljapudenevad vanaeided”; L. Harrison, „Monster High. Tere tulemast koletiste kooli“; J. K. Jerome, “Kolm meest paadis”; J. Jägerfeld, „Minu suurejooneline elu“, “Superkoomik”; S. King, “Lemmikloomasurnuaiad”; N. H. Lee, “Tappa laulurästast”; T. Lehtinen, “Tiivad varvaste vahel”; A. Lindgren, “Vennad Lõvisüdamed”; E. Lockhart, „Me olime valetajad“; A. Marshall, “Ma suudan hüpata üle lompide”; K. Millay, „Vaikuse meri“; P. Ness, “Kui koletis kutsub”; G. Orwell, “Loomade farm”; E. A. Poe’ novelle; U. Poznanski, “Erebos”; P. Pullman, “Kuldne kompass”; P. Reeve, „Surelikud masinad“; E. M. Remarque, „Läänerindel muutuseta“; L. Sachar, „Augud“; A. de Saint-Exupéry, “Väike prints”; J. Salinger, „Kuristik rukkis“; sari “Seiklusjutte maalt ja merelt”; M. Scott, “Nicholas Flameli” sari; B. Selznick, “Hugo Cabret’ leiutis”; N. Shusterman, „Challengeri sügavik“; S. Simukka, “Punane nagu veri”; G. Soucy, „Väike tüdruk, kes armastas liialt tuletikke“; A. ja B. Strugatski, “Hukkunud Alpinisti hotell”; J. Teller, „Mitte midagi“; J. R. R. Tolkien, “Sõrmuste isand”; M. Twain, „Prints ja kerjus“; L. Ulitskaja, “Võõrad lapsed”; J. Vagner, “Vongozero”; J. Verne, “Kapten Granti lapsed” vm; L. Walton, „Ava Lavanderi iseäralikud ja kaunid kannatused“; O. Wilde, “Õnnelik prints”; reisi- ja elulooraamat eesti ja/või maailmakirjandusest.

Näitekirjandus: K. Aareleid, “Linnade põletamine”; J. Ashilevi, “Nagu poisid vihma käes”; A. Kitzberg, “Kauka jumal”; A. Kivirähk, “Kevadine Luts”, “Vombat”; L. Koidula, “Säärane mulk”; U. Lennuk, “Paunvere poiste igavene kevade”; S. Nurklik, “Kas ma olen nüüd elus”; M. Ulman, “Võluõunad ehk Naeru kätte võib surra”; vm.

Pärimus: valik eesti jt rahvaste muinasjutte; valik vanakreeka ja -rooma müüte; F. R. Faehlmanni müütilised muistendid; rahvalaule, mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu; tänapäeva folklooritekste vm.

7. klass - kirjandus

Õpitulemused

Õpilane:

1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;

- 2) loeb latusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
- 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
- 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
- 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
- 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- 11) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
- 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
- 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
- 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
- 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;

20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;

21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

7. klassi õppesisu

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Pärimuskultuur. Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegendid. Kohanimed folklooris. Eesti kirjanike muuseumid.

Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluule põhiliigid ja žanrid. Regilaul ja riimiline rahvalaul.

Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöo kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeedia luule. Kirjandus ja fotograafia.

Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroeepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat. Lüürlise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule. Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.

Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausetes ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.

Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määramine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.

Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöo kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonialemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.

Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega.

Tekstiloomed

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloomed paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Suuline väljendusoskus

Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Rahva luuled				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine

Rahva luuled				
	F.R Kreutzwald, “Kalevipoeg” (katkendeid) Gomer (“Odisseja” katkendid)		Kunst, muusika, kino	

Õpime luule aru saama

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
	I.Severjanin W. Shakespeare D.Samoilov R.Keno L.Koidula			

Seiklusi otsides

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused		Kontroll ja hindamine

Seiklusi otsides

1.väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 2.nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte; 3.osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd; 4.jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale	A. Conan Doyle, „Baskerville’ide koer” O.Luts “Kevade” (katkendid) A. Kivirähk, “Ivan Orava mälestused” A. ja B. Strugatski, “Hukkunud Alpinisti hotell”	1. Teksti kui terviku mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena. 2.Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste lahendamine ja loomine. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid. 3.Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.		
---	--	--	--	--

Olulised küsimused

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh	Kontroll ja hindamine
--------------	----------------------------	-----------------------------	-----------------------

Olulised küsimused				
		diferentseerimise võimalused		
	K.Nöstlinger "Peaaegu naljakas STAND-UP minu elust" V.Rasputin "Prantsuse keele tunnid" O.Genri "Viimane leht" A. Marshall, "Ma suudan hüpata üle lompide"			Teatri külastamine, kirjandus kinnos

Hindamine 7. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesanded hindamine

Hinne 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 4

- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.

- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetut või õpetajalt kuulnud ümberjutustav.
- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitlus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Hinne 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuulnud ümberjutustav.
- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei näitud on muu tekstiga sobimatult seostatud.
- Töös esineb palju õigekirjavigudega, stiili- ja sõnastusvigudega.

8. klass - kirjandus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;
- 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
- 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
- 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;

- 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
- 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- 11) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
- 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
- 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
- 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
- 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
- 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

8. klassi õppesisu

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Pärimuskultuur. Muinasjutu liigid ja tunnused. Rahvaluule veebilehed.

Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine.

Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöo kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeediaaluule. Kirjandus ja fotograafia.

Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroeepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat. Lüürilise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule.

Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.

Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausetes ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.

Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.

Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöo kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatuse, sõlmituse, teemaarenduse, kulminatsiooni, lõpplahenduse. Kirjelduse eesmärk teoses.

Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega.

Tekstiloomed

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloomed paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Suuline väljendusoskus

Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Ühiskondlikud olevused				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
	J. Salinger, „Kuristik rukkis“ (katkend) W. Golding, „Kärbeste jumal“ O. Uaild „Doriani Grei portree“ N. Gogol „Portree“ I. Turgenev „Mumu“			

Teatri maailm				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
	W. Shakespeare "Romeo ja Juljette" N.Gogol "Revident" J. Shvarts "Tavaline ime" (või P.Bomarshe "Figaro") E.Vilde «Pisuhänd»		<i>muusika</i>	<i>teatri kulastamine, teater ja kinno</i>

Kärsitud värsid				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
	A.S.Pushkin "Uznik" E.Niit J.Kross G. Suits		<i>muusika</i>	

Imeline olematud				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
	A. de Saint-Exupéry, "Väike prints" A. ja B. Strugatski "Stazöör"		<i>muusika</i>	

Hindamine 8. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesannete hindamine

Hinne 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 4

- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetut või õpetajalt kuuldut ümber jutustav.
- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitlus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Hinne 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuuldut ümber jutustav.
- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei ole muu tekstiga sobimatult seostatud.
- Töös esineb palju õigekirjavigadega, stiili- ja sõnastusvigadega.

9.klass - kirjandus

Õpitulemused

- 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;
- 2) loeb latusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
- 5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;
- 6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;
- 7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;

- 9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- 10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- 11) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- 12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- 13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- 14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
- 15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
- 16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- 17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistatusnõudeid;
- 18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
- 19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
- 20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

9. klassi õppesisu

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Pärimuskultuur. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Naljandi ja anekdoodi tunnused. Tänapäeva folkloor, selle kogumine ja kogemine.

Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöo kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi

kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeediale. Kirjandus ja fotograafia.

Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroeepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaanide tunnused. Reisikiri ja elulooraamat. Lüürlise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule.

Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.

Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausetes ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.

Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.

Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.

Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega.

Tekstiloome

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Suuline väljendusoskus

Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Põimuvad pinged				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
	E. M. Remarque, „Läänerindel muutuseta“ (katkend) M.Bulgakov „Koera süda” Mati Unt „Hüvasti, kollane kass“			

Kangelased ja kurjategjad				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
	I.Hangla “Apteeker Melchior” M.Gorky “Vanaeit Izergil”			<i>kinno külastamine</i>

Luuletaja luule				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
	D.Kareva B.Alver V.Luik A.Ahmatova I.Severyanin			

Tänapäevane kirjandus				
Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Kontroll ja hindamine
	L. Ulitskaja, "Võõrad lapsed" S. King, "Lemmikloomasurnuaiad" M.Zusak "Raamatu varastaja" U. Poznanski, "Erebos" P.Zuskind "Parfümeer"			

Hindamine. 9. klass

Analüüsi- ja tõlgendusülesannete hindamine

Hinne 5

- Teost on loetud tähelepanelikult, märgatud on detaile, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.
- Mõttekäik on originaalne, uudne, iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitus on loogiline ja sügav.
- Lähenemine on kirjandusteaduslik või -kriitiline, kasutatud on poeetika mõisteid.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 4

- Teost on loetud tähelepanelikult, tabatud on rõhuasetusi ja põhiideed.

- Mõttekäik on iseseisev, üldistav, seostatud.
- Seisukohad on argumenteeritud, põhjendused on veenvad, käsitlus on loogiline.
- Loetud teost on tsiteeritud või sellest näiteid leitud, tsitaadid ja näited on arutlusse sobivalt lõimitud.
- Töö on keeleliselt korrektne, stiililiselt ladus ja loetav ning nõuetekohaselt vormistatud.

Hinne 3

- Teost on loetud pealiskaudselt, olulised detailid on jäänud tähelepanuta, teose idee ei selgu või jääb segaseks.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpikust loetut või õpetajalt kuulnud ümber jutustav.
- Seisukohad on nõrgalt argumenteeritud, põhjendused on üldsõnalised või ebaveenvad, käsitlus on tendentslik.
- Käsitluses pole kasutatud poeetika mõisteid või on neid kasutatud vales tähenduses.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid või näited on muu tekstiga sobimatult seostatud või halvasti vormistatud.
- Töös esineb õigekirjavigu, stiili- ja sõnastusvigu, vormistus on ebakorrektne.

Hinne 2

- Teost on loetud pealiskaudselt, teose idee ei selgu.
- Mõttekäik on pealiskaudne, õpetajalt kuulnud ümber jutustav.
- Seisukohad on väga nõrgalt argumenteeritud.
- Käsitluses pole kasutatud poeetilisi mõisteid.
- Loetud teost pole tsiteeritud, tsitaadid, ei ole muu tekstiga sobimatult seostatud.
- Töös esineb palju õigekirja-, stiili- ja sõnastusvigu.

Õppetegevus

Nõuded õppetegevusele

Põhikooli kirjandusõpetuses rakendatakse mitmesuguseid õppetegevusi, neist olulisemad on järgmised:

- 1) eri žanris kirjandusteoste teadlik loominguline lugemine;
- 2) kirjandusteoste ilmeka lugemine;
- 3) loetu ümberjutustamine eri viisil: üksikasjalikult, kokkuvõtlikult, valikuliselt, kommentaaridega, loomingulise ülesandega; 4) luuletekstide päheõppimine ja ilmeka esitamine;
- 5) vastamine küsimustele, mis peegeldavad teose teksti tundmist ja mõistmist;
- 6) loetu kohta lühikese ja üksikasjalikuma plaani koostamine;
- 7) kirjandite kirjutamine käsitletud kirjandusteoste alusel loetut oma isikliku elukogemusega seostades;

8) sihipärane info otsimine, teades allikaid ja osates nendega töötada;

9) õpitulemuste saavutamist soodustab ka õppetegevuste teiste liikide ja vormide kasutamine:

raamatukogutunnid, projektitöö, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjandusega seotud paikadesse, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega jms.

Kirjandustekstide valik ja lugemine

Loeb vähemalt kaksteist tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad.

Lugemine

Kirjandusteose täisväärtuslikuks analüüsiks ja tõlgendamiseks kasutatakse erinevaid lugemisviise: aeglane lugemine, kommenteeriv lugemine. See võimaldab üle minna teose kompositsiooni eri tasandite analüüsile proosatekstide ja lüroepiliste tekstide puhul ning läbimõeldud ilmekale lugemisele luuleteoste puhul. Õpilastelt nõutakse analüütilist lähenemist oma isiklikule lugemisele.

Teksti ümberjutustamine

Õpilased jutustavad ümber temaatikalt, kompositsiooni ja žanri struktuurilt erinevaid teoseid, samuti seovad jutustamise protsessis omavahel kahe või mitme (eriti žanrilt erineva) teksti erinevaid elemente.

Tähtsamad on järgmised ümberjutustamise viisid: üksikasjaline, üldistav, fragmentaarne, varem etteantud põhimõttel. Ümberjutustamiseks valmistudes teeb õpilane analüütilisi operatsioone, mõtestab materjali, kujundab välja oma isikliku suhtumise sellesse ning õpib esitama ja kaitsma seisukohti.

Teksti mõistmine, analüüs ja interpretatsioon

Jätkub selliste oskuste kujundamine, mis on vajalikud teksti mõistmiseks ja tõlgendamiseks (võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autori positsiooni

määramine jm). Õpilastelt nõutakse oskust diskuteerida ühel teose teemadest. Diskussiooni protsessis peavad nad sõnastama oma isikliku arvamuse teksti sisu ja struktuuri kohta, argumenteerima ja kaitsma oma seisukohti, tuues teosest näiteid.

Töös teksti kompositsiooni ja tegelastega tuleb kindlasti rakendada traditsioonilisi analüüsi- ja interpreteerimismeetodeid: teose liigendamine süželisteks fragmentideks, plaanide koostamine, teose erinevate süželistate funktsioonidega (kirjeldus, portreeline või psühholoogiline karakteristika, monoloogid ja dialoogid) episoodidevälja selgitamine, episoodide valimine etteantud põhimõttel.

Problemaatilis-temaatilisest põhimõttest lähtuv õpe seostub sel etapil ka kirjandusteosele ajalooliskirjandusliku lähenemise elementidega: toimub omalaadne ettevalmistus kirjanduse õppimiseks gümnaasiumis, kus õpetuse aluseks on eeskätt ajaloolis-kirjanduslik põhimõte.

Õpilased süvendavad oma teadmisi kirjandusteose struktuurist, uurivad teksti kui kunstilist tervikut: suhestavad omavahel teose süžeed ja kompositsiooni, tegelaskonna struktuuri, teksti stilistilisi karakteristikaid. Konkretiseerub õpilaste ettekujutus kirjandusprotsessist, nad tutvuvad peamiste kirjandussuundadega ning õpivad käsitletavat kirjandusteost seostama igapäevaga neist.

Loominguline tegevus ja esinemine kuulajaskonna ees

Õpilastelt nõutakse mitte üksnes teose problemaatika ja kunstiliste iseärasuste mõistmist, vaid ka oskust väljendada oma seisukohta loetu kohta, seostada autori tõstatatud probleemi tänapäevaeluga. Erilist tähelepanu pööratakse eri liiki loovtöödele ja tegevustele, mis eeldavad teatavat iseseisvust: kirjanditele, esinemistele klassikaaslaste ees luuletuse esitamisega, osalemisele diskussioonides loetu üle, lugejapäeviku pidamisele, sõnavõtuks või ettekandeks valmistumisele jms.

Loominguline tegevus hõlmab ka eri žanrites ning erineva suunitlusega tekstide loomist. Kirjandusteoste süvendatud käsitlemiseks on otstarbekas kasutada sellist loomingulist meetodit nagu teksti tõlkimine teise kunstiliigi keelde (eelkõige teatri- ja filmikeelde). Õpilaste loominguline tegevus avaldub esseede, kirjandite kirjutamises, samuti retsensioonide kirjutamises lavastustele ja filmidele, mis on loodud kirjandusteoste alusel (viimasel juhul eeldatakse kirjandusteose originaalteksti kõrvutamist selle lavaversiooni või ekraniseeringuga), temaatiliste presentatsioonide loomises.

Füüsiline õpikeskkond

1. Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks.
2. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.

3. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli (teatris, muuseumis, näituses j.n.e.)
4. Tundides kasutatakse arvutit, SMART-boardi ja projektorit.

Tallinna Juudi Kooli põhikooli ainekava.

Vene keel

Õppeaine kirjeldus

Keeleoskus võimaldab mõista ja väärtustada rahvuskultuuri. Õpilane väärtustab vene keelt kui oma emakeelt ja kogukondliku suhtluse vahendit, mis toetab teda oma identiteedi loomisel ning teadlikuks õppijaks kujunemisel.

Vene keele hea valdamine on vene õppekeele klassis eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt põhikooliõpilaste emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Põhikoolis pannakse alus õpilaste teadmiste ja oskustele, mis hõlmavad keele variante ning lubavad tulevikus toime tulla eriliigiliste tekstide vastuvõtu ja loomisega. Neis õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning saadakse erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi.

1.–4. klassis on vene keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärgi.

I kooliastmes ja 4. klassis keskendutakse õpilaste teadmiste ja oskuste kujundamisel nii suulisele kui ka kirjalikule keelele. Kuulamine, kuuldust arusaamine ja kõnelemine on tihedalt seotud lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamisega. Suuline keelekasutus hõlmab siin eneseväljendust tavaolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edastamist. Tähtis on jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja ettenähtud teema põhjal. Lugemise õpetamisel arendatakse lugemistehnilist vilumust ja kujundatakse oskust loetud tekstiga jõukohaste juhiste järgi eesmärgistatult töötada. Kirjutamise õpetamisel viimistletakse kirjutamistehnikat, kujundatakse õigekirjaoskust õpitud keelendite piires ning arendatakse suutlikkust väljendada end loova ja eesmärgipäraselt. Ilukirjanduse terviktekste valib õpilane õpetaja soovitusel lugemiseks nii vene, eesti kui ka välisautoritelt, arendades oskust loetud teost tutvustada, selle põhjal jutustada ja arutleda. Tähtis on kujundada lugemisharjumust, soodustada positiivset lugemiskogemust ja pakkuda lugemisrõõmu.

I KOOLIASTE

I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärismust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) väärtustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) omandab vene keele lugemistehnika;
- 4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;

- 5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades;
- 6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 7) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist.

I kooliastme õpitulemused

Õpilane:

- 1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- 2) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- 3) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- 4) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- 5) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- 6) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- 7) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseiga;
- 8) kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
- 9) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- 10) vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
- 11) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- 12) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- 13) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
- 14) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;
- 15) kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- 16) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

I kooliastme õppesisu

Keele roll inimese elus. Eri tüüpi sõnastikud.

Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähtede *Е, Ё, Ю, Я* funktsioonid.

Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.

Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.

Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.

Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõna üldiseloostus. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Nimisõnade käänamine. Omadussõna üldiseloostus. Omadussõna sugu, arv ning kääne. Isikulised asesõnad kui sidususvahendid lauses ja tekstis. Tegusõna üldiseloostus. Eessõna üldiseloostus.

Ortograafia ja interpunktsioon. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede *Ъ* ja *Ь* kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede *Ж, Ч, Ш, Щ* ja *Ц* järel. *НЕ* õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus. Poolitamisreeglid.

Süntaks. Sõnaühendi põhisõna ja laiend. Lause põhitunnused. Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilauseid.

Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas ja arvutis. Teksti ära kirjutamine tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.

Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.

Tekst. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. loetava kohta küsimuste, kava, skeemi, kaardi koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus.

Tekstiloomine. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena.

Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest. Autorite, nende elulugude ning loominguga tutvumine trüki- ja veebitekstide kaudu.

Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

1. klass – vene keel

Õpitulemused

1) Õpilane:

- 1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- 2) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- 3) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- 4) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- 5) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
- 6) kirjutab mõtestatud lihtsamaid lauseid ja tekste;
- 7) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- 8) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- 9) loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 10) jagab lugemiskogemusi.

Õppesisu

- **Kuulamisoskus.** Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
- **Suhtlemisoskus.** Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.
- **Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Tähestik.** Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähed E, Ё, Ю, Я.
- **Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine.** Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.
- **Lugemisoskus.** Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.
- **Leksikoloogia.** Sõna kui keeleühik.
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** Väike- ja suurtähe kasutamine.
- **Kirjalik väljendusoskus.** Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Oma kirjavea parandamine. Kirjutamine näidise järgi.
- **Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus.** Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.
- **Tekstiloom.** Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine.
- **Lugemiskogemus.** Sobiva lugemisvara leidmine lapsevanema ja õpetajate abiga.
- **Sõnavara arendamine.** Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

2. klass – vene keel

Õpitulemused

2) Õpilane:

- 1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- 2) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- 3) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- 4) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- 5) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- 6) kirjutab mõtestatud lihtsaid lauseid, jutustavaid tekste;
- 7) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- 8) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- 9) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- 10) sõnastab teksti kohta küsimusi ja vastab küsimustele;
- 11) loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 12) kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- 13) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

Õppesisu

- **Kuulamisoskus.** Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
- **Suhtlemisoskus.** Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.
- **Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Tähestik.** Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähtede Е, Ё, Ю, Я funktsioonid.
- **Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine.** Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.
- **Lugemisoskus.** Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.
- **Leksikoloogia ja fraseoloogia.** Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.
- **Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia.** Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõna üldisloomustus. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Omadussõna üldisloomustus. Omadussõna sugu, arv. Tegusõna üldisloomustus. Eessõna üldisloomustus.
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede Ъ ja Ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede Ж, Ч, III, IIII ja II järel. Eessõnade õigekiri. Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus. Poolitamisreeglid.

- **Kirjalik väljendusoskus.** Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.
- **Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus.** Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Lihtsamate sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.
- **Tekst.** Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus (sissejuhatus).
- **Tekstiloomine.** Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.
- **Lugemiskogemus.** Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest.
- **Sõnavara arendamine.** Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähelepanega sõna leidmine.

3. klass – vene keel

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- 2) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- 3) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- 4) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- 5) kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
- 6) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- 7) vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
- 8) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- 9) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- 10) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
- 11) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;
- 12) kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- 13) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

Õppesisu

- **Kuulamisoskus.** Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

- **Suhtlemisoskus.** Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.
- **Lugemisoskus.** Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.
- **Leksikoloogia ja fraseoloogia.** Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.
- **Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia.** Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõnade käänamine. Omadussõna kääne. Isikulised asesõnad kui sidususvahendid lauses ja tekstis. Tegusõna üldiseloostumus. Eessõna üldiseloostumus.
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. HE õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid.
- **Süntaks.** Sõnaühendi põhisõna ja laiend. Lause põhitunnused. Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilaused.
- **Kirjalik väljendusoskus.** Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas ja arvutis. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.
- **Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus.** Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.
- **Tekst.** Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste, kava, skeemi, kaardi koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus.
- **Tekstiloomine.** Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena.
- **Lugemiskogemus.** Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest. Autorite, eakohaselt nende elulugude ning loominguga tutvumine trüki- ja veebitekstide kaudu.
- **Sõnavara arendamine.** Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähdendusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

II KOOLIASTE

Õppeaine kirjeldus

Keeleoskus võimaldab mõista ja väärtustada rahvuskultuuri. Õpilane väärtustab vene keelt kui oma emakeelt ja kogukondliku suhtluse vahendit, mis toetab teda oma identiteedi loomisel ning teadlikuks õppijaks kujunemisel.

Vene keele hea valdamine on vene õppekeele klassis eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt põhikooliõpilaste emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Põhikoolis pannakse alus õpilaste teadmistele ja oskustele, mis hõlmavad keele variante ning lubavad tulevikus toime tulla eriliigiliste tekstide vastuvõtu ja loomisega. Neis õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning saadakse erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi.

II kooliastmes on eesmärk arendada õpilase lugemis- ja kirjutamisoskust, eneseväljendus- ja suhtlusoskust, selleks et edukalt sotsialiseeruda.

Suulise ja kirjaliku suhtluse juures on oluline saavutada just praktilised oskused, mis loovad õpioskuste arenguks olulise baasi. Igapäevaste ja koolikesksete suhtlustoimingute valdamine valmistab õpilast ette iseseisvaks suhtlemiseks keelekeskkonnas. Eneseväljendus, sealhulgas korrektse kirjakeele valdamine laiendab keele kasutusvaldkonda.

Teksti vastuvõtt on aluseks õpioskustele, mistõttu on siin rõhutatud just sobiva lugemisviisi valimist ja enda kui lugeja arengu suunamist. Arendada tuleb oskust leida teavet mitmesugustest veebikeskkondadest ja kasutada infoallikaid tulemuslikult, kasutades sobivaid digivahendeid ning eri strateegiaid. Oluline on eesmärgile vastavalt infot leida ja sirvida, seda hallata ja hinnata ning sellele ka viidata (autoriõigus ja litsentsid).

Tekstiloomes on rõhk kirjutamise protsessil, mitte ainult tulemusel. Tähtis on see, et õpilane järgiks kirjutamise etappe alates ettevalmistamisest kuni lõpptulemuse viimistlemiseni.

Teksti vastuvõtt ja -loome on lõimitud õigekeelsusega, see tähendab, et teksti lugemisel ja kirjutamisel juhitakse pidevalt tähelepanu keelevahenditele. Nii kujuneb õpilases esmane keeleteadlikkus. Õigekeelsusteamade õppimisel on soovitatav kasutada elulähedasi ja õpilasele tähenduslikke tekste, sealhulgas ilukirjandustekste.

II kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;

- 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult, kasutab oma keeleoskusi kõnetegevuses;
- 4) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades;
- 5) omandab vene keele erinevate lugemisstrateegiate alused;
- 6) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
- 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist;
- 10) arendab lugedes oma sõnavara.

II kooliastme õpitulemused

Õpilane:

- 1) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõnetiketi norme;
- 2) eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;
- 3) esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
- 4) väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
- 5) valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
- 6) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
- 7) kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörsõna vorme;
- 8) leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;
- 9) hindab kuuldud informatsiooni usaldusväarsust;
- 10) annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 11) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 12) teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslasele;
- 13) loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
- 14) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
- 15) jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
- 16) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 17) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 18) valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
- 19) tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
- 20) kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;

- 21) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 22) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
- 23) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 24) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

II kooliastme õppesisu

Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur.

Foneetika. Graafika. Ortoeepia. Häälikumuutused kõnes. Vene keele hääldus.

Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Paronüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Oma- ja laensõnad. Vananenud sõnad ja neologismid. Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika. Fraseologismid

Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõna: käänduvad, ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad.

Omadussõna: kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad. Omadussõnade võrdlusastmed. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Arvsõnade iseloomustus, kasutamise normid. Asesõnade käänamine ja liigitus. Tegusõna: perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Sihilised ja sihitud tegusõnad. Isikuta tegusõnad. Tegusõna kõneviisid. Tegusõnade pööramine.

Määrsõnade iseloomustus. Eessõnad iseloomustus. Abisõnad iseloomustus. Hüüdsõnad.

Süntaks. Sõnaühendi struktuur. Lause. Lause pealiikmed ja kõrvalliikmed. Liht- ja laiendatud laused. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause. Üte.

Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Tähed *H* ja *HH* eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. *не* ja *ни* kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Arvsõnade õigekiri. Määrsõnade õigekiri. Samaliigiliste sõnade ja üte eraldamine kirjavahemärkidega. Interpunktsioon liitlausetes. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.

Tekst. Tekstiliigid: instruktsioon, seletuskiri, SMS-teade, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogid) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine.

Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutus. Teksti žanrid: traditsiooniline ja elektronkiri, avaldus, seletuskiri, allkirjastatud dokument. Dialog. Monoloog.

Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Loovtöö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).

Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.

Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.

4. klass – vene keel

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetike norme;
- 2) esitab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
- 3) väljendab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
- 4) valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
- 5) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
- 6) kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörsõna vorme;
- 7) leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides;
- 8) väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 9) valib lapsevanema ja õpetajate abiga ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 10) teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;
- 11) loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
- 12) sõnastab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust;
- 13) jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
- 14) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 15) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 16) tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid;
- 17) kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
- 18) esineb suuliselt, võtab sõna;
- 19) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 20) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke.

Õppesisu teemade kaupa

Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.

Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Fraseologismid.

Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõna: käänduvad nimisõnad. Omadussõna iseloomustus. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Isikuliste asesõnade käänamine. Tegusõnade pööramine.

Süntaks. Sõnaühendi struktuur. Lause. Lause pealiikmed ja kõrvalliikmed. Liht- ja laiendatud laused. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause. Üte.

Ortograafia ja interpunktsioon. Sõna juurmorfeemi õigekiri. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE kokku- ja lahkukirjutamine tegusõnadega. Samaliigiliste sõnade ja üte eraldamine kirjavahemärkidega. Interpunktsioon liitlausetes.

Tekst. Tekstiliigid: instruksioon, käsikirjas kirjatatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus. Kommunikatsioon internetis. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine.

Teksti teema ja peamõtte. Dialog. Monoloog.

Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).

Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse väljendamine.

Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine.

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained	Õppematerjali viited; õppekeskkonna laiendamise soovitused	Kontroll ja hindamine
1) väljendab oma mõtteid suuliselt, vastavalt teemale ja kontekstile; 2) väljendab oma ideid kirjalikult vastavalt teemale ja kontekstile;	Kõneetikett Loogika Teksti sidusus	Keel kui suhtlusvahend Suuliste ja kirjalike avalduste koostamine			Suuliste ja kirjalike vastuste hindamine tunnitöö käigus.

3) järgib tänapäeva vene kirja- ja suulise keele norme; 4) valib viipete abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja meetodi; 5) kavandab kirjalikku tööd, täiendab ja revideerib oma teksti, teeb korrektuuri ja parandusi, teeb korralikke töid nii käsitsi kui arvutis; Kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste otsimiseks trükitud ja digitaalseid sõnastikke. 6) kirjutab õige kirja- ja sõna- ja paneb lausesse õigeid kirjavahemärke; 7) rakendab omandatud keeleoskust tekstide loomisel ja analüüsimisel; 8) kirjeldab vene keele hääldussüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käände- ja käändevorme; 9) leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ja kasutab	Kirjakeele mõiste. Keelenormi ja muutlikkuse mõiste. Kõnekultuur. Vene trüki- ja veebisõnastikud.				
--	---	--	--	--	--

leiduvat teavet oma tekstides;					
1) väljendab oma mõtteid suuliselt, vastavalt teemale ja kontekstile; 2) väljendab oma ideid kirjalikult vastavalt teemale ja kontekstile; 3) järgib tänapäeva vene kirja- ja suulise keele norme; 4) valib viipete abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja meetodi; 5) kavandab kirjalikku tööd, täiendab ja revideerib oma teksti, teeb korrektuuri ja parandusi, teeb korralikke töid nii käsitsi kui arvutis; Kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste otsimiseks trükitud ja digitaalseid sõnastikke. 6) kirjutab õige kirja- ja sõna ja paneb lausesse õigeid kirjavahemärke; 7) rakendab omandatud keeleoskust tekstide loomisel ja analüüsimisel;	Sõnamoodustus ja õigekiri. Juur, eesliide, juur, lõpp. Deklaratiivsed laused, küsivad, hüüdlauseid				

8) kirjeldab vene keele hääldussüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käände- ja käändevorme; 9) leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ja kasutab leiduvat teavet oma tekstides;					
1) väljendab oma mõtteid suuliselt, vastavalt teemale ja kontekstile; 2) väljendab oma ideid kirjalikult vastavalt teemale ja kontekstile; 3) järgib tänapäeva vene kirja- ja suulise keele norme; 4) valib viipete abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja meetodi; 5) kavandab kirjalikku tööd, täiendab ja revideerib oma teksti, teeb korrektuuri ja parandusi, teeb korralikke töid nii käsitsi kui arvutis; Kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste otsimiseks trükitud ja digitaalseid sõnastikke. 6) kirjutab õige kirja- ja sõnaga sõnu ja paneb lausesse					

õigeid kirjavahemärke; 7) rakendab omandatud keeleoskust tekstide loomisel ja analüüsimisel; 8) kirjeldab vene keele hääldussüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käände- ja käändevorme; 9) leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ja kasutab leitud teavet oma tekstides;					
--	--	--	--	--	--

5. klass - vene keel

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;
- 2) eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;
- 3) esitab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
- 4) väljendab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
- 5) valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
- 6) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
- 7) kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
- 8) leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides;
- 9) annab tekstile või seisukohale tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 10) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;

- 11) teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;
- 12) loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
- 13) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust;
- 14) jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
- 15) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 16) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 17) tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
- 18) kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
- 19) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 20) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liike eakohaseid tekste;
- 21) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 22) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

Õppesisu teemade kaupa

- **Kirjakeele mõiste.** Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.
- **Foneetika. Graafika. Ortoeepia.** Häälikumuutused kõnes. Vene keele hääldus.
- **Morfoloogia ja sõnamoodustus.** Nimisõna: ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad. Omadussõna: kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad. Omadussõnade võrdlusastmed. Asesõnade käänamine ja liigitus. Tegusõna: perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Tegusõna kõneviisid.
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Tähed H ja HH eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE ja HИ kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.
- **Tekst.** Tekstiliigid: instruksioon, käsikirjas kirjatatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutlus.
- **Sõnavara kasutamine erinevates tekstides.** Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).
- **Lugemiskogemus.** Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
- **Sõnavara ja suulise kõne arendamine.** Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Õppematerjali viited; õppekeskkonna laiendamise soovitusel	Kontroll ja hindamine
1) esitab oma mõtteid suuliselt vabalt, loogiliselt ja sidusalt, vastavalt suhtlemise teemale ja olukorrale; 2) väljendab vabalt, loogiliselt ja sidusalt oma mõtteid kirjalikult, vastavalt suhtluse teemale ja olukorrale. kirjutab õigesti uuritud kirja pildiga sõnu	Kõneetikeet Loogika Sidusustekst	Keel kui suhtlusvahend Suuliste ja kirjalike avalduste koostamine	Kirjandus	Sõnavara Proovitöö Sõnavara. Proovitöö	Suuliste vastuste hindamine tunnitöö ajal.
1) esitab oma mõtteid suuliselt vabalt, loogiliselt ja sidusalt, vastavalt suhtlemise teemale ja olukorrale; 2) väljendab vabalt, loogiliselt ja sidusalt oma mõtteid kirjalikult, vastavalt suhtluse teemale ja olukorrale.	Sõnamoodustust ja õigekiri. Juur, eesliide, juur, lõpp	Eesliidete õigekiri kirjutati samamoodi. Eesliidete õigekiri sees -3-/-C-, ППЕ-/ППН-. Tähed И ja Ё eesliidete järel. Sõnade õigekiri koos eesliidetega	eesti keel, Inglise keel, muusika	Ortograafia ülesanded Paranda veod. Tegusõnad Tegusõnade leidamine Tegusõnade konjugatsioon Nimisõna	Kirjaliku töö hindamine teksti põhjal (vastused erinevat tüüpi küsimustele) Kujundav hindamine: tagasiside õpetajalt ja klassikaaslastelt selle kohta, mis

kirjutab õigesti uuritud kirja pildiga sõnu		ПОЛ-/ ПОЛУ-. Õigekirja tingimused Ъ и Ь, sibilantide järel nimisõnades, lühikestes omadussõnades, määrsõnades. Liitnimi- ja omadussõnade õigekiri. Rõhuta vokaalide õigekiri sõnatüvedes ja sõnaraamatu sõnades. Õigekiri O/Ё pärast Ж, Ш, Ч, Ц ja Ч tüves, sufiksis ja lõppudes. Õigekirja juured vahelduvate vokaalidega A/O, E/И. Tähed И/Ы pärast Ц juurtes, sufiksites ja lõppudes.		Morfoloogia. Kõneosad Õigekirjad Ortograafia. Töölehed Ortograafia. Vahelduvad vokaalid	õpilasel läks hästi, kus oli raskusi, mille kallal on vaja edasi töötada. Sellise hinnangu saavad klassikaaslased ka ise õpilastele tunni tulemusi arutades anda. Õpilaste refleksioon: mis oli lihtne, mis raske, miks.
1.kirjutab õigesti uuritud kirja pildiga sõnu 2. eristab kõneosi ja põhikäändevorme, verbi käände	Iseseisvad kõneosad Nimisõna Omadussõna Tegusõna Asesõna	Õpetaja tutvustab õpilastele iseseisvaid ja abistavaid kõneosi. Erilist tähelepanu	eesti keel, Inglise keel, muusika		Kirjaliku töö hindamine teksti põhjal (vastused erinevat tüüpi küsimustele)

		pööratakse ainult nende kõneosade morfoloogilistele tunnustele, mis on seotud õigekirjaga: Nimisõnasufiksit e ИК/ЕК, ЧИК/ЩИК õigekiri. Н/НН nimi- ja omadussõnade sufiksites. Omadussõnade - К-/СК- õigekiri. Asesõnade õigekiri. Tegusõnasufiksit e õigekiri: minevikusufiks - Л-, -ОБА-/-ЕБА-, -ИБА-/-ЫБА-. “Ъ” õigekiri tegusõnades.			<i>Kujundav hindamine: tagasiside õpetajalt ja klassikaaslastelt selle kohta, mis õpilasel läks hästi, kus oli raskusi, mille kallal on vaja edasi töötada.</i> <i>Sellise hinnangu saavad klassikaaslased ka ise õpilastele tunni tulemusi arutades anda.</i> <i>Õpilaste refleksioon: mis oli lihtne, mis raske, miks.</i>
--	--	--	--	--	---

6.klass - vene keel

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;
- 2) eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;
- 3) esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
- 4) väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
- 5) valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
- 6) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;

- 7) kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
- 8) leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;
- 9) hindab kuulnud informatsiooni usaldusväärsust;
- 10) annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 11) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 12) teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;
- 13) loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
- 14) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
- 15) jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
- 16) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 17) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 18) valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
- 19) tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
- 20) kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
- 21) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 22) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
- 23) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 24) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

Õppesisu teemade kaupa

- **Kirjakeele mõiste.** Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.
- **Leksikoloogia ja fraseoloogia.** Paronüümid. Oma- ja laensõnad. Vananenud sõnad ja neologismid. Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika.
- **Morfoloogia ja sõnamoodustus.** Arvsõnade iseloomustus. Määrsõnade iseloomustus. Eessõnad iseloomustus. Sidesõnad üldiseloomustus. Abisõnad iseloomustus. Hüüdsõnad.
- **Süntaks.** Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause.
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE ja HИ kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Arvsõnade õigekiri. Määrsõnade õigekiri. Eessõnade õigekiri. Samaliigiliste sõnade eraldamine kirjavahemärkidega. Interpunktsioon liitlausetes.
- **Tekst.** Tekstiliigid: instruksioon, SMS-teade, e-kiri, allkirjastatud dokument, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogid) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutus.

Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine, kirjutamine ja toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).

- **Lugemiskogemus.** Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
- **Sõnavara ja suulise kõne arendamine.** Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Õppematerjali viited; õppekeskkonna laiendamise soovitused	Kontroll ja hindamine
1) järgib kirjalikus ja suulises kõnes vene keele tänapäevaseid standardeid; 2) eristab keelevariante ja toob näiteid nende kasutamise kohta;	Keele varieeruvus. Keelekultuur	- Keelenormide ja muutlikkuse mõiste. - Kõnekultuur. - Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Teemad: Ortopeedia. Vene hääldus. Töö vormid: Töötamine erinevat tüüpi, paber- ja elektrooniliste sõnaraamatutega. Keelenormide täitmise oskuse kujunemine. Töö õigekirjasõnastikuga.	Integreerimine: Koolis õpitud võõrkeelte normide järgimine. Keelte võrdlus.	Teatmeteosed Vene keele sõnastikud	Tööde läbiviimine teatud teabe otsimiseks erinevat tüüpi sõnaraamatutest.

		Harjutused, mis tugevdavad rasketel juhtudel stressi õigesti paigutamise oskust. Õigekirjanormide harjutamine. Ettelugemine õigekirjanõuete ja õige intonatsiooni järgi. Vene keele etiketi reeglid (sinu või teie poole pöördumine, ees- ja isanimede kasutamine jne)			
1) esitab oma mõtteid suuliselt vabalt, loogiliselt ja sidusalt, vastavalt suhtlemise teemale ja olukorrale; 2) väljendab vabalt, loogiliselt ja sidusalt oma mõtteid kirjalikult, vastavalt suhtluse teemale ja olukorrale;	Sõnavara. Sõna tähendus. Sünonüüm id. Antonüüm id. Homonüü mid. Mitme tähenduse ga sõnad. Paronüümi d. Laenud. Vananenu d sõnad ja neologism id. Üldine	Töö tekstis kasutatava sõnavaraga: sõna leksikaalse tähenduse, selle otsese ja kujundliku tähenduse määramine. Sõnade sünonüümide, antonüümide, homonüümide valik. Paronüümide kasutamine.	kultuuriteadli kkus, suhtlemispädevused	Kontrolltöö. Fraseoloogia. 6.klass Sõnavara ja fraseoloogia	Kirjaliku töö hindamine teksti põhjal (vastused erinevat tüüpi küsimustele) Kujundav hindamine: tagasiside õpetajalt ja klassikaaslastelt selle kohta, mis õpilasel läks hästi, kus oli raskusi, mille

3) valib õpetaja juhendamisel suhtluse eesmärgile ja -olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;	ja piiratud sõnavara. tähendusi. Fraseolõigismid.	Vene emakeele ja laenatud sõnade, vananenud ja neologismide määratlus. Neutraalse ja stiilivärvilise sõnavara eristamine, piiratud kasutusega sõnavara.			kallal on vaja edasi töötada. Sellise hinnangu saavad klassikaaslased ka ise õpilastele tunni tulemusi arutades anda. Õpilaste refleksioon: mis oli lihtne, mis raske, miks.
1) kirjutab õigesti õpitud kirjapildiga sõnu ja paigutab lausetesse õigesti uuritud punktigramme; 2) kirjeldab vene keele foneetilist struktuuri, eristab kõneosi	Iseseisvad kõneosad. Arv. Määrsõnad	Numbrite õigekiri. b ja selle puudumine numbrites. HE ja HI erinevate kõneosadega. Määrsõnade õigekiri: pidev, eraldiseisev, sidekriipsuga; määrsõnade sufiksid A/O.	Matemaatika, ajalugu, informaatika, kirjandus	Arvsõnade kääned Arvsõnad	Kirjaliku töö hindamine teksti põhjal (vastused erinevat tüüpi küsimustele) Kujundav hindamine: tagasiside õpetajalt ja klassikaaslastelt selle kohta, mis õpilasel läks hästi, kus oli raskusi, mille kallal on vaja edasi töötada. Sellise hinnangu saavad klassikaaslased ka ise õpilastele tunni tulemusi arutades anda.

					Õpilaste refleksioon: mis oli lihtne, mis raske, miks.
1) kirjutab õigesti õpitud kirjapildiga sõnu ja paigutab lausetesse õigesti uuritud punktigramme; 2) kirjeldab vene keele foneetilist struktuuri, eristab kõneosi	Funktsion aalsed kõneosad. Ettekääne. liit. Osake	Tuletiste eessõnade õigekiri. HE ja HИ erinevate kõneosadega.	kirjandus	EISist materjalid	Kirjaliku töö hindamine teksti põhjal (vastused erinevat tüüpi küsimustele) Kujundav hindamine: tagasiside õpetajalt ja klassikaaslastelt selle kohta, mis õpilasel läks hästi, kus oli raskusi, mille kallal on vaja edasi töötada. Sellise hinnangu saavad klassikaaslased ka ise õpilastele tunni tulemusi arutades anda. Õpilaste refleksioon: mis oli lihtne, mis raske, miks.

III KOOLIASTE

Õppeaine kirjeldus

Keeleoskus võimaldab mõista ja väärtustada rahvuskultuuri. Õpilane väärtustab vene keelt kui oma emakeelt ja kogukondliku suhtluse vahendit, mis toetab teda oma identiteedi loomisel ning teadlikuks õppijaks kujunemisel.

Vene keele hea valdamine on vene õppekeele klassis eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt põhikooliõpilaste emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Põhikoolis pannakse alus õpilaste teadmistele ja oskustele, mis hõlmavad keele variante ning lubavad tulevikus toime tulla eriliigiliste tekstide vastuvõtu ja loomisega. Neis õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning saadakse erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi.

III kooliastmes taotletakse, et õpilane väljendub selgelt ja õigesti, keelenormidele vastavalt erinevates suhtlusolukordades. Tõhus ja tulemuslik suhtlemine on keeleteadmisteta võimatu.

Suulise ja kirjaliku suhtluse käigus kujundatakse praktilisi oskusi, mis loovad õpioskuste arenguks olulise põhja. Igapäevaste ja koolikesksete suhtlustoimingute valdamine valmistab õpilast ette iseseisvaks suhtlemiseks keelekeskkonnas. Eneseväljendus, sealhulgas korrektse kirjakeele valdamine laiendab keele individuaalset kasutusvaldkonda. Õpilane peab saama koolist kaasa oskuse arutleda ja selgitada oma seisukohti silmast silma, telefoni, kirja ja e-kirja teel ning internetikeskkonnas.

Teksti vastuvõtt ja mõistmine on aluseks kõikidele õpioskustele, mistõttu III kooliastme lõpuks peab õpilane olema iseseisev ja kriitiline lugeja, et ta saaks edaspidi teha teadlikke ja õigeid valikuid. Tähtis on oskus kasutada teabeallikaid ning leida infot mitmesugustest keskkondadest, kasutades sobivaid digivahendeid ja eri strateegiaid. Seejuures on väga oluline arendada kriitilist mõtlemist, oskust eristada väärinfot ja manipulatsiooni tegelikkusest ning teadlikkust valida teaduspõhiseid infoallikaid.

Tekstiloomes on rõhk kirjutamise protsessil, mitte ainult tulemusel. Tähtis on see, et õpilane järgiks kirjutamise etappe alates ettevalmistamisest kuni lõpptulemuse viimistlemiseni. Õpilane peab kirjutama eesmärgistatult, teadvustades, kellele ja miks ta kirjutab, ning vastavalt sellele järgima tekstiliigile omast keelekasutust. Tekstide vastuvõttu ja kirjalikku loomet lõimitakse õigekeelsusega, see tähendab, et tekstide lugemisel ja kirjutamisel juhitakse pidevalt tähelepanu keelevahenditele, arendamaks õpilase keeleteadlikkust.

Kogu põhikooli vältel kujundatakse õiget ja sidusat kõnet ning rikastatakse õpilase sõnavara. Sammhaaval suureneb iseseisvuse osakaal õppetöös. Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed. Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning tegeldakse

loovkirjutamisega. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata, tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.

Õppesisu valib aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainealased pädevused oleksid saavutatavad.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri allikate toel ning eri keskkondades;
- 5) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
- 6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
- 7) tunneb eri laadis ja žanris tekstide üleshitust ning mõistab nende sisu;
- 8) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi,
- 9) arendab lugedes oma sõnavara.

III kooliastme õpitulemused

Õpilane:

- 1) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
- 2) suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
- 3) arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
- 4) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- 5) järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
- 6) kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
- 7) annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 8) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
- 9) eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
- 10) teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 11) esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- 12) sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;

- 13) loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
- 14) hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- 15) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- 16) koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
- 17) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- 18) kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- 19) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 20) analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
- 21) vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
- 22) iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- 23) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
- 24) leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
- 25) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

III kooliastme õppesisu

- **Vene keel ühiskonnas.** Vene keel maailma teiste keelte seas. Keel kui arenev nähtus: võimalused ja ohud.
- **Ortoeepia.** Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.
- **Morfoloogia.** Tegusõna vormid. Keksõna grammatilised tunnused. Keksõnaga sõnaühendid. Keksõna kõnes kasutamise normid. Gerundiumi grammatilised tunnused. Gerundiumiga sõnaühendid. Gerundiumi kõnes/ tekstis kasutamise normid. Eessõnade iseloomustus. Abisõnade iseloomustus.
- **Süntaks.** Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised). Aluse tekstifunktsioonid. Öeldise tekstifunktsioonid. Täiend, lisand, sihitis, määruse liigid. Lihtlause laiendamine (lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Kiilsõnad ja kiillaused. Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused. Lausete grammatilised seosed. Otsekõne. Dialoog.
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** HE kokku- ja lahkukirjutamine keksõnade ning gerundiumiga. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vahemärgid koondlauses, komplitseeritud lauses. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Vahemärgid otse kõnega lauses. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Eessõnade õigekiri.
- **Suuline ja kirjalik suhtlus.** Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine.

- **Diskussioon.** Kompromissi leidmine ning kaaslaste arvamuse täiendamine. Kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine. Väitlus, väitluse reeglid. Argumenteerimine, veenmine. Esinemine etteantud teemal. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine.
- **Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.** Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, blogid, vlogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
- **Teabeallikad, alustekstid, tekstiloo.** Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Refereerimine ja tsiteerimine. Projekt, teadaanne, avaldus, iseloomustus. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
- **Tekst.** Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tekstid elektroonilises keskkonnas. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

7.klass - vene keel

Õpitulemused

1) Õpilane:

- 1) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
- 2) suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
- 3) arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
- 4) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- 5) järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
- 6) kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
- 7) annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 8) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid;
- 9) eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
- 10) teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 11) esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- 12) sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
- 13) loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
- 14) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- 15) koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
- 16) valdab peamisi tekstisidususvõtteid;

- 17) valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- 18) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 19) vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
- 20) iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- 21) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
- 22) leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
- 23) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.

Õppesisu teemade kaupa

Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.

Morfoloogia. Tegusõna vormid. Sihilised ja sihitud tegusõnad. Keksõna grammatilised tunnused. Keksõnaga sõnaühendid. Gerundiumi grammatilised tunnused. Gerundiumiga sõnaühendid.

Süntaks. Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised). Lihtlause laiendamine.

Ortograafia ja interpunktsioon. HE kokku- ja lahkukirjutamine keksõnade ning gerundiumiga. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Suuline ja kirjalik suhtlus. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Esinimine etteantud teemal. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Keeleviisakus ja -väärikus.

Teabeallikad, alustekstid, tekstiloome. Veebist ja trükistest teabe otsimine. Tekstid elektroonilises keskkonnas. Loov- ja uurimistöö vormistamine: struktuur ja keel.

Tekst. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstidest olulise info leidmine. Teabetekstide (õpikutekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitused, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Õppematerjali viited; õppekeskkonna laiendamise soovitused	Kontroll ja hindamine
--------------	----------------------------	--	--	--	-----------------------

1) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest; 2) austab teiste keelte ja rahvaste erinevusi ja iseärasusi.	Emakeel, maailma keeled, keeleline mitmekesisus	Vene keel ühiskonnas. Vene keel teiste maailma keelte hulgas. Keel kui arenev nähtus.	Seos koolis õpitud võõrkeeltega. Keeltevahelise seose määramine. Sotsiaaluuringul põhinev miniuuring: milliseid emakeeli on klassikaaslastel ja nende vanematel, milliseid võõrkeeli klassikaaslasted räägivad?	Kuidas vene keel arenes ja muutus	Suuliste vastuste hindamine tunnitöö ajal.
kirjalikus kõnes järgib keele õigekirja- ja kirjavahemärginorme	Kesksõna. Gerund.	Teemad “Kesksõna, osalusfraas, definitsioonide eraldamine” on ühendatud. Õpilased peaksid suutma: - eraldage omadus- ja osasõnad, - tuvastada lauses osalused ja määratletud sõnad, - koostada osalauseid määratletud sõnadega, - kirjutage õigesti osalauseid ja	Kirjandus. Meedia	Kesksõnad Kesksõnad -TUD Omadussõnad ja kesksõnad Tegusõnad ja kesksõnad Kesksõnadega laused HE kesksõnadega	Kirjalike vastuste hindamine tunnitöö käigus

		verbaalsete omadussõnade järelliiteid, HE osalauseatega, - teatud tingimustel leida ja esile tuua lauses osalauseid, - teatud tingimustel eraldage omadussõnadega väljendatud määratlused. Ühendatud on teemad “Kaassõna osalused, osalused, asjaolude eraldamine”. Õpilased peaksid suutma: - määrake lause osaline, - kirjutage õigesti gerundide järelliited, HE gerundidega, - leida ja esile tõsta lausest gerunde ja osalauseid; teadma koma puudumise tingimusi. Nendel teemadel töötamise tüübid ja vormid võivad olla erinevad: - Individuaalne ja rühmatöö osalause ja	Kesksõnad . H ja HH Gerund Tegusõnad ² määrsõnad ja gerund Gerundiga laused Gerundi kujundamine R.Sauti	
--	--	---	--	--

		gerundide jaotusest sõltuvates sõnades. - Osalus- ja osalauseste otsimise algoritmi õppimine lauses. Oma edasises töös kasutab õpilane seda algoritmi iseseisvalt, hääldades kindlasti valjusti kõik fraaside elemendid, et kirjavahemärgid õigesti paigutada. - Harjutused täisosalausestest lühikeste osalauseste moodustamiseks, fraaside ümberstruktureerimiseks (Näiteks: töö tehtud - töö tehtud). - "Neljanda ratta" tehnika osaliste ja verbaalsete omadussõnade, tegusõnade ja gerundide eristamisel. - "Grammatilise konstrueerimise" tehnika (Näiteks: korraldame väite ümber nii, et esiletõstetud lausefragmendi asemel kasutatakse osa- või mäarsõna).- Töö R. Southey			
--	--	---	--	--	--

		luuletusega “Lodore Falls”, mis kasutab 52 gerundi.			
1) arvestab suhtlemisel eesmärgi ja olukorraga, valdab kõnekultuuri; 2) nimetab suulise ja kirjaliku kõne tunnuseid ning eristab raamatu- ja kõnekeelt. 3) annab põhjendatud tagasisidet suulisele või kirjalikule tekstile, väljendab loetu põhjal oma seisukohti ja väärtushinnanguid; 4) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keeleprobleeme, osaleb aruteludes; 5) sõnastab probleemi, avaldab oma arvamust, argumenteerib ja toob näiteid;	Teabeallikas, alustekst, teabetekst, meediatekst, tekstiloomed, diagramm, diagramm, sümbolid, kriitiline mõtlemine, loov- ja uurimistöö, tsitaat, projekt.	Teabeallikad. Info otsimine internetist ja trükist, infoallikate kriitiline hindamine. Originaaltekst. Infoallikate analüüs ja kriitiline hindamine. Tarbetekst. Tarbetekstide eesmärk, tunnused ja struktuur. Olulise teabe leidmine tarbetekstidest ja selle põhjal järelduste tegemine. Mittepideva teksti loomine. Teabe säilitamine ja süstematiseerimine. Abstraktne kirjutis, viited ja tsitaadid. Projekt, sõnum, omadused. Loov- ja uurimistöö vormistamine: struktuur ja keel. Töö vormid ja meetodid:	Omandatud oskusi kasutatakse loov- ja uurimistöö kirjutamisel. Teoreetilisi teadmisi rakendatakse praktikas elektroonilisel kujul tööde koostamisel. Kunstitundides valmivad plakadid, mis kasutavad mittepidevaid tekste. Graafikute, diagrammide ja diagrammide lugemise ja analüüsimise oskust harjutatakse reaals- ja loodusainetes. Läbivad teemad:	Tekstidega tööd	Protsessi hindamine - kirjalikud ja suulised vastused probleemsetele küsimustele; - loonud originaalseid tarbetekste/mitte pidevaid tekste.

6) hindab kriitiliselt suhtlusvorme, sealhulgas visuaalset, kuuldavate, žestilist ja tekstilist osa; 7) analüüsib olukorrast lähtuvalt enda ja teiste keeleliste vahendite valiku otstarbekust 8) kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades ning arvestab suhtlemisel etiketireeglitega;		Õpilased uurivad erinevaid internetis saadaolevaid tarbetekste: statistikat, juhiseid, silte, hinnasilte, pileteid, kuulutusi jne. Neid analüüsitakse Bloomi kummeli meetodi küsimustega: - uute asjade õppimine; - võrrelda tuttavat ja saadud uut teavet ja kontrollida selle täpsust; - luua seoseid varem uuritud ja uue teabe vahel; - süstematiseerida kõik selleteemalised teadmised; - rakendada teadmisi praktikas individuaalselt või rühmades. Õpilane/rühm: valib iseseisvalt sama tüüpi tekste, näitab praktikas, kuidas juhiseid rakendada, täidab graafilise joonistamise ülesandeid.	– keskkond ja säästev areng, - infokeskkond, - tehnoloogia ja innovatsioon, - ohutus, - elukestev õpe. Üldpädevuste ja -võimete arendamine - korraldada õpikeskkond individuaalselt ja rühmas ning hankida sellest keskkonnast õppimiseks vajalikku teavet; - siduda omandatud teadmised varasema hariduskogemusega; - analüüsida enda teadmisi ja oskusi; lugeda ja mõista infotekste ja juhiseid;		
--	--	---	--	--	--

		Verbaalsete tekstide visualiseerimine IKT abil: tabelite, diagrammide, diagrammide, sümbolite valik/koostamine. Tabelite, diagrammide, diagrammide, graafikute lugemise oskuse harjutamine: - funktsionaalsed lugemisülesanded; - elektroonilised testid; - töötada õpetaja poolt Google'i jooniste põhjal koostatud interaktiivsete töölehtedega ainekursuse erinevatel teemadel: klassifitseerimisülesanded; ülesannete tellimine; ülesanded kirjavahetuse (ühenduste) loomiseks; ülesanded sõnade ja tekstide taastamiseks; - statistilist/grafilist	- kirjutada erinevat tüüpi tekste, kasutades õigeid linke; - kasutada matemaatilist keelt, sümboleid ja meetodeid erinevate ülesannete lahendamisel kõigis elu- ja tegevusvaldkondades; - osaleda digitaalse sisu loomisel ja kasutamisel; - väärtustab kirjaoskust ja keele väljendusoskust.		
--	--	---	--	--	--

		teavet sisaldava tekstiga töötamine; - grammatiliste ülesannete täitmine: õigekirja esiletõstmine, sõnade parsimine kompositsiooni järgi, lauseskeemide koostamine. Loov- ja uurimistöö ettevalmistamine: Sissejuhatus, töö eesmärgid, hüpoteesi püstitamine. Töö teoreetiline osa (töö varem loodud teemakohaste materjalidega; allikate kriitiline hindamine, referaadi koostamine). Töö praktiline osa: uurimistöö eesmärgid; diagrammide, sümbolite, tabelite ja diagrammide lisamine; diagrammide, tabelite, diagrammide analüüs ja vahejärgelduste sõnastamine.			
--	--	---	--	--	--

		Järeldus (teoreetilise ja praktilise osa järeluste kombinatsioon, üldised järeldused, hüpoteesi kinnitamine või ümberlükkamine).S tabiilse oskuse kujundamine keele põhiosades omaks võetud konventsioonide kasutamisel ja selle oskuse harjutamine graafilise dikteerimise abil. Miniprojekt autoriteetsetele allikatele viitavate abstraktide/sõnumit e/esitluste loomiseks: - jagada klass rühmadesse; - anname rühmadele ülesande (näiteks koostame teate “Sõna pass”);- rühmajuht jaotab ülesanded: Valige ja selgitage töö epigraaf. Avaldada semantika, sõna leksikaalse tähenduse struktuur tänapäeva keeles			
--	--	---	--	--	--

		(ühetähenduslikkus /mitmetähenduslikkus). Sõna kui rahvuskultuuri marker Leidke ja esitage sõna etümoloogia/arengulugu/sõna tähenduse muutused. • Määrake sõna sõnamoodustusseosed: sisenemine sõnamoodustuspessasse. • Valige seotud / samatüvelised sõnad. Looge sugulassõnade puu. • Määrake sõna paradigmaatilised seosed: sünonüümid ja antonüümid. • Leidke fraseoloogilisi üksusi, vanasõnu, ütlusi, aforisme, lööklauseid, kus seda			
--	--	--	--	--	--

		sõna kasutatakse. Uurige, kas see sõna esineb kunstiteoste ja kunstiteoste pealkirjades . • Leidke sõna koht vene keele riiklikus korpuses. • Mittepideva teksti loomine (anagrammid / rebussid / mõistatused): - rühm esitab oma materjali, kommenteerib mittepideva teksti elemente (näiteks mõistatused, skeemid vene keele rahvuskorpusest).			
--	--	--	--	--	--

8.klass - vene keel

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
- 2) suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
- 3) arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
- 4) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- 5) järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
- 6) kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
- 7) annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 8) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
- 9) eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
- 10) teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 11) esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- 12) sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
- 13) loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
- 14) hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- 15) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- 16) koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
- 17) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- 18) kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- 19) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 20) analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
- 21) vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
- 22) iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- 23) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
- 24) leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
- 25) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

Õppesisu teemade kaupa

- **Vene keel ühiskonnas.** Vene keel maailma teiste keelte seas.
- **Morfoloogia.** Isikuta tegusõnad.

- **Süntaks.** Aluse tekstifunktsioonid. Öeldise tekstifunktsioonid. Täiend, lisand, sihtis, määruse liigid. Lihtlause laiendamine (lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Kiilsõnad ja kiillaused.
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vahemärgid koondlauses, komplitseeritud lauses. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.
- **Suuline ja kirjalik suhtlus.** Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslaste arvamuse täiendamine. Kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine. Esinemine etteantud teemal. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, vlogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
- **Teabeallikad, alustekstid, tekstiloomed.** Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Loov- ja uurimistöö vormistamine: struktuur ja keel. Projekt, teadaanne. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
- **Tekst.** Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstide (juhend) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Õppematerjali viited; õppekeskkonna laiendamise soovitusel	Kontroll ja hindamine
1) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest; 2) austab teiste keelte ja rahvaste erinevusi ja iseärasusi	Keel kui arenev nähtus	Teemad: Vene keel ühiskonnas. Vene keel teiste maailma keelte hulgas.	Ajaloo ja ühiskonnaõpetusega seotud videoallikad.	Rahvastiku demograafilised ja etnokultuurilised näitajad Rahvaloendus e statistika	Protsessi hindamine oskusele selgelt sõnastada probleem, väljendada argumenteeritud seisukohta, konstrueerida

		Keel kui arenev nähtus. Töö vormid ja meetodid: Populaarteadus like artiklite lugemine emakeelest ja selle arengust. Mittepidevate tekstide lugemine ja analüüs (skeemid, võrdlevad diagrammid). Taustamärkmete tegemine video vaatamise ajal või pärast seda, töölehtede täitmine. Töö rühmades: klasteri loomine, plakat. Teabe otsimine erinevatest allikatest.			suuline väide vastavalt tekstiehituse reeglitele kõigi õpitud keeleühikute korrektse kasutamise.
kirjalikus kõnes järgib keele õigekirja- ja kirjavahemärginorme	Kirjavahe märgid lihtlauses. Homogeensed liikmed, pöördumine,	Lihtlause keerukus. Lihtlause kirjavahemärgid. Kirjavahemärgid:	Kirjandus	Sissejuhatavad sõnad, fraasid ja laused	Etteütlus, kujundav hindamine

	sissejuhata vad sõnad, konstrukts ioonid sidesõnaga KUIDAS, otsene ja kaudne kõne	- eraldi mõisted, rakendused, asjaolud ja täiendused, - konstruktsiooni d sidesõnaga KUIDAS, - homogeensed terminid, üldistavad sõnad homogeensete terminitega, - sissejuhatavad sõnad, fraasid ja laused, täpsustavad konstruktsiooni d, - apellatsioonid; - otsekõnes, - dialoogis.			
--	---	---	--	--	--

9. klass - vene keel

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
- 2) suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
- 3) arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
- 4) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- 5) järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
- 6) kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;

- 7) annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 8) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
- 9) eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
- 10) teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 11) esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- 12) sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
- 13) loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
- 14) hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- 15) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- 16) koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
- 17) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- 18) kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- 19) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 20) analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
- 21) vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
- 22) iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- 23) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
- 24) leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
- 25) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

Õppesisu teemade kaupa

- **Vene keel ühiskonnas.** Keel kui arenev nähtus.
- **Ortoeepia.** Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.
- **Morfoloogia.** Sidesõnade iseloomustus.
- **Süntaks.** Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused. Lausete grammatilised seosed. Otsekõne. Dialoog.
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** Vahemärgid koondlauses, komplitseeritud lauses. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Vahemärgid otse kõnega lauses. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Eessõnade õigekiri.
- **Suuline ja kirjalik suhtlus.** Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslaste arvamuse täiendamine. Kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine. Väitlus, väitluse reeglid. Argumenteerimine, veenmine. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine.

Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, blogid, vlogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.

- **Teabeallikad, alustekstid, tekstiloomed.** Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Refereerimine ja tsiteerimine. Projekt, teadaanne, iseloomustus.
- **Tekst.** Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

Õpitulemused	Mõisted (praktilised tööd)	Metoodilised soovitusel, sh diferentseerimise võimalused	Lõimingu võimalused: üldpäädevused, läbivad teemad, teised õppeained.	Õppematerjali viited; õppekeskkonnalaaiendamise soovitusel	Kontroll ja hindamine
<i>kirjalikus kõnes järgib keele õigekirja- ja kirjavahemärginorme</i>	Kirjavahemärgid. Keeruline lause. Keeruline lause. Ametiühinguteväline ettepanek.	Kirjavahemärgid keerukas lauses. Kirjavahemärgid - keerulistes lausetes, - keerulistes lausetes, - mitteliituvates keerulistes lausetes, - erinevat tüüpi seostega keerukates lausetes	<i>Kirjandus, meedia</i>		<i>Testiülesanded, protsessi hindamine. Oma kirjaliku teksti loomine. Ülevaate essee.</i>

1) sõnastab probleemi, avaldab oma arvamust, argumenteerib ja toob näiteid; 2) analüüsib olukorrast lähtuvalt enda ja teiste keeleliste vahendite valiku otstarbekust; 3).kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades ning arvestab suhtlemisel etiketireegleid; 4).Suhtlemisel arvestab eesmärgi ja olukorraga, valdab kõnekultuuri; rikastab oma sõnavara läbi lugemise ja kasutab erinevaid grammatilisi struktuure.	Töö tekstiga. Suuline ja kirjalik suhtlus. Keeletööriistad. Argument. Lõputöö. Kriitiline hindamine. Tõlgendamine. Analüüs	Töö tekstiga. Originaaltekst. Infoallikate analüüs ja kriitiline hindamine. Tarbetekst. Tarbetekstide eesmärk, tunnused ja struktuur. Olulise teabe leidmine tarbetekstidest ja selle põhjal järelduste tegemine.Mittepid eva teksti loomine. Teabe säilitamine ja süstematiseerimine . Abstraktne kirjutis, viited ja tsitaadid. Projekt, sõnum, omadused. Loov- ja uurimistöö vormistamine: struktuur ja keel. Töö vormid ja meetodid: Õpilased uurivad erinevaid internetis saadaolevaid tarbetekste: statistikat, juhiseid, silte, hinnasilte, pileteid, kuulutusi jne. Neid	Meedia	Kõnesuhtlus	Oma teksti loomine
--	---	---	--------	-----------------------------	--------------------

		analüüsitakse Bloomi kummeli meetodi küsimustega: - uute asjade õppimine; - võrrelda tuttavat ja saadud uut teavet ja kontrollida selle täpsust; - luua seoseid varem uuritud ja uue teabe vahel; - süstematiseerida kõik selleteemalised teadmised; - rakendada teadmisi praktikas individuaalselt või rühmades. Õpilane/rühm: valib iseseisvalt sama tüüpi tekste, näitab praktikas, kuidas juhiseid rakendada, täidab graafilise joonistamise ülesandeid. Verbaalsete tekstide visualiseerimine IKT abil: tabelite, diagrammide, diagrammide, sümbolite valik/koostamine.			
--	--	---	--	--	--

		Tabelite, diagrammide, diagrammide, graafikute lugemise oskuse harjutamine: - funktsionaalsed lugemisülesanded; - elektroonilised testid; - töötada õpetaja poolt Google'i jooniste põhjal koostatud interaktiivsete töölehtedega ainekursuse erinevatel teemadel: klassifits eerimisülesanded; ülesannete tellimine; ülesanded kirjavahetuse (ühenduste) loomiseks; ülesanded sõnade ja tekstide taastamiseks; - statistilist/graafilist teavet sisaldava tekstiga töötamine; - grammatiliste ülesannete täitmine: õigekirja esiletõstmine, sõnade parsimine			
--	--	--	--	--	--

		kompositsiooni järgi, lauseskeemide koostamine. Loov- ja uurimistöö ettevalmistamine: Sissejuhatus, töö eesmärgid, hüpoteesi püstitamine. Töö teoreetiline osa (töö varem loodud teemakohaste materjalidega; allikate kriitiline hindamine, referaadi koostamine). Töö praktiline osa: uurimistöö eesmärgid; diagrammide, sümbolite, tabelite ja diagrammide lisamine; diagrammide, tabelite, diagrammide analüüs ja vahejäreldeste sõnastamine. Järeldus (teoreetilise ja praktilise osa järeldeste kombinatsioon, üldised järeldused, hüpoteesi			
--	--	--	--	--	--

		kinnitamine või ümberlükkamine). Stabiilse oskuse kujundamine keele põhiosades omaks võetud konventsioonide kasutamisel ja selle oskuse harjutamine graafilise dikteerimise abil. • Miniprojekt autoriteetsetele allikatele viitavate abstraktide/sõnumite/esitluste loomiseks: • - jagada klass rühmadesse ; • - anname rühmadele ülesande (näiteks koostame teate “Sõna pass”); • - rühmajuht jaotab ülesanded: • Valige ja selgitage töö epigraaf. • Avaldada semantika, sõna			
--	--	---	--	--	--

		leksikaalse tähenduse struktuur tänapäeva keeles (ühetähend uslikkus/mitmetähenduslikkus). Sõna kui rahvuskultuuri marker • Leidke ja esitage sõna etümoloogia/arengulugu/sõna tähenduse muutused. • Määrake sõna sõnamoodustusest: sisenemine sõnamoodustusesse. • Valige seotud/sama juurega sõnad. Looge sugulassõnade puu. • Määrake sõna paradigmaatilised seosed: sünonüümid ja			
--	--	--	--	--	--

		antonüümi d. Leidke fraseoloogi lisi üksusi, vanasõnu, ütlosti, aforisme, lööklauseid , kus seda sõna kasutatakse . • Uurige, kas see sõna esineb kunstiteost e ja kunstiteost e pealkirjade s. • Leidke sõna koht vene keele riiklikus korpuses. Mittepeidev a teksti loomine (anagramm id / rebussid / mõistatuse d): • - rühm esitab oma materjali, kommentee rib mittepeideva teksti elemente			
--	--	--	--	--	--

		(näiteks mõistatused, skeemid vene keele rahvuskorpusest). • Looge oma tekst			
--	--	---	--	--	--

Tallinna Juudi Kool

Valikainekava „Oma emakeele ja kultuuri õpe“

1. Õppeaine kirjeldus

Õpilase emakeeleõpetuse eesmärk on õpilase tekitada huvi esimese keele arendamise vastu, toetada mitmekeelsuse arengut ja hoida sidet oma emakeelse kultuuripärandiga. Oma emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel luua seosed eesti keele kui teise keele ja kirjanduse õppimisega ning mõista keele ja kultuurilise tausta tähtsust üksikisikule, kogukonnale ja ühiskonnale. Emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel tähtsustada nii oma emakeelt kui ka väärtustada teisi keeli ja kultuure. On oluline, et võõrsil või kodukeelest erinevas keelekeskkonnas elav laps ei unustaks oma emakeelt ja et see areneks eakohaselt. Emakeel aitab arendada lapse mõtlemist, eneseväljenduse oskust ning mõjutab lapse kui isiksuse kujunemist. Emakeelt hästi valdav laps saab koolis paremini hakkama ka siis, kui kooli õppekeel ei ole tema emakeel. Keelt on võimalik õppida igas eluetapis, kuid ainult lapseas on seda võimalik omandada emakeelena.

Eri kultuure vaadeldes tuleb lisaks traditsioonidele käsitleda valikaines ka kaasaegset kultuurimaastikku, kaaskultuure, kultuurimaastiku muutumise põhjuseid, siduda ühiskondlike protsessidega, analüüsida erinevate kultuuride üksteise mõjutamist, suhestada omavahel erinevaid kultuurielemente ning mh suhestada neid ka tänapäeva Eesti ühiskonnaga.

Ainekava on koostatud üldistest põhimõtetest lähtudes ja on kohandatav mis tahes keelele, mida õpilane õpib emakeelena. Õpe on suunatud teadmiste omandamisele rahvuskultuurist ning emakeeles peamiselt suulise, kuid võimaluse korral ka kirjaliku suhtlemisoskuse arendamisele. Kool / keeleõppe läbiviija koostab keelespetsiifilise ainekava, milles määratletakse konkreetsed õppe-eesmärgid, sõnastatakse oodatavad õpitulemused, mis lähtuvad konkreetse keele eripärast, arvestades võimaluse korral allpool esitatud üldiseid põhimõtteid. Võimaluse korral kirjeldatakse õpitulemuste saavutamist toetav õppesisu või õppetegevused. Olulist rolli mängivad õpilase enda kaasatus, võimalikult lai autentsete tekstide kasutamine, näiteks multimeedia, erinevad mängud jmt. Olenevalt keele eripärast võib kasutusel olla ainult suuline keel, ka sel juhul on oluline võimalikult autentne keelekasutus. Kogu õppes on väga olulisel kohal õpilase võimalused õpitava keele keskkonnas viibimiseks väljaspool kooli.

Esimeses kooliastmes keskendutakse emakeeleõpetuses peamiselt suulisele keelekasutusele, õpilane õpib kuulama, küsima, vastama, jutustama. Arendatakse sõnavara, õpilane omandab peamised lugemis- ja kirjutamisoskused, tutvub lastekirjanduse ning eakohaste kultuuritraditsioonidega. Esimesel etapil tutvustatakse õpilasi suulise rahvaloominguteostega, rahvapärimestega. Õppimise ülesandeks pole mitte ainult parimate rahvakunstiteostega tutvumine, vaid ka verbaalse loovuse, laste kujutlusvõime, kõne, mõtlemise arendamine, sõnavara suurendamine, ideede laiendamine meid ümbritseva maailma, inimeste, loomade, taimede kohta. Eesmärk on õppida kasutama keelt erinevates suhtlusolukordades, olla teadlik emakeele tähtsusest ja luua side oma emakeelega. Lisaks alustatakse esimeses kooliastmes emakeeles kirjutamise õppimist.

Esimeses kooliastmes toimub emakeeleõpe pigem mänguliselt, erinevates suhtlussituatsioonides, eakohaste tekstide, sh multimeedia, mängud, ja sisuvaldkondade abil. Oluline on kujundada õpilases julgus oma emakeeles suhelda. Oluliseks toetuseks emakeele omandamisel on kooliväline keskkond, eelkõige kodu, osalemine kogukondlikel üritustel, võimalus viibida oma keele keskkonnas. Sellel etapil on oluline lapse oskus teatud olukorda sukelduda ja (nuku)teater aitab sellele kaasa. Lavastustes osalemine võimaldab lastel parandada oma emakeelt, mõista oma emakeele iseärasusi. Õppesisu valitakse selliselt, et õpilane saab laiendada oma teadmisi emakeelest, kultuurist, kirjandusest. Õppesisu toetab õpetamise eesmärki, on eakohane ning tugineb nii õpilase kogemusele kui ka kohalikule eripärale.

Suulise suhtlemisoskuse kujunemiseks harjutatakse rühmas nii teiste kuulamist kui ka ise kõnelemist. Kuulamine, küsimine, vastamine, lugude jutustamine jne annab õpilasele võimaluse tutvuda erinevate suhtlusolukordadega.

Tekstide mõistmise arendamiseks vaadeldakse erinevaid eakohaseid tekste, nagu muinasjutud, lühilood, lihtsad info- ja meediatekstdid, luuletused ning pildid. Harjutatakse küsimuste lugemist, koostamist, neile vastamist, eriti jutustavate ja kirjeldavate tekstide põhjal.

Tekstiloomes õpitakse tundma kirjutamiseks vajalikke algtõdesid ja kirjakeele olemust, sh kirjasüsteemi. Kirjutamist harjutatakse nii klassis rühmaga kui ka individuaalselt. Olulisel kohal on eakohased keelemängud. Erilist tähelepanu pööratakse õpitava keele eripäradele.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmisel on oluline, et keelekasutust vaadeldakse eelkõige aktiivses keelekeskkonnas, st kodus, kogukonnas, koostöös õpilast igapäevaselt ümbritsevate inimestega.

Esimeses kooliastmes lähtutakse tagasiside andmisel järgmisest:

- eneseväljenduse ja suhtlemisoskuse areng
- sõnavara eakohane teadlik kasutamine
- eri liiki tekstidest aru saamine
- lugemisharjumuse kujunemine
- eakohane tekstiloomine
- kultuurieripärade tundmine

Oluline on saada tervikpilt iga õpilase keeleoskuse edenemisest, et õpilane saaks tagasisidet oma keele mõistmise, kasutamise, eneseväljenduse, arutluse, tekstiloomise- ja tõlgenduskuse kohta.

Teises kooliastmes on oluline, et õpilasel tekiks oskus ja harjumus oma emakeele kasutamiseks erinevates suhtlusolukordades. Õpilane õpib lugema erinevaid tekste, analüüsima saadud teavet, seda struktureerima ja edastama nii suuliselt kui ka kirjalikult. Õpilane arendab oma keeleoskust keelekeskkonnas suheldes. Õpilane õpib keeli võrdlema ja kasutama keeleoskust teadlikult erinevates õpikeskkondades. Eesmärk on süvendada sidet oma emakeele ja päritolukultuuriga.

Õppesisu valitakse selliselt, et õpilased saaksid oma emakeele, kirjanduse ja muu kultuuriga seotud teadmisi mitmekülgselt avardada. Sisu toetab õpieesmärkide saavutamist, õppes kasutatakse nii õpilase enda kogemusi kui ka kohalikke võimalusi.

Suulise ja kirjaliku suhtlus suhtlemisoscuse arendamiseks on oluline osalemine rühma tegevustes. Üksteist kuulates, omavahel dialoogis olles ning koostöiselt tegutsedes on hinnata enda ja teiste tegutsemist ning saada ise tagasisidet. Üha rohkem kasutatakse keele harjutamiseks ja keelekeskkonna imiteerimiseks emakeelse meedia võimalusi.

Teksti vastuvõtmisel suunatakse õppijat üha enam erilaadsete tekstide juurde, süvendatakse tekstide lugemise ja tõlgendamise oskust. Harjutatakse küsimuste esitamist teksti kohta ning kokkuvõtete tegemist. Tekstidest lähtuv arutelu, lugemiskogemuse jagamine, tekstide analüüsimine loob õpilasele aluse oma sõnavara ja väljendusoscuse laiendamiseks emakeeles.

Tekstiloomes harjutatakse kirjutamisprotsessi etappe, eriliigiliste tekstide ülesehitust, õigekirja eripärasid oma keeles ning nende kasutamist oma tekstides.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmiseks suunatakse õpilaste mõtlema kultuurilise identiteedi kujunemisele, emakeele kasutamise võimalusele kodus ja kogukonnas.

Teises kooliastmes keskendutakse hindamisel õpilase edenemisele, antakse õpilasele tagasisidet tema suulise ja kirjaliku väljendusoscuse, keele mõistmise ja kasutamise kohta. Õpilane saab teavet nii oma keeleoscusest kui ka üldkultuurilise tausta mõistmisest. Tagasiside on oluline edasise keeleõppe toetamiseks. Lisaks õpetaja tagasisidele annab õpilane ka ise tagasisidet oma keeleoscuse arengule.

Teises kooliastmes lähtutakse tagasiside andmisel järgmisest:

- eneseväljenduse ja suhtlemisoscuse areng erinevates suhtlusolukordades
- sõnavara eakohane teadlik kasutamine nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes
- eri liiki tekstidest aru saamine, teabe hankimine ja hindamine
- õpioskuste areng, sealhulgas iseseisev keeleoscuse arendamine
- keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähenduse mõistmine

Kolmandas kooliastmes on emakeeleõppe peamiseks ülesandeks teadmiste süvendamine õpilase keeleoscusest lähtudes. Õpitakse tõlgendama, analüüsima ning looma erinevaid suulisi ja kirjalikke tekste. Õpilase suhe oma keele eripära, kultuuritraditsioonide ning keelekogukonnaga muutub mitmekülgsemaks. Õpilane kasutab oma süvenenud keeleoscust erinevates õpikeskkondades, toetades emakeeles õppides õppeainete kooli õppekeeles omandamist. Õpilane väärtustab oma emakeelt ja kasutab seda teadlikult ja loovalt erinevates suhtlusolukordades. Õpilane süvendab oma õpimotivatsiooni koostöös kooli ja kogukonnaga ning leiab võimalusi oma keeleoscuse arendamiseks ka väljaspool kooli.

Õpilase oma emakeele suhtlemis- ja tekstioscuse õppimine toimub aktiivses keelekasutuse olukorras ja mitmekülgsetes keeletegevustes. Õpilases kujundatakse teadlikkust keele muutumisest, erikujudest,

murretest (kuna kõnelejad võivad tulla eri piirkondadest, kogukondadest jne), teiste domineerivate keelte mõjust Eestis kõneldavale emakeelele/kodukeelele, samuti mitmekeelse kõneleja keelekasutus eripära (mitme keele kasutamine korraga nagu koodivahetus, põimkeelsus) jne. Õppesisu on valitud selliselt, et õpilased saaksid oma emakeele, kirjanduse ja kultuuriga seotud teadmisi mitmekülgselt avardada. Sisu toetab õpiesmärkide saavutamist ning tugineb nii õpilase kogemusele kui ka kohalikule kultuurikeskkonnale.

Suulise ja kirjaliku suhtlemisoskuse arendamiseks arutletakse sündmuste üle, mis on lähedased noortele, toimuvad õpilase lähikonnas ja keelekogukonnas. Harjutatakse arutelu, vaidlemist, arvamuste avaldamist, seisukohtade esitamist ja aktsepteerimist või ümber lükkamist. Emakeelse keskkonna ja meedia võimalusi kasutatakse erinevate suhtlusolukordade loomiseks. Hinnatakse iseenda tegevust, harjutatakse tagasiside andmist ja saamist.

Teksti vastuvõtt on oluline, et õpilasel säiliks ja areneks huvi just omakeelsete tekstide vastu. Õpitakse hindama info usaldusväärsust. Lugemiseks ja kuulamiseks valitakse eriteemalisi eakohaseid tekste, et õpilane õpiks tajuma erinevate tekstide eesmärki. Jagatakse lugemiskogemusi erinevates suhtlussituatsioonides nii suuliselt kui ka kirjalikult.

Tekstiloomes harjutatakse eriliigiliste ja erineva eesmärgiga tekstide koostamist, analüüsitakse kirjutamise protsessi. Harjutatakse nii klaviatuuril kui ka käsikirjalise teksti kirjutamise vilumust. Pööratakse tähelepanu emakeelse teksti stiilikasutusele, sh erinevatele väljendite tähendusele suhtlusolukorrast lähtudes.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmiseks tutvutakse emakeelse meedia ja erinevate kultuurisündmustega, samuti loetakse rahvuskirjanike teoseid. Samuti võrreldakse põhjalikumalt oma ja Eesti erinevate piirkondade kultuuritavasid ja traditsioone.

Kolmandas kooliastmes suureneb hindamisel õpilase enda roll oma teadmiste ja oskuste analüüsimisel. Hindamise ülesanne on anda teavet õpilase edinemise kohta, kuidas on arenenud tema suuline ja kirjalik emakeele kasutamise oskus. Õpilane saab ise planeerida edasised tegevused oma õppeprotsessis nii kolmanda kooliastme lõpus kui ka järgmisel haridustasemel.

Põhikooli lõpus tehakse kindlaks, kuidas õpilane on saavutanud põhiharidust täiendava oma emakeele õppimise eesmärgid. Kokkuvõtva hindamise meetodi valib iga konkreetne õppe läbiviija ise ja kirjeldab selle oma ainekavas.

Kolmandas kooliastmes lähtutakse tagasiside andmisel järgmisest:

- teadlik eneseväljendus ja suhtlemisoskus erinevates suhtlusolukordades, oskus analüüsida oma valikuid
- sõnavara teadlik valik ja kasutamine nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes
- ilukirjandustekstide lugemine ja tõlgendamine, emakeelse lugemisvara valimine
- eri liiki tekstide mõistmine, tõlgendamine, teabe hankimine ja kriitiline hindamine

- iseseisev keeleoskuse arendamine, aktiivne emakeele ja muude õpitud keelte kasutamine teabe hankimiseks
- keelelise ja kultuurilise identiteedi, emakeele ning mitmekeelsuse tähenduse mõistmine

2. Õpitulemused

Õpitulemused on kirjeldatud üldiste õpieesmärkidena. Iga keeleõppe läbiviija kirjeldab õpitulemused, lähtudes konkreetset õpitavast keelest, õpilase keeletasemest ja üldistest õpieesmärkidest.

Esimene kooliaste

Suuline ja kirjalik suhtlus, õpilane

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- osaleb vestluses, moodustab küsimusi ja vastab ise talle esitatud küsimustele
- kirjutab lihtsamaid teateid.

Teksti vastuvõtt, õpilane

- omandab teadliku lugemisoskuse;
- loeb eri liiki eakohaseid tekste, mõistab nende sisu;
- analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste.

Tekstiloomine, õpilane

- sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
- tunneb joonis- ja kirjatahti, kirjutab loetava käekirjaga;
- kirjutab mõtestatud lauseid.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine, õpilane

- kujundab eakohase lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, rikastab sõnavara;
- mõistab oma rahvapärimust ja kultuurilist mitmekesisust.

Keelehoole, õpilane

- kirjutab õigesti õpitud keelendeid;
- järgib lihtsamaid õpitud keelereegleid.

Teine kooliaste

Suuline ja kirjalik suhtlus, õpilane

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;

- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid erinevates suhtlusolukordades;
- kuulab kaaslaste seisukohti, arvestab nendega, avaldab ise arvamust;
- annab tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet.

Teksti vastuvõtt, õpilane

- loeb kokkulepitud tekste ning leiab ise teemakohaseid teoseid ja tekstikatkeid;
- kasutab lugemiskogemust teabe hankimiseks;
- analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi ja teeb järeldusi.

Tekstiloom, õpilane

- kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja väljendeid;
- loob juhendamisel eri liiki tekste.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine, õpilane

- õpilane oskab kirjeldada keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähendust;
- kasutab emakeele õppimiseks teadlikult koolivälise emakeelse keskkonna võimalusi
- loeb eakohast kirjandust emakeeles.

Keelehoole, õpilane

- mõistab emakeele struktuuri;
- järgib õpitud keelereegleid;
- kasutab keeleinfo leidmiseks erinevaid keskkondi.

Kolmas kooliaste

Suuline ja kirjalik suhtlus, õpilane

- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- tegutseb eesmärgipäraselt erinevates suhtlusolukordades, analüüsib oma käitumist ja tegutseb vastavalt olukorrale;
- arutleb eakohastel teemadel, avaldab viisakalt ja põhjendatult arvamust, teeb järeldusi ja annab hinnanguid;
- annab mõtestatud tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet ja vajadusel korrigeerib enda seisukohti.

Teksti vastuvõtt, õpilane

- loeb ja kuulab sihipäraselt emakeeles nii oma huvivaldkondade kui ka õppimist toetavaid tekste;
- kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid oma emakeeles ning teistes keeltes tekstide mõistmiseks, võrdlemiseks ja analüüsiks;

- analüüsib eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi, analüüsib seoseid ja teeb järeldusi.

Tekstiloomes, õpilane

- kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja loomingulisi väljendeid;
- loob arusaadava ja ladusa väljendusega eri liiki tekste.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmine, õpilane

- kirjeldab keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähtsust ja positsiooni teiste teda ümbritsevate keelte hulgas;
- kasutab emakeelt teadlikult koolivälises emakeelses keskkonnas, sh emakeelset meediat;
- valib ja loeb eakohast ilu- ja tarbekirjandust emakeeles.

Keelehoole, õpilane

- järgib emakeele õigekirja aluseid, tajub kõne- ja kirjakeele erisusi;
- rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid.

I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) väärtustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) omandab vene keele lugemistehnika;
- 4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;
- 5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades;
- 6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 7) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist

Õpitulemused 1 kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õpitulemuste saavutamisel 1. klass
Õpilane osaleb aktiivselt ja	Õpilane

mõtestatult õppeprotsessis.	toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi.
Õpilane kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid.	Õpilane kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulatud lause, jutu sisu.
Õpilane kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestades suhtlemisel partneriga.	Õpilane • kasutab kõnes lihtlauseid; • teab, et sõnal võib olla lähedase või astandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalalub, küsib, tänab, vabandab.
Õpilane eristab helisid, hääli ja häälikuid.	Õpilane • eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset; • määrab suuliselt (vajadusel õpetaja abiga) häälikute olemasolu, kohta ja järjekorda sõnas, • eristab täishäälikute pikkusi.
Õpilane omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse.	Õpilane • loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt ja sobiva intonatsiooniga lausehaaval oma kõnetempos või sellest aeglasemalt, üksiku peatusega raskema sõna ees;
Õpilane tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga.	Õpilane • hoiab õigesti kirjutusvahendit ja istub õige kehahoiakuga kirjutamisel ja joonistamisel; • kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse; • kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid.

Õpilane sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamise.	Õpilane • sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamise.
Õpilane kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste.	Õpilane • kirjutab õigesti lühemaid (kuni 3-silbilisi) sõnu ja lauseid.
Õpilane kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt.	Õpilane • kirjutab tahvlilt õigesti maha (vältides ühe tähe kaupa kirjutamist); • tahvli näidise järgi täidab õpilaspäevikut; • kasutab täishäälikuid susisevate järel: жи-ши ча-ща чу-щу • lõpetab lause punktiga; • kirjutab õigesti tegusõna lõppu; • kirjutab õigesti mitmuse tunnust ; • kirjutab õigesti ЧК ЧН; • kasutab tähte; • teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; • eristab ja märgib kirjas lühikest ja pikka täishäälikut; • kirjutab õigesti oma nime.
Õpilane vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid.	Õpilane • kirjutab ja kujundab tarbeteksti õpetaja abiga arvutis: kutse, õnnitlus.
Õpilane jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi.	Õpilane • jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust.
Õpilane loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust.	Õpilane • loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest veidi aeglasemalt; •

	mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; • vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud; • leiab õpetaja abiga tekstist vastused lühikestele konkreetsetele küsimustele; • teeb vahet jutustusel, muinasjutul, luuletusel, näidendil, mõistatusel ja vanasõnal.
Õpilane sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel.	Õpilane • arutleb loetu üle ja esitab selle kohta küsimusi.
Õpilane valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi.	Õpilane • on lugenud vähemalt kahte lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid • leiab huvipakkuva raamatu kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.
Õpilane kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.	Õpilane • annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav jms).
Õpilane rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.	Õpilane • kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi; • rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.

Õppesisu 1. klassis

Suuline keelekasutus (kõnelemine ja kuulamine)

Kõnelemine

Hääl- ja intonatsiooniharjutused. Hääle tugevuse kohandamine vastavalt olukorrale. Sobivad kõnetusviisid palumisel, küsimisel, keeldumisel, vabandamisel, tänamisel. Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Sõnavara rikastamine: Töö lähedase tähendusega sõnadega, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Jutustamine etteantud teema põhjal (küsimuste ja kava järgi). Jutustuse peamise sõnumi leidmine ja väljatoomine. Luuletuse sisu selgitamine. Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine ja rühmitamine. Loetu või kuuldu väljendamine dramatiseeringus. Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine loomuliku tooniga.

Kuulamine

Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas). Hääliku pikkuse eristamine, rõhuasetusega täishääliku pikkusel. Suuliste tööjuhendite järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine, kuuldu kirjeldamine (tegelaste leidmine ja iseloomustamine, tegevused loos, keskkonna kirjeldus jms).

Praktilised tööd:

- õpetaja ja kaasõpilase jutustuse kuulamine, jälgimine;
- jutustuse lõpu ennustamine;
- loetu dramatiseerimine;
- jutustusel põhineval lihtsamates rollimängudes osalemine;
- jutustamine kuuldu, nähtu (sh õpiku illustratsiooni, pildi, pildiseeria), läbielatu, loetu põhjal;
- aheljutustamine;
- kuuldu jutustuse laiendamine ja täiendamine;
- luuletuse või dialoogi peast esitamine;
- laste laulumängud (poteška, zaklitska) kui rahvaluule žanrid.

Kirjutamine (kirjatehnika, õigekiri ja tekstiloome)

Kirjutamise eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga. Joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja

kirjutamisasend. Keeleõpetus ja õigekiri. Häälik ja täht. Täis- ja kaashäälikud. Tähestik. Täishäälikute kolme pikkuse eristamine ja õigekiri. Täishäälikuühend. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri,

kaashääliku pikkusega tutvumine. Kaashäälikuühend. Sõna ja lause. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus). Väikeste ja suurte kirjatähtede tundmaõppimine ning kirjutamine. Tähtede seostamine. Suur algustäht lause algul ja nimes. Täishäälikute kasutamine sisesevate järel: ЖИ-ШИ ЧА-ЩА ЧУ-ЩУ ЧК ЧН НК НЧ НЩ НН õigekirjutamine. b kasutamine sõna lõpus ja keskel. Eessõnade õigekiri.

Liitsõnade vaatlus (moodustamine). Teksti paigutusega tutvumine. Teksti ära kiri tahvlilt, õpikust.

Praktilised tööd:

- etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15 - 20 sõna lihtlausetena);
- lünkümberjutustuse kirjutamine;
- jutule alguse või lõpu kirjutamine;
- loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi);
- tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine;
- teksti ära kiri tahvlilt, õpikust;
- töö vormistamine näidise järgi (töö puhtus, käekirja loetavus);
- tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).

Lugemine (lugemistehnika, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamine, analüüsimine ja mõistmine)

Raamatu (sh õpiku) üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, illustratsioon, õppeülesannete esitus (õpikus). Trükitähtede tundmaõppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnademoodustamine. Lugemistehnika arendamine: õige hääldus, lugemise ladusus, pausid lugemisel, intonatsioon, lugemise tempo. Käekirjalise teksti lugemine klassitahvlil ja vihikust. Teabeteksti lugemine: tööjuhend, kutse, õnnitlus, saatekava, raamatu sisukord. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine ja selle väljendamine. Luuletuste ülesehitus (riimid). Tekstiliikide eritamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus. Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend. Lastekirjandusega tutvumine. Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatorid tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).

Praktilised tööd:

- loo sisu ennustamine pealkirja, piltide jms alusel;
- loole alguse või lõpu mõtlemine;

- piltjuttude tegemine;
- loetud jutustuses olevate tegelaste iseloomustamine;
- küsimustele vastamine loetu põhjal (vastus on tekstis otsesõnu kirjas);
- riimuvate sõnade leidmine luuletustes (õpetaja abiga);
- huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga;
- loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatorid tegelaste nimetamine, loetust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).

Õpitulemused 1. kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õpitulemuste saavutamisel 2. klass
Õpilane osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis.	Õpilane • kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;
Õpilane kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid.	Õpilane vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; • kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid.
Õpilane kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga.	Õpilane vastab küsimustele, kasutades sobivalt

	täislauseid ning lühivastuseid; leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu; kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga.
Õpilane eristab helisid, hääli ja häälikuid.	Õpilane • eristab helisid, hääli ja häälikuid.
Õpilane omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse.	Õpilane loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; • loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; • on omandanud lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse.
Õpilane tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga.	Õpilane • tunneb joonis-ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga.
Õpilane sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega.	Õpilane Õpilane sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega.
Õpilane kirjutab mõtestatud	Õpilane

lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste.	kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a. ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; • kasutab kirjas terviklauseid.
Õpilane kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt.	Õpilane • täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga; • kirjutab tahvlilt või õpikust õigesti maha; • alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga; • kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes; • kasutab õigesti sõnu sufiksiga ик, ек, н • kasutab täis- ja kaashäälikuid eesliidetes: до-, по-, под-, про-, от-, о-; за-, на-, над, с-, в-; об-, от-, над-, под-; • eristab sessõnau ja eesliiteid.
Õpilane vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid.	Õpilane • koostab tarbeteksti näidise abil arvutis: kutse, õnnitlus ja teade.
Õpilane jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi.	Õpilane • vestleb oma kogemustest ja loetust; • annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu; • vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja

	sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel.
Õpilane loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust.	Õpilane mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu; - vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele; - leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel; - tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna; - saab aru eakohasest tundmatust tekstist; - loeb luuletust ja õpetaja abiga avab selle sisu; - loeb tööjuhendit ja täidab seal sisalduvaid juhiseid.
Õpilane sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel.	Õpilane arutleb loetu üle ja esitab selle kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid.
Õpilane valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi.	Õpilane - on lugenud vähemalt nelja lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi; - teab nimetada eesti lastekirjanikke; - leiab huvipakkuva raamatu kooli või kodukoha raamatukogust.
Õpilane kujundab lugemise kaudu oma mõtte-ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.	Õpilane annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav jms) koos põhjenduste ja näidetega.
Õpilane rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab	Õpilane kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid

sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.	loendeid tähestikjärjestuses; •rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.
--	---

Õppesisu 2. klassis

Suuline keelekasutus (kõnelemine ja kuulamine)

Kõnelemine

Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks. Suuline keelekasutus, viisakusväljendid. Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule. Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus. Kõnelemine eri olukordades, nt telefonitsi, klassi esindajana jms. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine. Oma arvamuse avaldamine nähtud või kuuldud kogemusest lähtuvalt ja arvamuse põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatult peast esitamine.

Kuulamine

Hääliku pikkuste eristamine. Õpetaja ja kaaslase suuliste mitmeastmeliste juhendite meeldejätmine ja nende

järgi toimimine. Kaaslase ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja

intonatsioon mõtte toetajana). Kuulatud tekstist oluliste mõistete leidmine.

Praktilised tööd:

- loetud teksti jutustamine, küsimuste, etteantud kava, piltide või pildiseeria põhjal;
- jutule alguse või lõpu väljamõtlemine;
- jutukeste koostamine ja rääkimine oma kogemuste põhjal;

- jutukeste koostamine ja rääkimine etteantud kava järgi;
- luuletuse peast esitamine;
- erinevates olukordades eneseväljendamist võimaldavad rollimängud;
- pala dramatiseerimine;
- arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine;
- sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil;
- õpetaja ja kaaslase suulise mitmeastmelise juhendi järgi toimimine;
- õpetaja etteloetud tekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.

Kirjutamine (kirjatehnika, õigekiri ja tekstiloome)

Kiriatehnika

Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel. Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.

Õigekiri

Sõnade sufiksiga -ик , -ек õigekiri. Sõnade sufiksiga -Н- õigekiri, НН sõnades sufiksiga -Н-.

Sõnamoodustusmorfeemid. Morfeemide liigid: eesliide. Täis- ja kaashäälikud eesliidetes: до-, по-, под-, про-, ом-, о-; за-, на-, над-; с-, в-; об-, от-, над-, под-. Eessõnade ja eesliidete eristamine. Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted. Lauseliik ja lõpumärk (jutustav, väit- ja küsilause). Koma kasutamine liitlauses kirjutamisel. Suur algustäht oma kooli ja tuttavates kohanimes, b kasutamine sõna lõpus ja keskel. Täishäälikute kasutamine susisevate järel: жи-ши, ча-ща, чу-щу чк, чн, нч, нщ,, щн õigekiri. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20-25 sõna lihtlausetena). Kirjavea parandamine, kui veale tähelepanu juhatakse.

Kirjalik tekstiloome

Teabetekst: tööjuhend, sõnastik, raamatu sisukord, õpikutekst, teatmeteose tekst. Meediatekst: ajalehe, ajakirja tekst. Teksti kompositsioon: pealkiri, loo alustus, sisu, lõpetus. Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga. Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.

Praktilised tööd:

- õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate koostamine (nii arvutis kui paberile kirjutades);
- loovtöö ning ümberjutustuse kirjutamine pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttava teksti kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (20-25 sõna lihtlausetena).

Lugemine (lugemistehnika, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamine, analüüsimine ja mõistmine)

Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades. Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlil ja vihikust. Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes. Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstiliiikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna. Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend. Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.

Praktilised tööd:

- dialoogide lugemine;
- lugemispäeviku täitmine;
- loetu üle arutlemine (tegelaste ja koha määratlemine, olulise sõnumi leidmine ja väljatoomine) ja selle kohta küsimuste esitamine;
- küsimustele sobiva vastuslause leidmine tekstist;
- tööjuhendi lugemine ja seal sisalduvate juhiste täitmine;

- kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi koostamine.

Õpitulemused 1 kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õpitulemuste saavutamisel 3. klass
Õpilane osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis.	Õpilane • kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; • väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas.
Õpilane kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid.	Õpilane kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil; • koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil.
Õpilane kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne-ja kirjakeelt, arvestades suhtlemisel partneriga.	Õpilane kasutab kõnes terviklauseid; teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu.

Õpilane eristab helisid, hääli ja häälikuid.	Õpilane eristab hääliku pikkusi; • eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit; • märgib kirjas õigesti täishäälikuid.
Õpilane omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse.	Õpilane • loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu.
Õpilane tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga.	Õpilane • kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid.
Õpilane sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamise.	Õpilane • sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamise.
Õpilane kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste.	Õpilane • kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil.
Õpilane kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt.	Õpilane • kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt; • märgib kirjas häälikuid ja kaashäälikuühendeid õigesti; • tunneb vene keele täishäälikute ja kaashäälikute süsteemi;

	• teab palatalisatsiooni märgistamise viise kirjas: е, ё ю я и ъ• • teab tähtede е, е, ю я häälikutähendus; • kasutab õigesti täis-ja kaashäälikuid eesliidetes: до-, по-, под- (подо-), про-, ом- (омо-), о-, за-, на-, над-; об- (обо-), над-, под-; с- (со-), в- (во-), вы-, не- jne; • kasutab õigesti eessõnu: в, во, с, о, об, ом, за, на, над, по, под, про; • märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörd sõnade õpitud lõppe ja tunnuseid; • teab peast tähestikku; • piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi; • kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatud näidise järgi; • kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt.
Õpilane vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid.	Õpilane • koostab tarbeteksti arvutis: kutse, õnnitus, teade, e-kiri; • vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid.
Õpilane jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi.	Õpilane • avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta; • annab küsimuste toel arusaadavalt edasi

	õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; • jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; • • jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi.
Õpilane loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust.	Õpilane töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel; • mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; • vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta; • eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; • loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust.
Õpilane sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel.	Õpilane • sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel.
Õpilane valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi.	Õpilane • on lugenud läbi vähemalt neli eesti või väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust; • teab nimetada eesti ja välismaa lastekirjanikke; • kasutab raamatukogude infosüsteemi.
Õpilane kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.	Õpilane • kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.
Õpilane rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab	Õpilane •

sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.	leiab sõnastikest lähedase ja vastandtäheendusega sõnu; • kontrollib kirjutatud õpiku ja sõnastiku järgi; • rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.
--	--

Õppesisu 3. klassis

Suuline keelekasutus (kõnelemine ja kuulamine)

Kõnelemine

Hääl- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälde jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koosteguvusest loobumine jms. Sõnavara arendamine: sõnatäheenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Oma arvamuse avaldamine. Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks. Luuletuste ja dialoogide esitamine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Kuulamine

Hääliku pikkuste eristamine. Sõnarõhk. Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.

Praktilised tööd:

- jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal;
- aheljutustamine;

- jutule alguse või lõpu väljamõtlemine;
- rollimängud: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms;
- eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas;
- sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil;
- tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
- dramatiseeringud ja esitlused kõne eri nüansside ja meeleolude esiletoomiseks;
- arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine, kaaslane arvamusega nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslane arvamuse küsimine;
- enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel;
- pikema suulise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine;
- kaaslane ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.
- õpetaja etteloeatud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.

Kirjutamine (kirjatehnika, õigekiri ja tekstiloome)

Kirjatehnika

Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.

Kirjutamisvõime saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane väljendus, töö vormistamine). Teksti ära kirjutamine tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjaväe parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.

Õigekiri

Tähestiku järjekord. Tähed ja häälikud. Rõhk. Sõna häälikuanalüüs. Sõna ja silp. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Vene keele täishäälikute ja kaashäälikute süsteem. Palatalisatsiooni märgistamise viisid kirjas: e, ё, /o, /?, u, б. Tähtede e, ё, to, H häälikutähendus. Täis- ja kaashäälikud eesliidetes: do-, no-, nod- (nodo-), npo-, om-(omo-), o-, 3o-, HO-, nad-; 06- (060-), nad-, nod-; c- (co-),

e- (eo-), eb/-, nepe- jne. Eessõnad: e, eo, c, 0, 06, om, 3a, HO, Had, no, nod, npo. Eessõnad ja eesliide. Sõnamoodustusmorfeemid. Morfeemide liigid: sufiks. Sufiksitate tähendus. Sõnaliikide muutmine sufiksitate K-, -6-, -ocmb- (-ecmb-), -H- jne abil. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses, tuntumates kohanimeses. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus. Sidesõnad, mis koma ei nõua. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses. Oma kirjavea iseseisev leidmine. Sõnavara: lähedase ja vastandtäheendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

Kirjalik tekstiloomine

Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbetekst: ajaleheartikkel, teade, nimekiri jms. Ümberjutustus. Vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. Kirja (sh e-kirja) koostamise tavad. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

Praktilised tööd:

- sündmusest ja loomast kirjutamine;
 - jutule alguse ja lõpu kirjutamine;
 - loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu);
- etteütlemise järgi sisult tuttava teksti kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (30-40 sõna);
- lihtsamate sõnastike või õpiku kasutamine, et enda kirjutatut kontrollida;
 - kutse ja ümbriku vormistamine (näidise järgi);
 - kirja kirjutamine ja vormistamine;
 - e-kirja kirjutamine e-posti kaudu saatmiseks;
 - tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjutamine;
 - ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel;

Lugemine (lugemistehnika, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamine, analüüsimine ja mõistmine)

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Tingmärgid (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemid, kaardid ja tabelid õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi. Riimuvate sõnade leidmine luuletustes. Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

Praktilised tööd:

- oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel;
- oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlil ja vihikust;
- jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine;
- üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses;
- õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine;
- töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine;
- teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine;
- loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine;
- loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine;
- loole alguse ja lõpu mõtlemine;
- teksti teema ja peamõtte sõnastamine ja tegelaste iseloomustamine;
- jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine;

- kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades;
- loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine;
- vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt;
- lugemispäeviku täitmine.

II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutab oma keeleoskusi kõnetegevuses;
- 4) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades;
- 5) omandab vene keele erinevate lugemisstrateegiate alused;
- 6) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
- 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist;
- 10) arendab lugedes oma sõnavara.

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õpitulemuste saavutamisel 4. klass
Õpilane valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi.	Õpilane • teab millised suhtluskanalid ja -viisid sobivad erinevates olukordades.
Õpilane sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse.	Õpilane • kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; • annab lühidalt edasi kuuldu sisu; • esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi.
Õpilane lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris-ja rühmatöös.	Õpilane • leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele õpetaja juhendamisel.
Õpilane annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid.	Õpilane • annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet.
Õpilane • järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; • väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale	4. klass Õpilane • esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt.

ja suhtlusolukorrale vastavalt nii suuliselt kui kirjalikult.	
--	--

Õppesisu 4. klassis

Suuline ja kirjalik suhtlus

Hääliku pikkuste eristamine. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Kuuldud teksti analüüsimine õpetaja juhendamisel. Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine.

Visuaalsed ja tekstilised infoallikad ja nende usaldusväärsuse hindamine. Fakt ja arvamus. Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Olukorrale sobiva suhtluskanali valimine. Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitus, tutvustus. Oma seisukohtade põhjendamine. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). Dialoog ja dramatiseering. Pantomiiim. Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks). Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Praktilised tööd:

- sõnastike ja teatmeteoste kasutamine probleemülesannete lahendamisel;
- luuletuse või rolliteksti peast esitamine;
- õpetaja ettelugemise järel oluliste mõistete ja seoste leidmine;
- kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine;
- kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel;
- dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine;
- rollimängud (intervjuu);
- tagasiside andmine nii enda kui teiste töödele ja esitustele õpetaja juhiste alusel.

TEKSTI VASTUVÕTT

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õpitulemuste saavutamisel 4. klass
Õpilane valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest.	Õpilane • on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut).
Õpilane • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste; • loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte.	Õpilane • loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult.
Õpilane teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele.	Õpilane • vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi.
Õpilane valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi.	Õpilane • valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi.
Õpilane tunneb teabekeskkondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe.	Õpilane • otsib teavet tundmatute sõnade kohta õpetaja abiga, teeb endale selgeks nende tähenduse.
Õpilane • leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud	Õpilane • leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet kindlast infoallikast (õpetaja määratletud) ja hindab selle

(usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides; • hindab kuulnud informatsiooni usaldusväärsust.	usaldusväärsust.
---	------------------

Lugemine

Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine. Häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Tööjuhendi lugemine. Tarbe-ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine. Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri. Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.

Praktilised tööd:

- loetud teksti kohta küsimuste koostamine;
- tundmatute sõnade kohta teabe otsimine keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondadest (õpetaja abiga);
- ülesanded tekstist vajaliku info leidmiseks;
- teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel;
- oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine loetud teksti põhjal;
- töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi,

küsimuste koostamine;

- loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine;
- rollimängud;

- dramatiseeringud loetud teksti põhjal;
- luuletuse sisu eripära määramine (loodusluuletus, nali jne), riimide leidmine ja loomine,
- riimuvate sõnade toel värsside loomine;
- luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad);
- trükistest (ajaleht, ajakiri, teatmeteos) vajaliku teabe leidmine;
- loetud raamatust lühikokkuvõtte tegemine;
- loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele;
- vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades.

TEKSTILOOME

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õpitulemuste saavutamisel 4.kl
Õpilane jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas.	Õpilane • jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest; • kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest.
Õpilane esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande.	Õpilane • võtab arutelude käigus sõna.
Õpilane kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste.	Õpilane • kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; • tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja.

Õpilane kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis.	Õpilane • tunneb kirjutamiseks valmistumise põhietappe. • kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile.

Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Õige hingamine ja kehahoid. Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamuslugu)-
 Protsesskirjutamine - kirjutamiseksvalmistumine (märksõnad, idee või mõtteskeem, tsentriline kaartsündmuste kaartmuusikapilt, rollmäng), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine

Praktilised tööd

- ümberjutustuste kirjutamine küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
 - aheljutustamine;
 - loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega;
 - loetu ja kuuldu põhjal jutustamine (eseme, olendi, inimese kirjeldamine, iseloomulike tunnuste esitamine) ja
- hinnangu andmine;
- kirjutamiseks valmistumise erinevate võtete kasutamine.

Õpitulemused II kooliastme lõpuks	Rõhuasetused õpitulemuste saavutamisel 4.kl
Õpilane eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest.	Õpilane eristab murdeid ja toob näiteid nende kasutusest.
Õpilane kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd-ja pöörd sõna vorme.	Õpilane kirjeldab vene keele häälikusüsteemi;
Õpilane kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid.	Õpilane • - kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab lihtlauseid; - kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (40-60 sõna).
Õpilane rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja tekstianalüüsis.	Õpilane kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile, jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid.
Õpilane kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki-ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.	Õpilane • - leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; - parandab leitud vead sõnaraamatu, käsiraamatu, kaaslase ja/või õpetaja abiga.

Üldteemad

Vene keelt uuriv teadus, selle põhiosad. Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste. Kõnekultuur.

Foneetika. Graafika. Ortoepia. Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine. Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine. Foneetiline transkriptsioon. Vene keele hääldusnormid. Sõnarõhu rasked juhud.

Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia (sõnamoodustus). Täis ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis. Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine. Sõna üleminek ühest sõnaliigist teise. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnaliikide üldiseloomustus, iseseisvate ja abisõnade liigid. Nimisõna: mees- ja naissoost

isikuid tähistavad nimisõnad. Käänduvad nimisõnad sugu ja arv. Nimisõna süntaktilised funktsioonid. Nimisõnade kõnes kasutamise normid. Omadussõna: kvalitatiivsed, relatiivsed. ning possessiivsed omadussõnad. Omadussõnade täis ja lühivormid. Omadussõna süntaktilised funktsioonid. Omadussõnade kõnes kasutamise normid. Tegusõna: perfektiiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad.

Süntaks. Sõnaühendi struktuur.lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik. Koondlaused. Kokkuvõtvad sõnad koondlauses. Üte. Otsekõne. Dialoog.

Ortograafia ja interpunktsioon. Täis ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüvesja eesliidetes. Sufiksiste õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel). Vahemärgid koondlausetes ning üttega lausetes. Vahemärgid otsekõnega lausetes.

Praktilised tööd:

- etteütluse kirjutamine
- etteütluses oma kirjavea iseseisev leidmine kasutades digi- või trükisõnaraamtut